

00 Ma

Here Auf. d. Pm

Freiherr v. Ende-Siljessnitz.

N. 194
78.

CONSPECTVS
FORMVLARVM
MEDICARVM,

EXHIBENS

TABVLIS XVI.

TAM METHODVM RATIONALEM, QUAM
REMEDIORVM SPECIMINA,

EX

PRAXI STAHLIANA

POTISSIMVM DESVMTA,

ET

THERAPIAE GENERALI,

ACCOMMODATA.

AUCTORE

D. JOANNE JUNCKERO,

PROF. PVBL. ORD. ET MEDICINAE PRACTICO
ORPHANOTROPHEL. HALENSIS.

EDITIO TERTIA.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
LITTERIS ET IMPENSIS ORPHANOTROPHEL. M DCC XXXIX.

FORMULARVM
MEDICARVM

EXHIBENS
TABULAS XVI.

PRAXI STABILIANA
METHODVM RATIONALEM
REMEDIORVM SPECIMINA

THEORIAM GENERALI

D. JOHANNIS JANKERO,

PROF. PUBL. O. M. D. ET MEDIC. FACULT.

AB 13.16.11

LIBRARIUS ET EMENDANS ORTHOGRAPHICIS M. DCC. LXXIX.

L 19

LECTORI BENEVOLO

FELICITATEM.

A B eo tempore, quo CONSPECTVM MEDICINAE THEORETICO-PRACTICVM publici iuris fecimus, multi amicorum monuerunt, vt breuiores remediorum formulae conscriberentur, atque opusculo illi per singulas morborum species adiungerentur. Putarunt enim, perpaucos artis medicae tirones ea potiri facultate, vt remedia simplicia in illo conspectu a nobis commendata dextre & ad amussim componere possint. At horum tamen desiderijs primum fatales illos exposuimus abusus, quibus formulae medicae per tot saeculorum decursus fuerunt expositae, & quod satius esset, plebeiae illi, noxiae & calamitosae empiriae subtrahere, quam quidem suppeditare nutrimentum. Verum enim vero id nobis responsi datum est: empiriam adeo inualuisse, vt si vel maxime formulas communicare recusaremus, illam nihilo tamen minus talem, hoc est probrosam arti medicae, fore mansuram. Spem praeter ea fecerunt, hasce remediorum compositiones auertere quodam modo posse fontica illa damna, quae a noxiis formulis, quarum fere innumerae per orbem oberrent, certissime inferuntur. Quae ratio quamquam eo animum flectere non potuerit, vt, quum secunda vice CONSPECTVS MEDICINAE sub prelo sudaret, formulas speciales singulis morbis adponeremus, id tamen effecerunt, vt methodum rationalem conscribere, formulis eamdem illustrare, atque THERAPIAE GENERALI eam accommodare decerneremus. Atque haec plurimorum testium instar esse possunt, animum nostrum non fuisse, vt hae formulae simpliciter retinerentur, & in vsum practicum adseruarentur; cui enim vsui tanta remediorum multitudo? quum longe pauciora sufficere possunt. Quare eo tantum mens nostra tendit, vt hisce exemplis qualibuscumque monstretur via, qua formulae per omnes, vt dicunt, *locos communes* THERAPIAE GENERALIS, sint conscribendae, imitandae & adplicandae. Ceterum minime dissimulamus, quod vel ex his bona felicitate fieri possit selectus, cuius ope morbo affectis consulere & officio medico satisfacere queamus, Vale
Dab. Halae Magd. die xxvii. Martii. A. MDCCXXIII.

SERIES TABVLARVM.

- TAB. I. DE FORMVLIS PRAESCRIBENDIS IN GENERE.
- II. DE PVLVERIBVS.
- III. DE PILVLIS.
- IV. DE BOLIS.
- V. DE ELECTVARIIS.
- VI. DE TROCHISCIS.
- VII. DE ROTVLIS.
- VIII. DE MORSVLIS SEV TABVLIS.
- IX. DE MIXTVRIS CONCENTRATIS.
- X. DE POTIONIBVS.
- XI. DE IVLEPIS.
- XII. DE EMVLSIONIBVS.
- XIII. DE INFVSIS.
- XIV. DE DECOCTIS.
- XV. DE BALNEIS.
- XVI. DE TOPICIS, SEV EPITHEMATIBVS.

Vbi occurrunt

- 1. Fomenta seu fodus.
- 2. Cataplasmata.
- 3. Emplastra.
- 4. Linimenta.
- 5. Vnguenta.
- 6. Balsama.
- 7. Collyria.
- 8. Suppositoria.

TAB.

TABVLA I.
DE
FORMVLIS PRÆSCRIBENDIS
IN GENERE.

I. DEFINITIO.

Praescriptio formularum est pars medicinae practicae, quae remedia selecta, probata & conuenientia pro morborum, sexus, aetatis, aliarumque circumstantiarum ratione prudenter combinare & debita methodo ordinare docet.

II. SVBIECTA.

1. Sunt omnia illa remedia, quae morbis & illorum symptomatibus opponuntur, seu, ut Medici loquuntur, *materia medica* ex triplici regno desumpta.
2. De hac materia medica in therapia generali fusius dictum est. Hinc non opus erit, illam hic repetere atque hunc tractatum praeter necessitatem augere; cum primis quia sequente membro, quo de dosibus agitur, multam simplicia, quam composita repetenda veniunt.

III. PARTES.

Medicamentorum praescriptio inuoluit quatuor partes sic dictas cardinales, nempe *basin*, *adiuantem*, *corrigenstem* & *constituentem*.

A. *Basis* est pars principalis & primum formularum medicamentum, quod intentioni Medici satis facit, & tanquam *indicatum* *indicanti* e diametro opponitur. De hac basi sequentia notentur.

1. Basis modo vnicum medicamentum constituit, & tum *simplex* vocatur; modo plura continet, quo casu *composita* audit.
  2. Excludenda tamen est *multitudo* remediorum, basin constituentium. Nimia enim haecce farrago non tantum pharmacopoeis molesta est, & quaecunque alia substituendi ansam illis praebet, sed &, quia diuersi sapores & odores hac ratione cumulantur, aegrotis nauseosa.
- A

euadit. Praeter ea Medicus non facile finem suum obtinet, dum tot heterogenearum partium ingredientia se inuicem destruunt, & longe alium effectum, quam qui respicitur, caussantur.

3. Basis tanquam pars principalis reliquas minus principales partes *dosi qualitatis*, non semper autem *quantitatis* debet *superare*.

B. Adiuuans dicitur, quod basin adiuuat atque illius defectum supplet. Fit hoc

1. vel *stimulando*, e.g. quando resina ialappae vel scamonei laxanti cuidam remedio, quod in operatione sua segnius est, stimuli loco additur, vt virtus principalis, nempe purgatio, augetur.

2. vel *praeparando*, atque effectum baseos facilitando. v.g. quando purgantibus, quae per se satis efficaciter euacuant, salia praeparantia & digestiua miscentur, vt materia mouenda mobilis reddatur.

C. Corrigens, quod respicit

1. vel *saporem* nauseosum. Hic autem per talia remedia corrigendus est, quae operationem non impediunt, sed aliquo potius modo eamdem promouent. Sunt eiusdem census syrups, emulsiones, saccharum.

2. vel *qualitatem* medicamenti *noxiam*. Huius modi corrigentia purgantibus potissimum adduntur, vt draffica illorum efficacia

per illa infringatur, de qua re in therapia generali tabulis de *emesi* & *catarsi* passim dicitur.

3. *Opiata* autem, & quae alia opus habent tali correctione, in officinis parata vt plurimum prostant.

4. Corrigitur noxia qualitas

- 1) modo *inuertendo* & *immutando* medicamenti texturam & disiungendo particulas summe agiles a cohaesione sua, sic v.g. salina corrigunt purgantia.

- 2) modo *viscera defendendo* & *roborando*, vt noxae, a medicamento tali metuendae, auertantur. Sic e.g. aromata & alia carminatiua, purgantibus addita, ventriculum roborant & flatu in primis viis excitatos discutunt.

D. Constituens vocatur etiam *excipiens*; quia basin adiuuans & corrigen

gens excipit, atque formam medicamento constituit. De hoc sequentia noventur:

1. Excipiens semper sit proportionatum ad baseos *quantitatem*, & *qualitatem* excipiendam:
- 1) *Quantitatem* quidem, vt eo commodius misceri possint, & medicamentum in iustam formam redigi queat, e.g. ad *bolum* formandum sufficiens quantitas excipientis conferuae vel syrups praescribenda est. Sic potiunculae & decocta sufficientem portionem aquae vel destillatae vel simplicis exposcunt.

2) *Qua-*

- 2) *Qualitatem* autem, vt excipiens cum natura excipientorum conueniat. Sic v.g. virtus purgans sennae mediante menstruo *aquoso*, *salapae* autem cum *spirituoso* excipienda est.
2. Quando autem excipiens & excipienda disparis sunt naturae, mediante quodam vniente coniungantur necesse est. Sic e.g. oleum terebinthinae, balsamum Peruvianum mediante vitello oui cum liquoribus aquosis vniuntur.
3. Excipientia maiori semper dosi, quam excipienda, sunt praescribenda.

E. Veteres quatuor hisce formularum partibus *quintam* partem addebant, quae *dirigens* ab illis vocabatur, quia reliqua remedia ingredientia & illorum effectum ad certas atque definitas corporis regiones dirigere debebat. Hoc dirigens a recentioribus parui quidem penditur, nihilo tamen minus locum habere potest in purgantibus, per *epicrasin* operantibus, e.g. quando in morbis capitis remedia cephalica, in vterinis hysterica cum purgantibus miscentur.

IV. DOSIS.

Notanda hic occurrunt

- I. *Pondera*, quorum quinq; hodie introducta sunt:
- 1) *Libra Medica*, lb quae differt a ciuili, nam 12 uncias tantum continet. Haec autem differentia in nonnullis regio-

nibus accurate non obseruatur. Quando enim in formulis liquidis lbj ordinamus, vel speciebus infundendis mensuram definitam adiuimus, e.g. species mit lbij Wasser zu infundiren, tum librae medicae raro attenduntur.

- 2) *Vncia* ℥. quae diuiditur in octo drachmas.
- 3) *Drachma*. ℥. quae tres habet scrupulos.
- 4) *Scrupulus* ℥. qui viginti habet grana.
- 5) *Granum*. gr. quod pondere suo ad granum hordei circiter accedit.

De his omnibus sequentia notentur.

- a) Quando pondus aliquod determinandum est, tm. numeri Romani adhibentur. v.g. lb. iv. ℥. vii. ℥. iij. ℥. ij. gr. xvi.
- b) Nonnumquam haec pondera diuiduntur, & tunc signum β, quod semis significat, adponitur, v.g. lb. β. ℥. β. ℥. β. ℥. β. gr. β.
- c) Non solemus praescribere ℥. β sed ℥. β, neque ℥. iv. sed ℥. β.
2. Nonnulli *alio modo*, quibus medicamentorum quantitas solet determinari, e.g.
- 1) *Manipuli*, quibus herbae siccae praescribuntur, e.g. Mj. i. e. quantum manu comprehendere possumus.

- 2) *Pugilli*, quibus flores praescribi solent, v. g. Pj. i. e. quantum digitorum extremitatibus adductis capere valeamus.
- 3) *Numeri*. quibus fructus praescribimus, e. g. caricar. No. iv.
- 4) *Liquida nonnulla*, praecipue olea destillata, *guttis* tantum praescribuntur, e. g. oleum lauendul. gut. iij. cinnam. gut. j.
- 5) *Nonnunquam Pharmacopoei arbitrio relinquimus, vt quantitatem seu portionem medicamenti diiudicet, adiectis signis q. s. i. e. quantum satis, quantum sufficit.*
3. *Dosis generalis* respectu diuersarum aetatum.
- 1) Vt constat summam, qua dosi remedia tam cruda, quam praeparata sumi debeant, ob differentis aetatis rationem, omnia in sequentem tabulam memoriae causa disponere placet. Sit v. g.
- Pro adulto . . . . . ʒj sic erunt
 - Iuvene ann. xiv. - xxi. duae tertiae
 $\frac{2}{3}$ np. ʒj.
 - Adolescente . . . vii. - xiv. dimidia
 $\frac{1}{2}$ ʒβ.
 - Puero . . . iv. - vii. tertia $\frac{1}{3}$ ʒj.
 - Infante . . . iv. - quarta $\frac{1}{4}$ gr. xv.
 - . . . iii. - sexta $\frac{1}{6}$ ʒβ.
 - . . . ii. - octaua $\frac{1}{8}$ gr. viii.
 - . . . i. duodecima $\frac{1}{12}$ gr. v.
- 2) Notandum porro, quod subiectorum diuersa constitutio hanc dosium proportionem augere vel minuere posfit. e. g. dantur robusti adolescentes, qui maiorem dosin, quam infirmi adulti perferre possunt.
4. *Dosis specialis emeticorum*
- 1) *regni vegetabilis*, in quo occurrunt
- a) *Radices*
- 1) *Asari* ʒβ. ʒj. decocti eius ʒj. - ʒij.
  - 2) *Ellebori albi*, cuius extractum ad ʒj. exhibetur.
  - 3) *Ipecacuanhae* ʒj ʒβ.
  - 4) *Squillae*, cuius oxymel infantibus ad ʒj. praescribitur.
- b) *Folia*
- 1) *Gratiolae* ʒj. - ʒij.
  - 2) *Nicotianae*, cuius decoctum a ʒj ʒβ. sumendum.
  - 3) *Sedi vermicularis* ʒβ. decocti eius ʒij.
  - 4) *Sambuci & ebuli* folia prima, iuli dicta, decocti illorum aliquot unciae propinantur.
- c) *Flores*
- 1) *Faceae* &
  - 2) *Persicae*, quorum syrupos infantibus ad ʒj. praescribimus.
- 2) *Regni mineralis*
- a) *Ex antimonio*
- 1) *Reguli* ʒij medicinalis ʒj
  - 2) *Florum* ʒij gr. iv.
  - 3) *Aris* ʒij gr. iv. - vi.
  - 4) *Vitri* ʒij gr. vi. - viii.
  - 5) *Croci metallorum Rulandi* gr. vi. - viii.
- 6) *Aquae*

DE FORMVLIS PRAESCRIBENDIS IN GENERE.

- 6) *Aquae benedictae Rulandi* ℥ss = ℥j.
- 7) *Oxyacchari emetici Angeli Salae* ℥ij, ℥ss.
- 8) . . . . . Lu. *douici* ℥ij, ℥ss.
- 9) *Syrupi rubi idaei emetici* ℥j = ℥j.
- 10) *Sapae vomitoriae Sylvii* ℥j, ℥ss.
- 11) *Fri emetici* gr. III. IV.
- 12) *Fri vitae* (ex butyro antimonii & aqua confecti) gr. III.
- 13) *Rosae mineralis Angeli Salae* eadem dosis.
- 14) *Infusorum* diatorum quorumcunque nominatorum ℥j.
- b) *Ex Mercurio*
- 1) *Fri praecipitati rubri* seu arcani corallini gr. IV. V.
- 2) *Turpetbi mineralis* gr. III. VI.
- 3) *Fri praecipitati* albi] haec ad
- 4) *Auri vitae Kegleri*] pauca] grana.
- c) *Ex vitriolo.*
- 1) *Gli albi* depurati ℥ss.
- 2) *Gillae Paracelsi* ℥ij, ℥j.
- 3) *Salis vitrioli* ℥j.
- 4) *Mannae* Gli.
- 5) *Crystalli lunae* gr. IV.
- § *Dosis specialis purgantium*
- 1) *Regni vegetabilis*
- a) *Acaciae* florum infusi ℥j.
- b) *Agarici* ℥j = ℥ij infusi & extracti ℥ss.
- c) *Aloës* gr. II. III. ℥j.
- d) *Bryoniae* ℥ij, infusi ℥ij succi ℥j.
- e) *Carthami* seminis ℥ij.
- f) *Cassiae fistulae* ℥ij, ℥i in decocto.
- g) *Caraputiae* gr. VI.
- h) *Centaur. minor.* extracti ℥j = ℥ss.
- i) *Colocynthidis* ℥ss, extracti eius gr. IV. VI.
- k) *Cyclaminis* succi ℥ss = ℥j.
- l) *Ebuli* radices ℥ij, extracti ℥j.
- m) *Elaterii* gr. III. ℥ss.
- n) *Ellebori nigr.* gr. III. IV.
- o) *Epithymi* infusi ℥j = ℥ij.
- p) *Efulae* extracti. gr. II. III.
- q) *Gratiolae* herbae infusi ℥ss.
- r) *Gummi guttae* gr. V. ℥ss.
- s) *Hermodaetyl. radic.* ℥ij, extracti ℥j.
- t) *Ialappae* ℥j = ℥ss resinae eius gr. V.
- u) *Iridis Florent.* ℥ss. gr. II. IV. pro infantibus.
- x) *Iridis nostratis* radices ℥j, infantibus gr. II. III.
- y) *Metallistae* . . . . .
- z) *Mechoacannae* ℥j, ℥ij, infusi ℥ss.
- aa) *Mannae* ℥i = ℥ij.
- bb) *Mezerici* f. lauroleae.
- cc) *Myrobalanorum* ℥ss = ℥j.
- dd) *Persicarum* florum conseruae ℥j. pro infantibus.
- ee) *Polypodii* radices infusi ℥ij.
- ff) *Pfillii* semen . . . . .
- gg) *Rhabbarbari* ℥ss = ℥j, extracti ℥ = ℥ss.
- hh) . . . . .

A 3

hh)

hh) Monachorum ℥β.

ii) Rhamni solutivi seu syr-
pidi domestici ℥β ℥i.

kk) Ricini Americani seu
granorum tilli - -

ll) vulgaris - -

mm) Rosarum pallidarum sy-
rupi ℥i ℥ ℥ij.

nn) Soldanellae - - -

oo) Scammonei gr. xv ℥j.

pp) Sennae foliorum infusi
℥j extracti ℥s.

qq) Squillae oxymellis ℥j. pro
infantibus.

rr) Tamarindorum decocti
℥j ℥ij.

ss) Turpethi vegetabilis ℥s.
refinae eius. ℥s. gr. xv.

tt) Terebinthinae ℥β.

2) *Regni Mineralis.*

a) Auri fulminantis gr. i. viii.

b) Lapidis armeni - -

c) - - lazuli - -

d) Magnesiae albae ℥j. ℥β.

e) Mercurii dulcis ℥s. ℥j.

f) Nitri ℥j. ℥ij.

g) Salis Anglic. ℥ij. ℥β.

h) Tartareorum ℥j. ℥ij.

6. *Dosis specialis alterantium* tam
simplicium quam composito-
rum. Hanc exhibet sequens or-
do alphabeticus, de quo tamen
notandum, quod multa super-
flua, immo nonnulla inutilia esse
censeamus.

1) *Aceta, e. g.*

Acetum bezoardicum.

- - rosarum.

- - theriacale.

- - prophylacticum Syl-
vii, Weickard.

scylliticum. &c.

Haec pro *interno* usu cum
aquis destillatis diaphoreticis
& alexipharmacis ad ℥β, pro
externo autem in epithema-
tibus maiori dosi praescri-
buntur.

2) *Aquae destillatae.*

a) *Simplices*, e. g. florum aca-
ciae, borraginis, buglossae,
cardui benedicti, centaur.
minor. cichor. melissae,
scordii &c. Haec ab ℥j.
℥ij pro dosi praescribun-
tur; in potiunculis autem
℥j. ab aliis ℥iv. ℥vj. or-
dinantur.

b) *Spirituosae*, e. g. asthma-
ticae, Anhaltinae, carmi-
nati. cinnamom. cum
vino cydoniorum cordia-
lis, Reginae Hungariae,
melissae vinosae. Haec a
℥ij. ℥j. praescribuntur.

3) *Condita, e. g.*

Conditum calami aromatic.

- - carnis citri

- - corticum citri

- - nucis Indicae

- - zingiberis.

Horum dosis ℥j vel ℥ij inuol-
vit. In bolis autem & *ele-
mentariis*, in quibus pro pluri-
bus dosibus ordinantur, ℥j
praescribitur.

4) *Conseruae, e. g.*

Conseruae acetosae

- - anthos

- - citri cum pulpa.

- - melissae.

men.

menthae.
rosarum.

Hae in bolis ad ℥j. in *electua-
riis* autem ad ℥j praescribun-
tur.

- 5) *Cortices*. e. g.
Cort. aurant.
cappar.
chin. chin.
citr.
quaiac.
tamarisc.

Horum dosis est ℥ss. in *infu-
sis* autem & decoctis ℥i℥.

- 6) *Electuaria*. e. g.
Elect. diacori, confectio al-
kerm. completa, & incomple-
ta, diacitri, diacordii *Fra-
castorii*, de hyacyntho, my-
thridatii, theriacae, horum
dosis est ℥j ℥i℥.

In *chysteribus* autem electuarium
de baccis lauri, benedicti
laxatiui, diacolocynthidos,
conf. Etionis *Hamech*, hierae
picrae, diaprunorum soluti-
vorum ab ℥ss. ℥j. praescri-
buntur.

- 7) *Elixiria*. e. g.
Elixir. propr. *Paracelsi*, vterin.
vilceral. Haec a gutt. 30-50.
propinantur.

- 8) *Essentiae*, e. g.
absinth. gutt. xl. l.
myrrh. } gutt. xx. xxx.
fuccin. }
ambrae }
castorei } gutt. x. xv.
opii }

- 9) *Extracta*, e. g.

absinth.
acor. }
cent. min. }
cochlear. } Dosis ℥ss.
enul. } ℥j in forma
fumar. } pilularum,
gentian. rubr. }
tormentill. }
croci }
theriacae caelest. } gr. iii. v.
laudani opiat. }

- 10) *Feculae*
ari
bryoniae } gr. xv. ℥j.

- 11) *Flores*
acac. anih. ☉ ant. bellid.
borrag bugloss. chamo-
mill. lauend. lilior. alb.
melilor. papauer. errat.
runic. verbasic. violar. do-
sis P i. ij. vel Mss.

Flores berzoës gr. iv. ℥ss.
antimon. gr. xii. quae
in vini ℥ij per 12 ho-
ras infunduntur.
salia armoniac.
sulphuris gr. v. ℥ss.

- 12) *Fructus*. e. g.
caricarum, dactylorum,
prunorum, (ebest. No. ij.
iv. in decocto passul. min-
iuiubarum, tamarinth. ℥ss.
℥j in decocto.

- 13) *Gummata*, e. g.
armoniac. carannae, gal-
bani, hederæ, iuniperi.
Haec in vino vel alio adpro-
prio liquore soluta & in pi-
lulis redacta ad ℥j praescri-
buntur.

- 14) *Her.*

14) *Herbae*, e. g.

abfinth. card. bened. centa-
 ur. min. hyssop. meliss.
 ment. crisp. millefol. pul-
 monar. salu. scabios. veron-
 ic. virg. aur. Mß-Mj. ij. in
 infuso & decocto.

Quatuor emollientes, nempe
 althaeae } Mß in clyste-
 berhae } ribus, in bal-
 maluae } neis Mj &
 violarum } plures.

Cochleariae, bellid. chaere-
 fol. nasturt. petrosel. pimpi-
 nell. Haec recentes in iuscu-
 lis comeduntur, & propor-
 tionate ordinantur.

15) *Iulepi*, e. g.

gemmati completi } 3ij 3ß.
 incompleti }
 rosarum } 3ß-3.
 violarum }

16) *Lapides*, e. g.

Lap. bezoard. orient. }
 gr. iv. 3ß. } in ♀i-
 - - - occident. } bus &
 3ß-3j. } poti-
 pretios. fragm. } uncu-
 gr. vi. 3ß. } l's.
 Crystill. mont. 3ß.
 haematit gr. xv. 3j.
 - - - cancror. 3j.
 - - - percar. 3j. 3ij.

17) *Ligna*, e. g.

ligni aloës in Sere 3ß. 3j.
 iuniper }
 quajac. } 3ß-3j. in
 Sassafras. } decocto.
 Sandal. }
 Rhodii 3j ad gratum.

odorem conciliandum in
 decoctis.

18) *Liquores*, e. g.

Liquor terrae foliat 7r. } gtt.
 - nitri fixi } xx.
 30 7r per deliquium } xxx.
 Liquor CC. succinat. gtt. xii.

19) *Loch*, *linctus*, *eclegmata*, e. g.

Loch ad asthma
 - de farfara s. tusfila-
 gine
 - de pulmone vulpis,
 - sanum & expertum.

Dosis, quantum cultelli cuspis
 capit, in electuar. au-
 tem 3j.

20) *Magisteria*.

Horum loco rectius pulue-
 res, e quibus illa praepa-
 rantur, praescribuntur.

21) *Olea*a) *Coccta & expressa*, e. g.

Oleum amygd. amar. } Dosis
 - dulc. } est 3ß,
 abfinth. } in Li-
 aneth. } ni-
 chamomill. } men-
 hyper. } tis au-
 lilior. alb. } tem
 lumbr. terr. } & vn-
 momordic. } guent.
 nucl. persic. } ad 3j.
 nymph. } haec
 ouor. } olea
 rosarum. } praescri-
 scorpion } buntur.
 verbase. }
 nucismoscatae in lini-
 mentis & balsamis 3j.

b) *destillata*, e. g.

abfinth.

DE FORMVLIS PRAESCRIBENDIS IN GENERE.

absinth.		apii, asparagi,	
aneth.		fœnicul. petro-	
anis.	Haec olea	fel. rusc.	
anthos.	ex aroma-		
carui.	tibus parata	ari.	Dosis ʒij
cariophyll.	a guttis tri-	bistortae.	ʒvj in infu-
cinnamom.	bus ad ʒʒ.	chinae.	sis, non-
citri.	Reliqua	dictamni alb.	nullae in
fœnicul.	vero a ʒʒ.	gent. rubr.	pulvere
lauendul.	ʒʒ & am-	irid. Florent.	amulet
macis.	plius in bal-	liquirit.	loco.
mastic.	samis & li-	pimpinell. alb.	
maioran.	nimentis	poenoniae.	
nucis moschatae.	praescri-	polypod.	
ror. mar.	buntur.	serfaparill.	
rutae.		valerian.	
succini.		25) Rob, e. g.	
22) <i>Pilulae</i> , e. g.		berberum.	
Pil. de aloë rosata &		cerafor. acid.	
violata.		cynosbati.	ʒj ʒij &
de ammoniac.	ʒʒ	ebuli.	amplius
angelic.	ʒj.	iuniperi.	praecipue
cephalic.		ribium.	in iulep.
de succino <i>Cratonis</i> .		rubi idaci.	
23) <i>Pulueres</i> , e. g.		faniculae.	
ʒ bezoard. <i>Ludouici</i>		26) <i>Salia</i> .	
- - - <i>Wedelii.</i>		1) <i>Fixa</i> , e. g.	
- cachectic. <i>Ludouici.</i>		⊖ absinth.	
- - - <i>Quercetani.</i>	gr.	cardui bened.	
- dysenteric. <i>Crollii.</i>	xv.	centaur. min.	ʒj ʒʒ.
- <i>Haly</i> contra phth. sin.	ʒʒ.	genist.	
- Pannonic. rubr.		tartari.	
- stomachic. <i>Birckmanni</i>		2) <i>Volatilia.</i>	
- steumal.		⊕ volat. C. C.	
24) <i>Radices.</i>		fuccin.	gr. iv. ʒʒ.
acori.		viper.	
althaeae.		3) <i>Neutra.</i>	
ʒ. aperientes.			
nempe			

B arcan.

arcan. duplic. } ♀. ♂ lat. } fal. polychr. } ʒj-ʒj. ♀ solub. } terra foliat. }		1) cordial. temperantes } diabrae. } diam. sch. } contra apoplex. } de hyacinth. } dia. cinnam. } imperatoriae. } dia. ireos simpl. } diamarg. calid. } di. rhodon abbat. } tragea aromat. }	Dosis a ʒʒ. ʒʒ re- peti- tis vi- cibus.
27. <i>Semina</i> , e. g. semin. calida mai. & min. 4. maior nempe anis. cardam. cumin. fœnicul. 4. minor. an. mios. apii. carui. dauci.	Interne & exter- ne in e- mulso- nibus, &c. vsur- pantur. Hinc et- iam do- sis quam maxime variat.	2) <i>pro decoctis</i> . Spec. propotu or- dinar. } peitoral. } - florum & fru- - ctuum anti- febr. } carminativ. } emollientes } lenit. }	ʒj-ʒij ad men- sur. v. nam li- quoris. in clysteribus man. r. ad ʒj liquoris.
4. frigidor. maior. & min. maior nempe citrull. cucumer. cucurbit. melonis. minor. nempe cichorei. endiv. lactuc. porrulac. cicer. cinn. f. santonic. coriandri ppt. citri. lini. foenu graec. galegae. hyofciam. papav. viol. si- napios.		29) <i>Spiritus</i> , qui sunt 1) <i>acidi</i> , v. g. - ♂ Ori. - ♂ li. - ♂ is comm. dos. gutt. v. viii. xii. clyffus ʒij ʒʒ-ʒj gutt. x-xx. - ♀ ri } - mannae } gutt. xxx xl. - ♂ i dulc. } - ♂ li dulc. } gutt. x-xx. - ♂ is dulc. }	
28) <i>Species</i> .		2) <i>vrinosi</i> , e. gr. - ♂ armoniac. } - c. c. quamuis } - hic proprie } gutt. - non sit vri } xv. - nosus. } xxx. - ♂ lumbr. terrestr. - ♂ vrinae.	3) <i>Fer-</i>

3) *Fermentati*, e.g.

℞ cochlear.	} gutt.	
- fragor.		
- florum sambuc.		xxx.
- lilior. conuall.		xl.
- rosarum.		

4) *Abstractiis & cum Vsi parati*, e.g.

℞ anisi.	} 3j- 3℥.
baccar. iunip.	
ceraforum nigr.	
formicarum.	
lauendul.	
liliorum conuall.	
maftichis.	

30) *Succi inspissati*, e.g.

Succ. abfinth.	} 3j. 3℥.	
acaciae.		
de agrefta.		
berberum.		
citr.		
cydon.		vri rob.
fragorum.		
granator.		
mororum.		
ribum.		

31) *Summitates herbarum.*

Harum dosis cum plis herbis conuenit.

32) *Syrupi*, e.g.

Syr. acetosae.	} 3j- 3℥.
acetosellae.	
acetositat. citr.	
abfinth.	
althaeae.	
bell d.	
berberum.	
card. bened.	
cerafor. acid.	
chamomill.	

cichor. c. rhubarb.	} in po- tium- culis.
cinnamom.	
contraterv.	
cort. Ontior.	
- citri.	
flor. acaciae.	
- granat.	
heder. terreft.	
papauer. errat.	
rosarum.	
scabiof.	
de fymphyto Fer- nelii.	
violat.	

33) *Tabulae seu morsuli*, e.g.

Tab. diaireos simpl.	} 3j- 3℥.
diamargarit. fri- gid.	
manus Christi simpl. & per- latae, seu fac- chari perlati.	
imperator.	
ex succo berbe- rum	
- citri.	
- violat.	
contra vermes.	

34) *Terrae & iisdem adfusia al-
calina*, e.g.

Terra figillat. Silef.	} 3j- 3℥.
rubr. & alb.	
Lemnia.	
Iaponic. seu ca- rechu.	
bolus armena.	
chelaes & oc. Ⓞ	
C. C. vftum.	
philoso- phic.	

cranium huma- }
 num. } ʒʒ-
 corall. rubr. ppt } ʒij.
 crystall. mont.
 croc. ʒtis.
 dens apri
 - hippopot.
 mandibul. lucii
 pisc. Hechts-
 Kiefer.
 matr. perlarum.
 off. sepiae Fisch-
 Wein.
 vnicorn. fosfile
 vstum
 vngul. alc.
 antihecticum *Po-
 terii.*
 antimon. diapho } ʒʒ ʒj
 ret.
 bezoard. mineral. }

35) *Tincturae*, e. g.
Tincturae ʒj
aperitiuae Moebii
bezoard. Wedelii
 corallior. } gtt.
 cort. Ont. } xxx-
 - citr. } xl.
 ʒris aperitiu. *Ludovici*
 ʒis ʒri
 ʒris.

36) *Trochisci*, e. g. } No. I. II. de-
Troch. beccicii alb. } tinentur
 - - - grysei } continue in
 - - - nigr. } ore, vt fen-
 - - - rubr. } sim lique-
 - de Gall. } scant & de-
 - mosch. } glutiantur,
 - pectoral. } alias ab
 - sublinguales } ʒʒ ad ʒj
 } praescribun-
 } tur.

37) *Vnguenta*, e. g.
Vnguent. Aegyptiacum }
 simpl. & composi. }
 alabastrinum
 ad ambusta
 album camphor.
 de althaea
 anodynum
 apostolor.
 de arthanita
 digest. v.
 de linaria } ʒj.
 nihili ad ocul. } ʒj
 diapompholyos, }
 seu nihili di- }
 si
 populeon.
 pomat.
 rosat. simpl. &
 camp.
 neru'n.
 rubr. *Wurzii*
 virid. potab.

38) *Tandem de OPIATIS ET*
CROCATIS nonnulla sunt ad-
 icienda. Horum enim, prae-
 cipue opiatorum, doses debent
 esse adcuratissime & omni cir-
 cumspeditione definitae. e. g.
 opii cydoniati & fermentati dof.
 gr. i.
 laudani opiati gr. ii.
 - - hysterici gr. iii.
 MP. de cynoglossi gr. i - iii.
Tincturae opii c. octuplo ʒi
 parat. gtt. i.
 croc. orient. ʒij. ʒʒ.
 extr. croc. gr. v.
Tincturae croc. gtt. xxx.
 39) *Nonnulla medicamenta*, ideo,
 quod

quod *cariora* sunt, minori
tandem dosi praescribuntur,
e.g.

margarit. orient.
lapis bezoard. orient.
bezoard. solare.
ambra.
moschus &c.

Nisi enim pretium obstaret,
eandem cum aliis dosin pos-
sent habere.

V. ORDO FORMVLARVM ET ALIA REQUISITA GENERALIA.

I. Auctores quia maxime inter se
variant, certae quidem regulae
de ordine remediorum non pos-
sunt dari, sequentia tamen vul-
gatissimi sunt vsus.

- 1) Quae maiori dosi praescribun-
tur, illa remedia reliquis praer-
ponuntur, nullo habito res-
pectu ad *basin*, num scilicet
primo loco vel alio ponatur.
- 2) Sic v.g. in potiunculis, ele-
ctuariis, & bolis aquae & con-
seruae, quae tanquam *exci-
pientia* maiori dosi praescri-
buntur, primum in formula
occupant locum.
- 3) In *emplastris* autem & *morsu-
lis* *excipientia* reliquis post-
ponuntur.
- 4) Hoc etiam obseruatur in *de-
coctis* & *infusis*, quorum re-
liqua sequente ordine solent
praescribi:
  - a) radices
  - b) herbae & summitates
  - c) flores
  - d) semina & fructus.
  - e) cortices.

5) In *infusis* autem laxantibus
laxantia & digestiua remedia
ultimum occupant locum.

2. Ad requisita generalia pertinet
etiam *proportio* ingredientium,
nempe *baseos*, *corrigentium*, *ad-
iuuantium* & *excipientium*, e.g.

1) In *infusis* & *nodulis* propor-
tionata debet esse quantitas
excipientis vt virtus medi-
camentosa sufficienter extra-
hi possit.

2) In electuariis sufficiens debet
adesse quantitas *conseruarum*
& *syruporum*.

3) In potiunculis aquae de stilla-
rae ℥j pulueris ℥j aut ℥ss. sy-
rupi vero ℥ circiter addenda
est. Sed de his suo loco spe-
cialius dicemus.

3. *Signum*, quod in frontispicio
formulae occurrit, pro Medici
lubitu variat. Alii enim signo
alia & alii JJ. vtuntur.

4. *Characteres*, quibus certa reme-
dia designantur, suo loco quae-
rendi & discendi sunt.

5. In plerisque formulis pharma-
copoeo praescribimus metho-
dum, qua praeparationem me-
dicamenti instituere debeat, e.
g. quae formulae per simpli-
cem sunt mixtionem, vti potiuncu-
lae, mixturae, pulueres, illarum
fini adponitur lit. M. quod signi-
ficat *misc.* Vbi vero proli-
xiori opus est praeparatione,
plura adponuntur; id quod suo
loco indicabitur.

6. Sub facie formulæ adiciamus etiam monitum ad pharmacopœum de capsula, vale, &c. e. g. d. ad Ch. i. e. detur ad chartam; d. ad Scat. d. ad oll. d. ad w. d. cum pertinentibus, quod monitum in primis respicit clysteres, quando pharmacopœus iubetur dare tyringam, vesicam, aut alia ad iniiciendum clysterem necessaria instrumenta.

7. *Signatura Germanica* formulam elaudit. Describitur in illa modus vendi, de qua quidem re sequentia obseruanda sunt:

1) *Nomen medicamenti*, vbi respectum habemus a) modo ad ipsum morbum, b) modo ad locum adfectum, c) modo ad formam medicamenti. e. g. *Stein-Pulver, Magen-Oel, Essenz, Haupt-stärckendes Pulver* &c. d) Vitetur autem vbique abusus ille vulgaris, qui vilissimis quodque formulas pomposis titulis ornat, e. g. *köstliches Herz-verwährendes Pulver, güdenes odiam Herz Pulver*.

2) *Dosis*, quæ necessario addi debet, ne error ab ægrotis in adsumendo committatur. Vnde formulis subiicitur: *fingerur Magen-Essenz, da von tägl. 3 mal zu 40 Tropfen zu nehmen.*

3) *Tempus*, quod interdum etiam additur. e. g. *Morgens, i. Stunde vor dem Essen,*

um Schlafens-Zeit, oder: alle 2. bis 3. Stunden davon zu nehmen.

4) *Vehiculum*. Huius etiam interdum mentio fit. e. g. *in warmer Brähe, in einem Eßfel voll Wein, in einem Schälchen Caffe* zu nehmen.

5) *Regimen*, quod eum in finem subicitur, vt medicamenti actio promouatur, v. g. *Wort auf ein oder zwey Stunden zu fasten, eine Stunde un- ter mäßiger Bedeckung ru- hig zu liegen.*

6) *Reliqua* vero, quæ regimen concernunt, locum tantum habent in præscriptionibus illis diffusioribus, quas vulgo: *den Bericht*, vocant, quasque absentibus communiter transmittimus; vbi adhuc notandum, quod si plura transmittantur remedia, illa plerumque vel litteris A. B. C. vel numeris 1. 2. 3. notari soleant, ad errorem effugendum. e. g. *Von beykommen- den Wasser mit A bezeichnet, nimmt der Patient all: 4. Stunden wech Eßfel voll.*

VI. REGVLÆ GENERALES.

1. Antiqui simplicibus contenti erant medicamentis. Norum enim est, quod non tantum *Hippocratis & Galeni* temporibus, verum etiam aliquot seculis post illos de formulis speciosis ac diffusis altum fuerit silentium.

2. Hodie

2. Hodie autem formularum conscribendarum artificium, abusu & vanitati multum expositum est, dum ingens farrago ad ostentationem & vanam gloriam, immo lucri causa in vaum acervum congeritur.

3. Mitimus autem hunc abusum, & de re ipsa profitemur, quod ad divinae sapientiae specimen omni iure referendum sit, quando quispiam tali iudicio & experientia praeditus est, ut remedia probata seligere, & pro morborum subiectorum, atque reliquarum circumstantiarum diuersis rationibus prudenter & concinne combinare possit.

4. Est autem formularum speciale ornamentum *breuitas*. Hinc Medicus formulas longas, quantum fieri potest, euitet. Quando autem in huius tractatus formulis prolixitas passim occurrit, considerandum omnino est, quod *metodi* causa hoc factum sit, non ut promiscue retineantur, sed seligantur.

5. Sicutiam *variatio* medicamento- rum frequens quouis modo fugiatur. Haec enim vel inconstantiam, vel imperitiam, vel iactantiam, vel plane auaritiam indicat. Excusant autem variationem, quando praecipue in morbis chronicis, ad patientis sensum & captum nos formare cogimur.

6. In praescribendis formulis talia remedia in usum trahenda sunt,

quorum consistentia conspirat, & quae se inuicem non destruant.

Hinc opus est, ut eorum, quae coniungere volumus, mutua habitudinem satis exploratam habeamus, alias per contrariorum talium coniunctionem speratus effectus impeditur. Contingit hoc facile, exempli gratia, quando acida alcalibus & absorbentibus, resinosa, quae facile praecipitantur, pure aqueis miscentur.

7. Excipiendae autem sunt tales formulae, in quibus contraria talia *consulto* combinantur, ut tertium quid inde emergat; id quod solemne praecipue fuit *Syluio*, qui formulas egregii usus ex aquis destillatis, aceto & oculis cancri aliisque alcalinis concinnauit.

8. *Obsoleta* remedia, parum vsualia & maxime ingrata Medicis non praescribat.

9. Non trahat in usum remedia *pretiosa*, quando minus pretiosis eundem commodum & securum effectum potest obtinere. Neque etiam exotica nostratibus remediis ubique praesferantur. Datur autem nonnumquam occasio excipiendi, videlicet quando magnates & diuites remedia, quae minoris pretii sunt, adspernantur & pretiosius curari malunt.

10. *Nona* & experientia nondum pro-

probata remedia, nemo facile praescribat, nisi qui iudicio discretionis satis praeditus est.

- II. In casibus *dubitis* vel nulla vel leuia tantum medicamenta praescribenda sunt. e. g. quando non satis constat, num intumescencia abdominis in feminis maritatis pro hydropse vel pro grauitate declaranda sit. Si enim grauiditas esset, & remedia hydropica propinarentur, abortus produceretur.
12. Remedia *drastica* in vsum non trahantur, quando mitioribus res peragi potest.
13. Vbi natura *sola* morbum profligare potest, remedia non praescribantur.
14. Subiectorum *temperamentum* & *vitae genus* in praescribendis formulis bene perpendendum, & explorandum simul, qualia remedia optime perferre possint patientes. Satius enim est nulum quam tale medicamentum, a quo natura abhorret, propinare.
15. Remedia *generosa*, quae cum imperu quodam agunt, subiectis debilibus & sensibilibus non sunt ordinanda.
16. Remedia ad *morbum ipsum*, non autem ad quoduis *symptoma*

praescribenda sunt. Quando autem symptomata grauitate vr- gent, ipsa necessitas hanc legem frangit.

17. In casibus *desperatis* & *conclamat*is medicamentorum vltus non plane negligendus est, ne aegrotum deseruisse videamur. Licet enim morbum ipsum debellare non possimus, symptomatibus tamen mitigandis intenti esse debemus.
18. Non est necesse, vt formulae de *triplici regno* semper constent, neque vt ex *vno* tantum congerantur.
19. *Suauiolenta* & *inodora* praeferrantur foeridis & nauseosis, ne cardialgia vel plane vomitus excitetur.
20. *Color turpis*, quantum fieri potest, fugiatur. Absit tamen lufus puerilis in coloribus per folia auri conciliandis.
21. Summa totius negotii eo redeat, vt in praescribendis formulis viam *tutam*, & quantum fieri potest, *incundam* etiam & *breuem* eligamus.
22. Reliquae cautelae, quae indicandae essent, in *conspetu medicinae practicae* videri possunt.

TAB.

TABVLA II. DE PVLVERIBVS.

I. DEFINITIO.

Pvluis est medicamentum sic-
cum, quod vel ex vno tantum
simplici ingrediente, vel ex plu-
ribus talibus comminuendo & mi-
scendo paratur.

II. DIFFERENTIA.

Pulueres differunt

I. ratione *praeparationis*, cuius re-
spectu

1) alii sunt *grossi*, qui grosso tan-
tum modo contusi sunt, &
trageae, *german.* *Trefenet-*
ten vel *Pfaffen* = *Sutter*
vocantur, e.g. *tragea grossa*
cum tabulatis, *tragea aroma-*
tica; item *grossi* illi pul-
veres, qui externe adplican-
tur.

2) Alii *mediae* sunt *subtilitatis*;
e.g. *species imperatoriae*, *dia-*
cinnamomi, *diarrhodon Abba-*
tis, *puluis stomachicus Birck-*
manni.

3) Alii sunt *subtilissimi*, qui in
pollinem impalpabilem, quem
vulgo *alcohol* vocant, redi-
guntur. Huc pertinent
illa, quae *praeparata* vocan-
tur, e.g. *oculi ppti*, *con-*
chae pptae, *mater perlarum*
ppta, *magisterium corallorum*,
& quae alia per chemiam
in talem pollinem redigun-

tur. Spectant etiam ad ho-
rum censum pulueres illi sub-
tilissimi, qui oculis mediante
calamo insperguntur, & *col-*
lyria sicca aut *Sief oculorum*
vocantur.

2. Rationes *vsus*.

1) Alii enim *interne* propinan-
tur.

2) Alii autem *externae* adplican-
tur, e.g. pulueres *stiptici cbi-*
rurgorum, *exsiccantes*, *colly-*
ria sicca, *tumores inflammato-*
rios discutientes, *sterutatorii*,
dentifricii, reliqua.

3. Ratione *temporis*, quo respectu

1) *officinales* vocantur, qui in
pharmacopoeis compositi iam
prostant, e.g. *puluis stoma-*
chicus Birckmanni, *puluis*
Cornachinus, *specificum talap-*
pae.

2) *magistrales* autem dicuntur,
qui ex tempore a Medico
tamquam *Magistro* praescri-
buntur.

III. MATERIA.

I. Pulueres, qui interno vsu veni-
unt, commodissime parantur
ex praeparatis terreis, antimoni-
atis fixis & aliis metallicis.
Porro ex salibus mediis & nitro-
sis. Quae vero incommoda ex
pulueribus vegetabilibus, in-
terno vsui destinatis, eueniant,
C
infe-

inferius dicitur. Hinc in ipsis trageis, quas ordinarie constituunt, per gratam additionem vel sacchari, vel electuarii, vel syrapi cuiusdam, nauseam auertere conamur.

2. His pulueribus interne exhibendis interdum talia etiam adduntur, quae per se in puluerem redigi minime possunt, e. g. *extracta & olea destillata*.
3. Pulueres autem, qui *externe* applicari debent, potissimum parantur ex vegetabilibus, & eo quidem ordine communiter praescribuntur, ut primum radices, deinde herbae, postea flores, & denique femina, cortices, aromata ponantur.

IV. DOSIS.

1. Dosis puluerum ad modum variat pro morbi & remediorum conditione.
2. Nonnulli enim morbi plures doses postulant, nonnulli vnica profligantur.
3. Pulueres *emetici & purgantes* vnica tantum dosi; *alterantes* autem a ℥ij. ad integram vnciam pro vna vice ordinarie praescribuntur.
4. Ceterum tab. I. iam monuimus, quod puluerum dosis *pro vna vice sumenda*, ℥℥. non facile debeat transcendere.
5. Qui pulueres sunt *diffusi*, e. g. puluis *stomachicus Birckmanni*, & alii officinales, cultelli cuspidem metiuntur. Reliqui vero in certas doses vsitatus distribuantur.

6. Nonnumquam vnica tantum dosis praescribitur & pharmaco-poei imponitur, ut eandem duplicem, triplicem, reddat, vel vterius multiplicet.

V. REGVLAE ET OBSERVATIONES.

1. Quoniam plurimi patientes a pulueribus per naturalem idiosyncrasiam abhorrent, antiquorum pulueres crassi penitus fere abrogati sunt. Hinc vel ex hoc fundamento pulueres magnae molis non facile praescribendi sunt, praecipue quando vitium deglutionis vel cardialgia nauseosa praesto est.
2. *Vegetabilia*, interne in forma pulueris adsumenda, multa inferunt incommoda. Magnam enim constituunt dosis adsumendae molem, quarum tamen vix vicefima portio solutione separabilis & efficax est. Praeterea in vehiculo, quo tales pulueres sumuntur, mox turgescunt, & vti maiorem molem exhibent, ita etiam maiorem nauseam excitant.
3. Quando autem omnino magna puluerulenta portio, ob peculiarem aliquem effectum impetrandum, adsumenda est, praestat illam mediante quodam syrupo in electuarium, bolum, vel aliam formam redigere, vel diuisim sumere.
4. *Amara*, e. g. aloë, colocynthis, in pulueribus non facile sunt praescribenda. Non solum enim

- enim nauseam, sed etiam non raro vomitum excitant. In specie colocynthis, quando in substantia (h. e. in puluere) adsumitur, immania tormina & grauissimam hypercatharsin excitat.
5. Pulueres *acres*, *salini*, quando in irrosione ventriculi praescribuntur, partem arrosam magis arrodunt & inflammant.
6. *Mercurialia* in pulueribus caute sunt propinanda, ne faucibus intimius adhaereant, & hac ratione sinistros effectus causentur. Hinc vel cum aliis speciebus misceri, vel in massulam illam panariam, vulgo *Oblasten* dictam, inuolui, vel mediante syrupo in aliam formam redigi debent, vel sufficiente potu calido fauces eluendae sunt.
7. *Foetida*, *mucilaginosa* & *pinguia* in pulueribus, quantum fieri potest, vitanda sunt, e. g. castoreum, gummata, semen psyllii, lini, cydoniorum, spermacei.
8. Ex hoc capite *puluis Haly*, qui ex semine althaeae, maluae, cydoniorum, gummatae Arabico, tragacantho constat, difficillimae est praeparationis, & quoniam ob semina contusa rancorem facile concipit, phthificis, quibus ordinarie exhibetur, plus saepe nocet quam prodest.
9. Sic etiam *sperma ceti* pulueribus misceri non debet, nisi cum oculis cancri, aut terreis alcalinis probe subigatur.
10. *Resinae purgantium*, nisi cum salibus probe subactae fuerint, intra fauces conglobantur, & post ea intestinis adhaerentes, grauia tormina efficiunt.
11. Vitanda etiam est mixtio earum specierum, quae *inuisem se destruunt* aut *corrumpunt*, e. g. vitriolum martis cum arcano duplicato, vel aliis nitrosis aut alcalinis mixtum; item mercurius dulcis cum alcalinis coniunctus. Sic etiam acida pulueribus miscere non conuenit. Quando enim cum vehiculo miscentur, ad nauseam spumescunt, e. g. puluis ille *Kergeri*, qui pro febrifugo venditur, & ex corallis, cremore tartari conficitur. Ex eodem fundamento pulueres absorbentes addi non debent potionibus acidulis, neque etiam vinum pro illorum vehiculo sumendum est.
12. *Inspida* cum omnibus possunt misceri. At vero *salia fixa* & *falsa* cum aromaticis, item cum acerbis & amaris minus conueniunt.
13. *Salia volatilia* pulueribus non facile misceantur. Sapore enim & odore sunt ingrata, & nisi mox adsumentur, vel in vitro quodam probe obturato conferentur, exhalant.
14. Puluerum ingredientia communiter duo, tria aut quatuor sunt. Quando autem pro pluribus

ribus dosibus praescribendi sunt, plura etiam in subsidium vocari solent.

15. Nonnumquam pulveribus *compositis* officialibus alia, vel simplicia vel chemica vel composita adduntur; quo casu autem notandum, quod talia non sint addenda, quae ipsam compositionem iam ingrediuntur; nisi quidem hoc vel illud compositi ingrediens consulto augere desideremus. Hoc etiam valet in aliis formulis.
16. Ut pulveribus, praecipue tragaeis diffusis, gratum saporem conciliemus, saccharum aut elaeo-sacchara varia adduntur. Sunt autem elaeo-sacchara nihil nisi saccharum, quod vna vel altera guttula olei cuiusdam destillati impraegnatum est.
17. In tali autem casu saccharum ad pondus reliquorum ingredientium sumitur, & litterae ad P. O. i. e. pondus omnium adiiciuntur.
18. Nonnumquam, ut tanto gratiores hi pulveres grossi reddantur, ex speciebus pro morfulis, aut ex confectiionibus seminum, e.g. anisi, foeniculi, cubeborum parantur.
19. *Vebiculum nimis pingue* infringit efficaciam pulverum salinorum & aliorum. Sic etiam pulveres virtute sua priuantur, quando tenaci materiae inuoluuntur.
20. Denique notandum, quod pauca moles, teneritudo, sapor tolerabilis, & quodam modo et-

iam odor atque color gratus, pulverem commendat.

VI. FORMVLAE.

I. Emeticar.

1) ℞. ℥i emetic. gr. iii.

℥iat. ℥ss.

M. pro dosi.

†

2) ℞. rhabarb. elect. gr. xii.

℥i emetic. gr. ii.

℥is absinth. gr. vi.

M. pro dosi.

†

3) ℞. ℥is ℥ii ℥iat. vltim. ℥tion. arcan. duplic. ana gr. vi

M. pro dosi.

†

4) ℞. ℥ii vitae gr. ii.

resin. ialapp. gr. iii.

℥i ℥iat. ℥ss.

M. pro dosi.

†

5) ℞. ℥is ℥i gr. xvii.

sacchar. albiss. gr. xii.

M. pro dosi.

†

6) ℞. specif. ialappin. ℥ss.

℥i emetic. gr. ii.

℥ij diaphor. non edulc. gr. viii.

M. pro dosi.

†

7) ℞. ℥i fulmin. gr. i.

℥ii diaphor.

℥i ℥iat. ana gr. iii.

M. pro infante annum nondum supergresso.

†

8) ℞. Rad. ipecacoanhae ℥j.

℥is ℥i ℥ss.

M. pro dosi.

† 9)

†
9) R. Rad. asari gr. xxv.
‡ emetic. gr. iß.
arcan. duplic. gr. vi.
M. pro dosi.

2. Laxantes.

1) R. Rad. ialapp. opt. ðj.
‡ lat. ðß.
‡ foenicul. gtt. j.
M. pro dosi.

†
2) R. specif. ialappin. ðj.
resin. scammon. gr. iii.
arcan. duplic. gr. vi.
M. pro dosi.

†
3) R. Scammon. †at.
‡ii dulc. ana gr. vi.
conch. ppt. ðß.
M. pro dosi.

†
4) R. rhabarb. elect. 3ß.
‡is ‡i ðß.
M. pro dosi.

†
5) R. ‡i lat. ðj.
resin. ialapp. gr. vi.
‡ anifat. gtt. j.
M. pro dosi.

†
6) R. ‡is Cornachin. ðj.
‡ii dulc. ðß.
M. pro dosi.

†
7) Rec. magnes. alb. 3j.
specif. ialapp. gr. xii.
M. pro dosi.

†
8) Rec. ‡ii dule.
rad. ialapp. ana ðß.

ireos Florent.
‡is ‡ij †at. vult. †ion.
ana gr. ii.
M. pro dosi.

3. Diaphoreticæ.

1) Rec. ‡ii diaphoret.
oc. ‡. citr. ana 3j.
‡ depur. ðij.
‡ natiu. ppt. ðß.
M. d. in 9. part.

†
2) Rec. Conch. ppt.
bezoard. mineral. ana 3iß.
‡ depur. 3i.
‡ ‡j. ppt. gr. xii.
M. d. in 12. part.

†
3) Rec. ‡ij diaphor.
conch. citr.
‡i lat.
‡ depur. ana 3j.
‡ natiu. ppt. gr. xiv.
M. d. in 14 part.

†
4) Rec. ‡ii diaphoret.
matr. perlar. ppt.
mandibul. luc. pisc. ana 3i.
lapid. bezoard. ðij.
‡j crud. Hungar. ðj.
M. d. in 12. part.

†
5) Rec. Bezoard. mineral.
cryftall. montan. ppt. ana
‡ij.
‡ regener.
regul. ‡ij medicinal. ana
‡ß.
M. d. in 8. part.

†
6) Rec. ‡ij diaphor.

- C. C. philosoph. ana ʒj.
 ☉i ʒiat. ʒj.
 ☿is cascarill. ʒj
 flor. ☿is. ʒʒ
 M. d. in 10. part.
 †
- 7) Rec. Bezoard. mineral.
 dent. apr. ppt. ana ʒj
 vnicorn. fosfil.
 lumbr. ☿str. ppt. ana ʒʒ.
 ʒʒ natiu. ppt. ʒʒ.
 M. d. in 10. part.
4. *Diureticae.*
 1) Rec. ☿i ☉lar.
 oc. ☉. citr. ana ʒj
 ☉is centaur. min. ʒʒ.
 M. d. in 8. part.
 †
- 2) Rec. ☉i ʒiat.
 conch. citr. ana ʒj
 ☉is ☿i ʒii
 abfinth. ʒʒ.
 M. d. in 10. part.
 †
- 3) Rec. Arcan. duplic. ʒiʒʒ.
 lap. percar. ppt. ʒj.
 ☉is card. bened. ʒʒ.
 M. d. in 9. part.
 †
- 4) Rec. Test. ouor. acid. ☿i satur.
 lumbr. ☿str. ppt. ana. ʒj.
 ☉is genist.
 ☉aonid. ana ʒj.
 M. d. in 6. part.
 †
- 5) Rec. Crystall. ☿j
 ☉is polychrest. ana ʒʒ
 matr. perlar. ppt.
 ☉i depurat. ana ʒj
 sem. sinap. gr. xv.
- M. d. in 6. part.
 †
- 6) Rec. ☿i ☿isat.
 ☉i regenerat. ana ʒj.
 sem. ebul. ʒij.
 M. d. in 8. part.
 †
- 7) Rec. ☿ae foliat. ☿i.
 cremor. ☿i ana ʒj.
 milleped. ppt.
 ʒʒ. ʒij ppt. ana ʒj.
 M. d. in 8. part.
5. *Pellentes, nempe partum & secundinas.*
 1) Rec. Borac. Venet. ʒj.
 ʒʒ. ʒij. ʒʒ.
 M. d. in 2. part. S. Pulver
 in schwerer Geburth, da-
 von zu rechter Zeit eins
 in Eisenhart Wasser zu
 nehmen.
 †
- 2) Rec. Hepat. anguill. ʒj.
 cort. cinnamom. ʒisat.
 gr. vi.
 M. d. in 2. part.
 †
- 3) Rec. Myrrh. elect. ʒj.
 succin. alb. ppt. ʒʒ.
 M. d. pro dosi.
 †
- 4) Rec. Croc. orient.
 trochisc. de myrrh. ana
 ʒʒ.
 ☉is Alis viperar. gr. vi.
 ☉o succin. gtt. ij.
 M. d. in 2. part.
6. *Apoplegmatisantes, seu erricinae
 & ptarmicae.*
 1) Rec. Herb. maioran. Mj.

Sum.

- Summit. ferpill.
 organ. ana Mß.
 Flor. lilior. conual. P. ij.
 rofar.
 cyan. ana P. j.
 ☉. destillati maioran.
 gtt. viii.
 M. f. ☿ subtilissimus, tingatur f. q. in colorem viridem cum indigo.
 S. grüner Schnup-Taback.
 †
 2) Rec. ☿ is irid. Florent. ʒj
 hellebor. vtriusque ʒß
 Hb. organ.
 rorismar.
 thym ana Mß.
 Flor. laueudul.
 anthos. ana P. j.
 M f. ☿. subtilissimus.
 †
 3) Rec. Fol. tabac. Mj.
 summit. ferpill.
 betonic. ana Mß.
 Flor. violar.
 maioran. ana. P. j.
 Sem nigell.
 ☉ destill. foenicul.
 cubebat. ana
 gtt. iv.
 Mosch.
 Zibeth. ana gr. i.
 M. f. ☿. subtilissimus.
 †
 4) Rec. ☿ is lign. aloës ʒj.
 tabac.
 succin.
 sacch. opt.
 castor. ana ʒiß.
 ☉ lign. Rhod. gtt. xii.

- M. f. ☿. subtilissimus.
 †
 5) Rec. Tunic. rubr. exsiccat. & a peduncul. liberat. & ʒif. ʒij.
 ☉. lign. Rhod. gtt. x.
 Mosch. in praedicto ☉.
 solut. gr. ii.
 Balsam. cuiusdam liquid. e. g. Hoffmann. ʒj.
 M. f. ☿. tingatur cum f. q. ☿. in colorem rubicundum.
 S. rother Schnup-Taback.
 †
 6) Rec. ☉ci. ciner. clauellat. ana q. p. ʒmentur.
 Rec. ☉ is Alis ʒij. imbuantur ☉ laueudul. gtt. xx.
 M. S. sal. volatile laueudularum odore excipiendum.
 7. Saluantes.
 1) Rec. ʒij dulc. legit. ppt. ʒj.
 conch. ppt.
 ʒj. diaphoret. ana ʒiß.
 M. opt. diu. in 20. part.
 S. Pulver, davon im Anfang täglich nur eins, in denen folgenden Tagen aber aufsteigender Weise 2. 3. 4. 2c. zu geben, bis die saluation erfolget.
 †
 2) Rec. Arcan. corallin. ʒj.
 oc. ʒ ppr.
 bezoard. mineral. ana ʒiß.
 M. opr. diuid. in 20. part.
 S. vt supra.

† 3)

- †
 3) Rec. Panac. Gal. a l' Emery
 descript. 3j.
 Zij diaphoret. 3ß.
 matr. perlar. 3j.
 M. opt. diuid. in 15. part.
 S. Pulver, davon den ersten
 Tag eins zu nehmen, und
 in denen folgenden Ta-
 gen mit einem halben un-
 mer aufzusteigen, so lange
 bis die saluation erfolget.
8. *Antihelminthicae.*
 1) Rec. Zij dulc. legit. ppt.
 scammon. ♀at. ana 3ß.
 matr. perlar. ppt. 3j.
 M. d. in 6. part.
 S. Pulver, davon im abneh-
 menden Mond zweymal
 eine dosin zu nehmen.
- †
 2) Rec. Aethiop. mineral. 3ß.
 ♀lar. 3ii.
 sacch. alb. 3i.
 M. in mortario lapideo.
 d. in 6. part.
- †
 3) Rec. Arcan. corallin. 3j.
 duplicat. 3j
 fem. fanton. 3j.
 M. d. in 6. part. S. vi No. I.
- †
 4) Rec. ♂ad verm Ph. August. 3j.
 Zij dulc. 3ß.
 M. d. in 4. part. dos. 3j.
 S. in Honig oder Milch zu
 nehmen.
- †
 5) Rec. Sem. fantonic. f. cinnæ 3ii.
 coriand. ppt. 3j.
- ♂. ialapp.
 corallin. f. musc. marin.
 ana 3ß.
 C. C. uff.
 Zij dulc. ana 3j.
 M. d. in 8. part. dos. 3j.
9. *Expectorantes.*
 1) Rec. ♂. rad. ari.
 irid. Flor. ana. 3ii.
 oc. ♂. citr. 3ß.
 flor. ♀is. 3j.
 theriac. caelest. gr. vi.
 M. c. saccharo q. s.
 D. S. Brust-Pulver, davon
 des Tages 3. mal eine
 Messerspitze voll zu nehmen.
- †
 2) Rec. ♂is Haly contr. phthis 3ii
 ♂. depur. 3ii.
 flor. benz. 3ß.
 ♂. anis. grt. ix.
 M. div. in 9. part. dos. 3j.
- †
 3) Rec. Specier. diair.
 ♂. Haly ana 3j.
 M. d. in 6. part. dos. 3j.
10. *Adstringentes.*
 1) Rec. Corall. rubr. ppt.
 vnicorn. fossil. ana 3j.
 lapid. haemat. 3ii.
 M. diu. in 8. part.
- †
 2) Rec. ♂. rad. bistort.
 tormentill. ana 3j.
 lapid. manat.
 succin. ppt.
 ebor. ppt. ana 3ß.
 M. d. in 10. part.
- †
 3) Rec. Croc. ♂tis adstring.

☽ae Catechu ana ʒß.
 N. moschat.
 spec. de hyacinth. ana ʒj.
 M. diu. in 6. part.
 †
 4) Rec. Cort. chin. chin. ʒj
 calcarill. ʒß
 croc. ʒi. ʒiat. aperitiu. ʒj
 M. d. in 5. part.

II. *Subadstringentes, & moderate
sistentes.*

1) Rec. Corall. rubr. ppt.
 ☉. depurat. ana ʒj
 ʒ. calcarill. ʒj
 ʒ. natiu. ppt. ʒj
 theriac. caelest. ʒß
 M. f. ☉. diu. in 9. part.
 †

2) Rec. Crytall. montan.
 ☉. depurat. ana ʒj
 gran. kermes.
 cort. granat. ana ʒß.
 sem. hyofeyam. alb. ʒj
 M. diu. in 10. part.
 †

3) Rec. Spec. de hyacinth.
 conf. alkerm. ana ʒß
 ☉. regenerat. ʒj
 croc. ʒi. ʒiat. aperitiu.
 ʒ. ʒij ana ʒß
 MP. de cynogloss. gr. v.
 M. d. in 5. part. aeq.

12. *Incrassantes.*

1) Rec. Oc. ☉. ppt.
 gum. Arab. ana ʒj
 ☽ae figill. ʒj
 M. f. ☉. diu. in 7. part.
 †

2) Rec. Conch. ppt.
 crytall. montan. ana ʒj

sperm. cet.

☽. rad. glycyrrhiz. ana ʒß
 M. f. ☉. d. S. Pulver, davon
 alle 3. Stunden eine Mes-
 serspitze voll.
 †

3) Rec. Test. ouor. ppt.
 lap. percar. ana ʒj
 vnicorn. fossil. ʒß.
 M. diu. in 8. part.
 †

4) Rec. Matr. perlar. ppt. ʒiß
 ☉. depur. ʒij
 mastich. elect. ʒß
 M. diu. in 8. part.

13. *Exsiccantes.*

1) Rec. Ceruff. alb.
 rut. ppt. ana ʒß
 cret. ignit. in ʒ. extinct.
 & rursus sicc. ʒij
 camph. ʒß.
 M. f. ☉. subtilissimus.
 S. Pulver in Leinwand zu
 binden, und damit die
 rohen Schäden zu be-
 streuen.
 †

2) Rec. Lapid. calamin ʒij
 amyli
 ☽. liquirit. ana ʒj
 M. S. vt supra.

14. *Aperientes, resoluentes, dige-
rentes, incidentes, abstergentes,
praeparantes & absorbentes.*

1) Rec. ☽. rad. ari ppt.
 zedoar. ana ʒiß.
 cort. Ontior.
 Winteran. ana ʒij
 ☉. destillat. anis. gtr. xx.
 M. f. ☉. diu. in 12. part.

D

† 2)

- 2) Rec. Rad. pimp. alb.
galang.
gentian. rubr. ana ʒj
cinnamon. acut. ʒʒ
facchar. alb. ad P. O.
M. S. Pulver, davon täglich
drey mal eine Messer
Spize voll.
- 3) Rec. Stomach. Birckm. ʒʒ.
croc. Aris ʒiat. aperitiu.
ʒij.
M. diu, in 12 part.
- 4) Rec. ꝑi ʒlat.
solub.
oc. ʒ. citr. ana ʒj
ʒ foenicul. gr. vi.
M. d. S. Schleim ʒ resolu-
rend Pulver, davon tägl.
2. mal 1 scrupel zu neh-
men.
- 5) Rec. ʒ. ʒiat.
ꝑ. ꝑlat. ana ʒj
conch. citr. ʒij
ʒii ʒiat. Ludouic. ʒj
M. d. in 9. part.
- 6) Rec. Arcan. duplic.
ʒae foliat. ꝑi. ana ʒj.
ʒis absinth. ʒʒ
confect. anis. ʒj
M. d. in 9. part.
- 7) Rec. Gumm. *ci ppt.
ʒis centaur. min. ana ʒj
cremor. ꝑi.
ʒii diaphor. ana ʒʒ.
- corall. rubr. ppt. ʒj
ʒo. caryophyll. gr. xii.
M. d. in 10. part.
- 8) Rec. Lapid. percar. ppt.
crystall. montan. ppt.
magnes. alb. ana ʒj
ʒʒ ʒii ʒj.
M. d. in 10. part.
- 9) Rec. Crystalli montan.
lac. lunae.
lumbr. ʒ/str.
ʒ. depur. ana ʒj.
sem. nigell.
foenicul.
card. mar. ana ʒʒ
facch. albifs. ʒij.
M. d. S. temperirend Pul-
ver in salziger Milch
täglich 3. mal 1. Messer
Spize.
15. Temperantes ʒ antispasmodicae.
- 1) Rec. ꝑ. ʒlat.
ʒ. depurat. ana ʒʒ
ʒʒ ʒii ppt. ʒj
M. d. in 10. part.
- 2) Rec. ʒ. depurat.
oc. ʒ ppt.
matr. perlar. ana ʒj
ʒʒ. nativ. ppt. ʒj
M. d. in 10. part.
S. temperirend Pulver, da-
von alle 2 Stunden eins.
- 3) Rec. Arcan. duplic.
ʒ. depurat. ana ʒj
conch. ppt. ʒij
ʒʒ. ʒii. ppt. gr. xviii.
M. diu.

M. diu. in 9. part.

- 4) Rec. $\text{\textcircled{D}}$. depurat.
 $\text{\textcircled{F}}$ i $\text{\textcircled{D}}$ lat. ana $\text{\textcircled{z}}$
 oc. $\text{\textcircled{D}}$. citr. $\text{\textcircled{D}}$ ij
 $\text{\textcircled{z}}$. $\text{\textcircled{H}}$ ii gr. xviii.
 M. d. in 9. part.

- 5) Rec. $\text{\textcircled{S}}$ is polychrest. Charas.
 $\text{\textcircled{D}}$. regenerat. ana $\text{\textcircled{z}}$
 $\text{\textcircled{H}}$ ii diaphoret.
 C. C. philosph. ana $\text{\textcircled{z}}$ ß
 $\text{\textcircled{z}}$. artific. ter sublimat. $\text{\textcircled{z}}$
 M. d. in 10. part.

- 6) Rec. Cryfalli montan.
 lapid. percar. ana $\text{\textcircled{D}}$ ij
 prunell.
 $\text{\textcircled{S}}$ is abfinth. ana $\text{\textcircled{z}}$ ß
 $\text{\textcircled{z}}$. $\text{\textcircled{H}}$ ii. gr. xvi.
 M. d. in 8. part.

- 7) Rec. $\text{\textcircled{D}}$. $\text{\textcircled{H}}$ iat.
 depurat ana $\text{\textcircled{z}}$
 cort. cascarill. $\text{\textcircled{z}}$ ß
 $\text{\textcircled{z}}$. natiu. ppt. gr. xvi.
 M. d. in 8 part.

- 8) Rec. corall. rubr. ppt.
 mandibul. lucii pisc. ana
 $\text{\textcircled{z}}$
 lapid. prunell.
 arcan. duplic. ana $\text{\textcircled{D}}$ ij
 $\text{\textcircled{H}}$ ii. $\text{\textcircled{S}}$ is cacheet. $\text{\textcircled{D}}$
 M. d. in 12. part.

- 9) Rec. $\text{\textcircled{F}}$ i $\text{\textcircled{D}}$ lat.
 $\text{\textcircled{D}}$. regenerat. ana $\text{\textcircled{z}}$
 matr. perlar. $\text{\textcircled{D}}$ ij
 vnicorn. fossil.

lumbr. $\text{\textcircled{V}}$ str. ana $\text{\textcircled{z}}$ ß.

M. d. in 12. part.

- 10) Rec. $\text{\textcircled{S}}$. consolid. maior $\text{\textcircled{z}}$ ß
 nucleor. persicor.
 n. mosch. ana $\text{\textcircled{D}}$
 succin. alb. $\text{\textcircled{z}}$ ß
 ambr. grys. $\text{\textcircled{D}}$ ß

Est puluis *Warandaei*, quem
 ad dolores post partum
 laudat. Dos. alle 3. *Stun-*
den 1 *Messer*spise voll.

16. *Anodynae.*

- 1) Rec. $\text{\textcircled{S}}$. temperant. no. 1) de-
 scripti $\text{\textcircled{z}}$
 spec. de hyacinth. $\text{\textcircled{z}}$.
 M. decynogloss. gr. iv.
 M. d. in 4. part. aeq.

- 2) Rec. $\text{\textcircled{S}}$. temperant. no. 2) de-
 script. $\text{\textcircled{z}}$
 corall. rubr. ppt. $\text{\textcircled{z}}$ ß
 theriac. caelest.
 extract. croc. ana gr. v.
 M. opt. diu. in 5. part.

- 3) Rec. $\text{\textcircled{S}}$. temperant. no. 3) de-
 script. $\text{\textcircled{z}}$
 $\text{\textcircled{z}}$. $\text{\textcircled{H}}$ ij $\text{\textcircled{z}}$ ß
 M. diu. in 5. part.

- 4) Rec. $\text{\textcircled{S}}$. temperant. no. 4) de-
 script. $\text{\textcircled{z}}$
 spec. de hyacinth.
 lumbr. $\text{\textcircled{V}}$ str. ana $\text{\textcircled{z}}$
 croc. $\text{\textcircled{S}}$ r. $\text{\textcircled{H}}$ iat. aperit.
 laudan. opiat. ana gr. i.
 M. opt. diu. in 5. part.

17. *Tonicae, neruiniae, roborantes.*

- 1) Rec. Cort. cascarill. $\text{\textcircled{z}}$
 D 2 croc.

- croc. $\mathcal{A}$ ris $\mathcal{A}$ iat. aperit. $\mathcal{Z}$ \mathcal{B}.
 M. diu. in 6. part.
 †
 2) Rec. Corall. rubr. ppt. $\mathcal{Z}$ j
 spec. de hyacinth. $\mathcal{Z}$ \mathcal{B}
 gemm. $\mathcal{D}$ j.
 $\mathcal{A}$ ij $\mathcal{A}$ ialis Ludou. gr. xv.
 M. diu. in 6. part.
 †
 3) Rec. $\mathcal{E}$. stomach. Birckm. $\mathcal{Z}$ ij
 spec. diambr.
 diamof. h. ana $\mathcal{Z}$ \mathcal{B}
 $\mathcal{O}$. cinnamom. gr. i j.
 M. d. S. Magen Trefenet,
 davon einer Messerspitze
 voll auf einmal zu neh-
 men.
 †
 4) *Tragea confortans.*
 Rec. Valerian.
 calam. aromat. ana $\mathcal{Z}$ ij
 fem. coriandr.
 cubebar. ana $\mathcal{Z}$ \mathcal{B}
 confect. alkerm.
 macis ana $\mathcal{Z}$ j
 sacch. perlat. $\mathcal{Z}$ j
 M. dos. $\mathcal{D}$ ij.
 †
 5) Rec. Mastich.
 n. mosch.
 cubebar.
 cardomom. ana $\mathcal{Z}$ \mathcal{B}
 $\mathcal{O}$. Alis succin. $\mathcal{D}$ j
 ambr. grys. gr. vii.
 M. d. ad vitr. probe obtura-
 tum, dos. $\mathcal{D}$ j.
 †
 6) Rec. $\mathcal{O}$. Alis C.C. $\mathcal{D}$ ii

medul. castor. elect. $\mathcal{D}$ \mathcal{B}.
 M. f. $\mathcal{E}$. d. ad vitr. probe ob-
 turat. S. Pulver, davon
 wider das schwere Gehör
 einer Erbsen dick mit
 Baum-Wolle ins Ohr
 zu thun.

18. *Specificae.*1) *Pulvis antepilepticus.*

Rec. Lunbr. $\mathcal{V}$ str. $\mathcal{Z}$ j.
 cord. talp. exsiccet. no. v.
 talor. lepor. $\mathcal{D}$ j
 vngul. alc. subtiliter $\mathcal{A}$ ifat.
 cort. visc. quercin. ana $\mathcal{D}$ \mathcal{B}
 $\mathcal{Z}$ \mathcal{B} $\mathcal{A}$ ij $\mathcal{Z}$ \mathcal{B}.
 M. dos. gr. xv.

2) Rec. $\mathcal{A}$ ij Vngaric.

cran. human.
 $\mathcal{Z}$ \mathcal{B}. $\mathcal{A}$ ij ana $\mathcal{D}$ \mathcal{B}.
 M. d. in 3. part.

3) Rec. excrement. alb. gallinae.
 pullulant.

rest. ouor. ex quibus eius-
 dem gallinae pulli ex-
 clusi sunt. ana $\mathcal{Z}$ j

M. d. in 6. part

S. Besondere Pulver, da-
 vor dem Anfall eins zu
 geben und sich warm
 zu halten.

4) Rec. Bilis canis atrii integram
 portionem, add.
 vnicorn. fossil $\mathcal{Z}$ \mathcal{B}.
 Rediguntur in 4. pulue-
 res aeq.

TAB.

TABVLA III.

DE PILVLIS.

I. DEFINITIO.

Pilulae sunt medicamentum solidum, rotundum, ex remediis facile cohaerentibus compositum, pro scopo ut plurimum euacuante, nonnumquam etiam alterante. Denominationem habent a *pila*. Vocantur etiam *catapotia*, καταπίω, deglutio.

II. MATERIA.

1. Quoniam pilularum forma hunc praecipue respectum habet, ut sapores valde amari, vel alii nauseosi hac ratione occultari, & citra fere saporem deglutiri possint, per se hinc liquet, quae materiae praecipue sint pilularum.
2. In primis autem ad pilulas sumuntur *resinosa*, ex quibus facile fiunt pilulae, si aliquot tantum guttae, siue olei cuiusdam destillari, siue tincturae alienius, siue essentiae, e.g. absinthii, elix. propr. iis admiscantur.
3. Post resinosa pilulis formandis commode inferniunt *extracta* inspissata amara, (mollia enim non conveniunt) e.g. extractum absinthii, cardui benedicti, centaur. min. fumariae, gent. r.
4. *Gummata* depurata & in extracti formam redacta, e.g. Gummi ammoniacum aceto squillitico solutum & iterum inspissatum.
5. *Primarium* ingrediens pilularum olim fuit & hodie est *aloe*. Huius enim aduersissimus sapor sub hac forma optime tegitur.
6. Porro pilulis formandis praecipue etiam inferniunt vsuales illae *massae pilularum*, quae in officinis praeparatae iam prostant, e.g. MP. catholic. cochiar. de succino Craton.
7. *Pulveres* in minore quantitate efficiaces, & cum glutinamentis v.g. terebinth. melle, gumm. tragacanth. succo liquirit. inspissato, mica panis mixti in pilulas facile etiam rediguntur.
8. Tandem etiam *Quins dulc.* in pilularum forma optime propinatur. Licet enim vanus sit metus ille vulgaris, quod sub puluerulenta forma adhiitus & masticatus dentibus & faucibus pericula adferat, commodissime tamen in forma pilularum exhibetur illis, qui pulveres auersantur.
9. *Syrupi*, & aliae nimis liquidae species, pilularum formae non conveniunt.
10. Neque etiam ad pilulas commode recipiuntur *pulveres grossi*, spissi, terrae macrae, & aliae

D 3

speci-

Species friabiles non cohaerentes.

II. *Salia* vel plane non, vel paucis granis ad pilulas fumantur.

III. MAGNITVDO ET DOSIS.

1. *Veteres* diffusas admodum habebant pilulas, & ex ʒj. massae, cum melle paratae, vix ʒ. vel ʒ. pilulas formabant.
2. *Galli, Angli & Batavi* hunc morem quoad magnitudinem pilularum adhuc sequuntur.
3. Apud *nos* in vsu est triplex illarum magnitudo:
  - 1) Nonnullae duo grana pondere suo referunt, & magnitudine sua pisum aequant.
  - 2) Nonnullae ad pondus grani vnius sunt.
  - 3) Nonnullae granum tantum semis, vel minus ponderant.
4. Et sane *molis exiguitas* ob multos respectus in pilulis obseruanda est, ita quidem, vt non tantum paruae sint, verum etiam paucae pro vna dosi praescribantur.
5. Excipiendae autem sunt tales compositiones, quae non tam crasse euacuandi, quam alii sublimiori scopo destinantur, e.g. pilulae polychrest. *Stablianae*. Interea tamen harum & similibus dosis adsumenda non facile debet excedere ʒj.
6. Ceterum aliquando vna tantum dosis, aliquando plures praescribuntur, quo casu quantitas specierum proportionate augenda est.

IV. ORDO PRAESCIBENDI.

1. Pilulae catharticae quando praescribuntur, talis communiter ordo commendatur, vt primum ordo commendatur, vt primum basis, deinde adiuuans, postea stimulan, & denique corrigens ponenda sint. Vbi obseruandum, quod lenientium & per *epicrasin* euacuantium pilularum basis ordinaria sit aloë aut eius extractum gummosum, cum aqua violarum vel rosarum paratum; item pilulae *Francofurtenses*, quae nil aliud esse, quam aloë cum aqua violarum extracta, dicuntur.
2. In aliis autem, quae vltiori quam euacuandi vsui destinantur, primum extracta, deinde gummata, & vltimo loco glutinantia, e.g. terebinthinata ponuntur. Hic autem ordo ab auctoribus toto die negligitur.
3. Formulam ordinarie claudit subscriptio: M.f.l.a.pil.no.
4. Quando ob saporem, odorem vel colorem valde ingratum auro vel argento obducendae sunt, id in subscriptione sequentibus verbis exprimitur: *auro, argento obducantur.*

V. REGVLAE.

1. Pilulae infantibus minus conueniunt, quoniam illas commode deglutire non possunt.
2. In difficultate deglutendi non debent praescribi.
3. Neque etiam sicciorebus subiectis sunt accommodatae.

4. Quae

4. Quae auro vel argento non obducuntur, illas pulueribus subtilissimis, e.g. liquiritiae, oc. $\text{\textcircled{c}}$. conspergunt.
5. Licet autem pilularum forma frequentissime pro purgandi scopo eligitur, ita nihil impedit, quo minus praeparandi, mundificandi, roborandi, sopiendi sine etiam ordinentur.
6. Immo sunt, qui ad *externos* adeo *usus* pilulas extendunt, e.g. in odontalgia pilulas formant ex extracto ligni guaiaci, ligni Rhodii, & dolenti denti talem pilulam imponunt; item pro *masticationis* scopo mediante extracto nicotianae, tragacanth. & mastich. formantur pilulae, quae vero, quia efficaciora remedia ad hunc finem obtinendum prostant, merito reiciuntur.
7. Pilulae cum *vehiculo* nimis *calido* non debent propinari.
8. Quae sunt *ingrati saporis*, illae sub inuolucro passulae maioris, pruni cocti, vel massae illius panariae, Oblaten dictae, a multis commode deglutuntur.
9. Adsumuntur autem pilulae
- 1) *purgantes* tempore plerumque matutino.
  - 2) *lenientes*, id est, leniter laxantes, tempore vespertino.
  - 3) *anodynae*, eodem tempore.
  - 4) Reliquae autem *alterantes* tempore quocumque.
10. Prostant in pharmacopoeis multae inconditae massae pilula-

rum e.g. *Indae, Arabicae, lucis maioris, sine quibus esse nolo, aggregatiuae* &c. quas Medicus omni modo debet euitare.

VI. FORMVLAE.

I. Emeticae.

1) Rec. Extract. cathol. $\text{\textcircled{3}}$.

resin. ialapp. gr. iii.

$\text{\textcircled{r}}$ i emetic. gr. ii.

elix. P. P. q. s.

M. f. pil. No. xv. d. pro dosi.

†

2) Rec. Extract. panchym. Croll.

gr. xii.

ellebor. n. gr. v.

$\text{\textcircled{r}}$ ii vit. gr. iii.

essent. absinth. q. s.

M. f. pil. No. xx. d. pro dosi.

†

2. Purgantes.

1) Rec. Extr. panchym. Croll.

ialapp. resinos. ana gr. vi.

extr. fumar.

card. bened. ana gr.

iii.

scammon. $\text{\textcircled{r}}$ at. gr. ii.

M. f. pil. No. xx.

D. S. Purgier = Pillen auf

cinnael.

†

2) Rec. extr. panchym. Croll.

MP. de succin. Craton.

ana gr. vi.

$\text{\textcircled{r}}$ ii dulc. gr. iii.

resin. ialapp. gr. ii.

$\text{\textcircled{c}}$ o. foenicul. gr. ii.

M. f. l. a. pil. No. xx.

S. catarrhal Pillen.

†

3) Rec. MP. polychrest.

extr.

- extr. cathol. ana ʒß.
M. f. l. a pil. No. xx.
S. **Laxier = Pillen auf ein-**
mal.
†
- 4) Rec. Extr. ellebor. nigr.
ʒij dulc. ana gr. vi.
aloës gummos.
trochisc. alhand. ana gr. iv.
M. f. pil. No. xx.
S. **reinigende Haupt = Pil-**
len auf einmal.
†
- 5) Rec. Gumm. ammoniac. † to
squill. solut. & inspils. ʒß
ʒij dulc. gr. v.
aloës rosat.
extr. fumar. ana gr. iii.
ellebor. nigr. gr. ii.
M. f. pil. No. xxiv.
S. **resoluirende Pillen auf**
einmal.
†
- 6) Rec. Extr. cathol. ʒß
ellebor. nigr. gr. v.
ʒij dulc. gr. iv.
resin ialapp.
gumm. gutt. ana gr. iii.
M. f. pil. No. xx.
S. **Pillen in der Wasser-**
sucht auf einmal.
†
- 7) Rec. MP. polychrest. gr. xii.
extr. ellebor. nigr.
centaur. min. ana
gr. iv.
M. f. pil. No. xx.
S. **Pillen zur Beförderung**
der galdenen Ader auf
einmal.
- 8) Rec. Gumm. ammoniac. ppt.
aloës gummos ana gr. vi.
gumm. galban.
sagapen. ana gr. iii.
extr. centaur. min.
ellebor. nigr. ana
gr. ii.
essent. succin. q. s.
M. f. pil. No. xx.
S. **eröffnende Pillen auf**
einmal.
†
- 9) Rec. Extr. rhabarb.
fumar. ana ʒß.
cent. min
card. bened. ana ʒj
limat. ʒr. ppt. ʒß
⊖ succin. gr. v.
M. f. pil. ad pond. gr. i. dos.
gr. xv.
S. **resoluirende Pillen.**
†
- 10) Rec. Pilul. Fear. *Quercet.*
rheumatic. ana gr.
viii.
ʒii dulc.
resin. ialapp. ana gr. ii.
tinct. ʒi q. s.
M. f. pil. No. xx.
S. **Pillen auf einmal.**
†
- 11) Rec. Gumm. ammoniac. ppt.
gr. xii.
extr. agaric.
trochisc. alhand. ana
gr. iii.
resin. ialapp. gr. ii.
M. f. pil. No. xx. d.
S. **Pillen auf einmal.**

†
 12) Rec. Aloësgummos. ʒj
 extr. panchym. Croll. ʒß
 limat. ʒ. ppt. gr. v.
 M. f. pil. ad pond. gr. i.
 S. Pillen wider die Versto-
 pfung. dos. gr. iii-v.

†
 13) Rec. Aloësgummos.
 myrrh. ppt.
 gumm. iuniper.
 heder. ana ʒj
 extr. absinth. vinos.
 card. bened. vin.
 cochlear. aquos. ana
 gr. xvi.
 fumar. vin.
 ellebor. nigr. aquos.
 ana gr. viii.
 terebinth. venet. ʒß
 M. f. pil. ad pond. gr. i.
 S. Mutter-Pillen.

†
 14) Rec. Extr. cathol. gr. xii.
 rhabarb. gr. v.
 colocynth. gr. iii.
 micar. pan. alb. q. s.
 M. f. pil. No. xx.
 S. Pillen auf einmal.

†
 15) Rec. Pilul. balsam. visceral. ʒj
 gumm. bdell.
 mastich. ana ʒß
 elater.
 ♀ Olat. ana ʒj
 M. f. pil. ad pond. gr. i.
 S. Pillen in der Wasser-
 sucht. dos. ʒj

3. Adstringentes & sistentes.

1) Rec. Gumm. elem.
 mastich.
 ♀ catech. ʒj.
 M. f. c. balsam. Indic. pil. ad
 pond. gr. i.
 S. Pilulæ ad gonorrhoeam
 dos. gr. xii.

†
 2) Rec. Ols. sep. ppt ʒß
 terrebinth. vener. q. s.
 M. f. pil. S. vt supra, ad go-
 norrhoeam.

†
 3) Rec. Extr. millefol.
 tormentill. ana ʒj
 theriac. caelest. ʒß
 tinct. opii q. s.
 M. f. pil. dos. ʒß
 S. pilulæ sistentes.

†
 4. Saluantes.

1) Rec. Panac. ʒial. gr. xv.
 misc. pan. alb. q. s.
 M. f. pil.

†
 2) Rec. ʒii dulc. gr. xii.
 M. c. mucilag. tragacanth. f.
 pil.

†
 3) Rec. ʒii current. gr. xii.
 M. c. succo liquirit.
 f. pil.

†
 5. Stomachicæ.

1) Rec. Extr. cort. cascarill. ʒj
 gentian. rubr.
 card. bened. ana
 ʒß
 limit. ʒ. ppt. gr. v.
 M. f. pil. dos. ʒß

E

6. Anæ.

- †
 6. *Anodynae.*
 1) Rec. Succ. liquirit. ℥j
 pilul. *Wildegans.*
 de cynogloss. ana
 gr. v.
 syrup. papau. errat. q. s.
 M. f. pil. dos. gr. v-vi.
 †
 2) Rec. Extr. tormentill.
 bistort. ana ℥j
 theriac. caelest.
 laudan. opiat. ana gr. vi.
 M. f. pil. ad pond. gr. i.
 dos. gr. vi-viii. in *dysen-*
teria.
 †
 7. *Pillulae Wildegansii geminae.*
 Rec. Opii crud.

fibr. ellebor. n. ana ℥℥
 Opium primum cum † & de-
 inde quod residuum est, cum
 alcal. ad fuso extrahatur.
 Fibr. ellebor. nigr. extrahe
 cum vino, melius cum ∇-
 per digestionem quoad satis.
 Adde
 Myrrh. per alkahest *Glauc-*
beri ita praeparatum,
 vt cum ∇ solui possit.
 Deinde recip. col. ℥iv.
 extr. theriac. ex rad. ale-
 xipharm. c. √. parat. ℥j
 croc. orient. subtiliss.
 ⚪isat. ℥ij
 ⚪. destillat. iuniper. ℥j
 M. f. MP. & form. pil. ad pond.
 gr. i.

TABVLA IV. DE BOLIS.

I. DEFINITIO.

Bolus est medicamentum inter
 solida & fluida mediae confi-
 stentiae, quod figura sua glandem
 aliquo modo refert, &
 tamquam morsulus seu frustulum
 vna vice deglutitur.

II. MATERIA.

Hic consideranda sunt

I. *Basis* seu ingredientia, quae varia
 sunt, e. g.

- 1) *pulveres* in parua quantitate
 efficaces, quae semper prima-
 rium sunt ingrediens.

2) *Spiritus & essentiae.* Haec
 partim ad gratiam, partim ad
 melius subigendum pulue-
 rem, partim ad augendam vir-
 tutem adiciuntur.

3) *Olea.*

2. *Excipiens*, quod liquidum esse
 debet, vt reliquae species ficcae
 in vna massa cohaerere possint.
 Sunt autem communissima exci-
 pientia :

1) *Conseruae.*

2) *Rob & syrupi.*

3) Reliqua non facile praescri-
 bun-

buntur, nisi specialis circumstantia eadem postulet, e. g.

a) *Electuaria.*

b) *Extracta.*

c) *Pulpa.*

d) *Succi inspissati.*

III. MAGNITUDO ET DOSIS.

1. Bolum quam maxime commendat *paruitas*, ut eo facilius deglutiri possit. Vnde ℥j. excedere non debet; immo quando ingredientia leuia sunt & turgescunt, ℥j. sufficientem molem constituit. Sit e. g.
2. Pulveris ingredientis s. baseos ℥ss. - ℥ij, & erit conferuae tantquam excipientis ℥j.
3. Sic etiam v. g. pulveris baseos ℥ss. & erit rob excipientis etiam ℥ss. Hanc proportionem sequentes formulae clarius monstrabunt.
4. Quando conferua minus succulenta est, tantillum syrupi additur; Si vero nimis succulenta fuerit massa, tantum sacchari miscemus, quantum satis ad consistentiam.
5. Quando ob pulverum leuitatem magnitudo augetur, id quod potissimum cum rhabarbaro contingit, *duo minores* boli ex illa massa formari possunt.

IV. REGVLAE ET OBSERVATIONES.

1. Omnia ingredientia & excipientia ita sint comparata, ut non tantum gratiam bolo conciliare, sed & facile eum reliquis misceri queant. Vnde *amara*, maxi-

me nauseabunda, & *viscida*, bolos ingredi non debent.

2. Veteres bolorum praescriptiones ad illum casum referuabant, quando nonnulli patientes pulveres, vel alios medicamentorum sapes valde auersabantur; quo casu & hodie locum habere debent.
3. Quoniam autem ipsorum bolorum ingestionem variae difficultates premunt, praescriptio illorum non frequens esse, sed ad speciales casus & circumstantias referuari debet.
4. Quoad *consistentiam* bolorum notandum, quod neque nimis mollis, neque nimis sicca esse debeat. Hinc ad cauenda haec incommoda addi debet iusta syrupi quantitas; in quem finem formulae subiicitur: Syrupi q. s.
5. Et quoniam *salia fixa & volatilia* facile liquefcunt, & sic boli debitam consistentiam impediunt, praeterea fermentationem causari possunt, non ingrediantur hanc formam, nisi quidem bolus mox post praeparationem adsumatur.
6. Boli effectum optatum *promte* exhibere non solent, quoniam inuolucrum pulverum contentorum in ventriculo tardius resoluitur, & hinc efficacia illarum specierum retardatur. Hinc etiam necesse est, ut potus calidus post boli deglutitionem mox sumatur, & hac ratio-

ne promtior illius resolutio pro-
moueat.

V. FORMVLAE.

1. Emeticae.

1) Rec. Conferu. flor. persic. ʒʒ

ʒi emetic. gr. iii.

facchar. cand. ʒj

M. f. bolus.

†

2) Rec. Conferu. gratiol. ʒj

ʒi ipecacoanh. gr. xxvi.

syryp. emetic. q. s.

M. f. bolus.

†

3) Rec. Conferu. rosar. solut. ʒj

ʒi rad. afari. ʒʒ

syryp. flor. persic. q. s.

M. f. bolus.

†

4) Rec. Conferu. fumar. ʒj

ʒii vit. gr. iii.

ʒi ialapp. ʒʒ

gumm. gutt. gr. iv.

resin. scammon. gr. ii.

syryp. de cichor. c. rha-
barb. q. s.

M. f. boli No. ii. succesuue
deglutiendi.

†

2. Purgantes.

1) Rec. Conferu. cynosb. ʒj

rhabarb. elect. ʒj

resin. ialapp. ʒʒ

syryp. de cichor. c. rha-
barb. q. s.

M. f. boli No. ii. succesuue
deglutiendi.

†

2) Rec. Conferu. flor. persic. ʒj

ʒii dulc.

ʒi ialapp. ana gr. v.

syryp. abfinth. q. s.

M. f. bolus pro infante 4. vel
5. annorum.

S. bolus laxans in atropbia &
vermibus.

†

3) Rec. conferu. flor. bellid. ʒj

ʒii dulc. ʒʒ

resin. scammon. gr. iv.

syryp. rosar. solut. q. s.

M. f. bolus.

†

4) Rec. Conferu. gratiol. ʒj

ʒii dulc. gr. xii.

resin. ialapp. gr. iii.

syryp. e spina ceruin.
q. s.

M. f. bolus.

†

3. Saluantes.

1) Rec. Conferu. flor. persic. ʒʒ.

ʒii dulc. gr. xv.

syryp. rosar. solut. q. s.

M. f. bolus.

†

2) Rec. Conferu. fumar. ʒj

turpeth. mineral. gr. iii.

syryp. flor. persic. q. s.

M. f. bolus.

†

3) Rec. Conferu. gratiol. ʒʒ

panac. ʒial. gr. xv.

syryp. rosar. solut. q. s.

M. f. bolus.

†

4) Rec. Conferu. fumar. ʒj

arcan. corall. gr. iii.

syryp. flor. persic. q. s.

M. f. bolus.

4. Ad.

†
4. *Adstringentes.*

- 1) *Rx.* Conseru. bellid. ℥j
corall. rubr. ppt. ℥β
terr. sigil. ℥j
syrup. corallior. q. s.
M. f. bolus.

- †
2) *Rx.* Conseru. rosar. antiquar. ℥j.
fangv. dracon. ℥j.
croc. ℥i. adstring. gr. iv.
syrup. cydonior. q. s.
M. f. bolus.

- †
3) *Rx.* Conseru. balaust. ℥ii.
lapid. haemat. ℥j
syrup. de symphyt. q. s.
M. f. bolus.

†
5. *Sistentes & anodynae.*

- 1) *Rx.* Conseru. papau. rhead. ℥j
℥ii diaphoret. ℥j
cinnabar. ℥ii gr. vi.
laudan. opiat. gr. ii.
syrup. papau. errat. q. s.
M. f. bolus.

- †
2) *Rx.* Conseru. flor. anthos ℥j
matr. perlar. ℥β.
theriac. caelest.
M. P. de cynogloss. ana
gr. ii.
syrup. papau. errat. q. s.
M. f. bolus.

TABVLA V.
DE
ELECTVARIIS.

II. DIFFERENTIA.

1. **E**lectuaria a bolis parum differunt: *bolus* enim est electuarium, quod vna vice deglutitur; electuarium autem stricte dictum plures doses continet.

2. Interea tamen electuarium consistentiam paullo molliorem habet quam bolus.

3. *Linctus* licet ab electuariis quodam modo differat, illos tamen non sineratione huic tabulae inferendos iudicauimus.

II. MATERIA.

1. Electuaria vti cum bolis multum conueniunt, ita etiam ingredientia & excipientia cum aliis habent communia. Conficiuntur nempe

- 1) Ex pulueribus,
2) Ex condituris, atque
3) Ex conseruis.

2. Quo vero ordine haec praescribantur, sequente membro indicabimus.

III. MAGNITUDO ET DOSIS.

1. Tota compositio seu descriptio electuarii non sit minor *unctis*
E 3 *ana.*

duabus : neque etiam facile excedat *entias* *quatuor*. Electuarium enim progrediente tempore vel nimis spissum redditur, vel prorsus corrumpitur.

2. Pro *dosis* plerumque sumitur magnitudo modo *inglandis*, modo *castaneae*, modo *auellanae*; quae dosis per signaturam germanicam sequente modo exprimitur: Latwerge, davon einer Easstianen, Welschen Nuß, Hasel Nuß groß, oder etliche Messer Spizen voll zu nehmen.

3. *Proportionem* ingredientium & excipientium sequentia docent.

- 1) Conferuae ℥j
- 2) Puluerulentorum ℥j-℥j
- 3) Condit. ℥j-℥℥
- 4) Confect. ℥j-℥ij
- 5) Essent.
- 6) Tinctur. } ℥j-℥℥
- 7) Spirit.
- 8) Extract. ℥℥-℥j
- 9) Syrup. q. s.

4. Non opus autem est, ut quoduis electuarium *omnes* has species contineat, sed seliguntur tantum illae, quae ad scopum obtinendum, & nauseosum saporem euitandum conducunt.

5. Puluerulenta quando *per species* praescribuntur, illo ponuntur ordine, quem *tab. I.* de pulueribus indicauimus. Videlicet radices, herbae, flores, semina, cortices & ligna praemittuntur, deinde aromata, condita, gummata & pulueres chymici subiiciuntur.

IV. REGVLAE.

1. Electuariorum formula antiquis familiarior fuit, quam recentioribus, qui massam hanc confusam, & quam plurimis aegrotis nauseosam, rarius adhibent.

2. Quando autem haec formula conuenire & aliquid praerogatiuae habere videtur, (e. g. in illis adf. etibus, in quibus mellita vel syrupsus usum habent, fauces post adsumtum electuarium *hausulo vini* vel alio quodam grato liquore eluantur, & sapor aduersus, qui faucibus diu obhaerescere solet, hac ratione corrigatur.

3. Destinantur autem vulgo electuaria catharsi, expectorationi, in specie phthisi, roborandis partibus, e. g. ventriculo, nervis; praecipue etiam febribus intermittentibus profligandis. In acutis autem minus conueniunt.

4. Sumuntur electuaria vel mane, e. g. laxantia, vel ante pastum, e. g. stomachica.

5. Nonnulli electuarium, in vino solutum & dilutum, propinant.

6. Folia auri vel argenti electuariis immiscere vanus est fucus.

7. Electuarium quando *mollioris* consistentiae desideratur, formulae subiicitur; *f. electuar. molle*. Sic enim pharmacopoeus addit maiorem syrupsus quantitatem. Nimis tamen molle non fit electuarium, alias facile fermentescit.

8. Salia

8' *Salta fixa & volatilia* in electuariis aequae ac in bolis non conueniunt, fermentationem enim, ad quam electuaria ratione mellis, syruporum, pinguium nucleorum &c. admodum prona sunt, quam maxime promouent, Tacemus, quod salium virtus per talia inuolucra eneruetur.

9. *Primae viae*, quando saburra biliosa, vel aliis fermentescentibus materiis obfessae sunt, electuaria non sunt ordinanda.

10. *Extracta*, quae saporis sunt ingrati & nauseosi, in electuariis non facile praescribuntur.

11. De *linctibus* seu *elegmatibus*, quae in pectoris adfectibus praescribi solent, sequentia adhuc notentur.

1) Consistentiam debent habere mollem. Hinc *conseruae & condita* vel plane non, vel parcissima tantum dosi illis adduntur, ne iusto spissiora euadant, sed consistentia super lingua diffuens emergat, scilicet *vs lingatur*.

2) Arabice dicuntur *loch*. German. ein dicker Saft.

3) Vsu non adeo recepti sunt, nisi quidem infantibus in faucium adfectibus, & pro scopo bechchio ordinentur.

4) Conficiuntur *linctus* seu *loch* ex variis *loch* officinalibus, e. g. *loch san. & expert. de pulmone vulpis*. Interdum adduntur pulueres,

conseruae & extracta. Denique syrupi tantum addicitur q. s. ad consistentiam genuinam.

V. FORMVLAE.

1. *Purgantes.*

1) Rec. Pulp. tamarind.

passular. ana ℥℥

diacydon. luc. ialapp. ℥iij

extract. diacitr. ℥ij

syrup. de pom. lax. q. s.

M. f. electuarium.

S. laxirende Latwerge, davon morgens etliche Messer Epiken voll.

†

2) Rec. Pulp. tamarind.

rob. iuniper. ana ℥j

diacydon. luc. ialapp. ℥vj

specif. ialapp. ℥j

syrup. de cichor. c. rhabarb. ℥℥. vel q. s.

M. f. electuarium.

S. laxirende Latwerge, davon morgens einer Castanien groß zu nehmen.

†

2. *Diaphoreticae.*

1) Rec. Conseru. fumar. ℥℥

theriac. Andromach. ℥iij

diacord. Fracast. ℥ij

℥ii diaphor.

matr. perlar. ana ℥j

syrup. card. bened. q. s.

M. f. electuar.

†

2) Rec. Conseru. pulp. citr. ℥j

rob. iunip. ℥℥

℥, viperar.

rad. ari.

C. C. phi-

C. C. philosoph. ana $\mathcal{D}$ ij
 syrup. acetos. citr. q. s.

M. f. electuar.

†

3. *Diureticae.*

1) $\mathcal{R}$. Rob. iuniper. $\mathcal{Z}$ vj

conferu. rofar. $\mathcal{Z}$ ij

extract. alkek.

oc. $\mathcal{Q}$. ppt. ana $\mathcal{Z}$ iß

terebinth. Venet. $\mathcal{Z}$ j

syrup. heder. ∇ str. q. s.

M. f. electuar.

†

2) $\mathcal{R}$. Conferu. rofar. $\mathcal{Z}$ j

sem. viol.

mili $\mathcal{O}$ is ana $\mathcal{Z}$ ij

extr. veronic. $\mathcal{Z}$ iß

syrup. violar. q. s.

M. f. electuar.

†

3) $\mathcal{R}$. Conferu. cynosbat. $\mathcal{Z}$ j

rob. sambuc. $\mathcal{Z}$ iß

sem. ebul. $\mathcal{D}$ iv.

$\mathcal{G}$. lumbr. ∇ str. $\mathcal{Z}$ j

syrup. capill. $\mathcal{F}$ is q. s.

M. f. electuar.

S. Latwerge, davon in der
 Wasser sucht 2. bis 3.
 mal einer Nuß dieß zu
 nehmen.

†

4. *Particulariter saluantes.*

1) $\mathcal{R}$. $\mathcal{G}$. rad. pyreth.

sem. sinap. ana $\mathcal{Z}$ iß

cubebat.

cardam. ana $\mathcal{Z}$ iß

oxymel. q. s.

M. f. electuar.

S. Latwerge, davon etwas
 im Munde zu halten.

†

2) $\mathcal{R}$. $\mathcal{G}$. rad. zingiber.

pyrethr. ana $\mathcal{Z}$ iß

sem. sinap. $\mathcal{D}$ ij

gumm. maltich. $\mathcal{Z}$ iß

cardam.

cubebat. ana $\mathcal{D}$ i

mell. anthos. q. s.

M. f. electuar. detur in fistili.

†

5. *Expectorantes.*

1) $\mathcal{R}$. Conferu. rofar. antiq.

bellid. min.

scabios. ana $\mathcal{Z}$ iß

fuccin. ppt. $\mathcal{D}$ ij

flor. benzoës $\mathcal{D}$ i

syrup. hyssopi q. s.

M. f. electuar.

†

2) $\mathcal{R}$. Conferu. heder. ∇ str.

hyssop. ana $\mathcal{Z}$ iß

extract. veronic. $\mathcal{Z}$ iß

balsam. de copaiu. $\mathcal{D}$ ij

flor. $\mathcal{F}$ is $\mathcal{Z}$ iß

syrup. de farfara q. s.

M. f. electuar.

†

6. *Resolventes, abstergentes.*

1) $\mathcal{R}$. Conferu. borrag.

bugloss. ana $\mathcal{Z}$ j

$\mathcal{G}$. rad. ari

spec. diarrhod. Abbat.

ana $\mathcal{Z}$ j.

syrup. capill. $\mathcal{F}$ is q. s.

M. f. electuar.

†

2) $\mathcal{R}$. Conferu. betonic.

visceral. ana $\mathcal{Z}$ iß

extract. cent. min. $\mathcal{Z}$ j

zu diaphoret. $\mathcal{F}$ is $\mathcal{Z}$ ij

syrup.

- syrup. cort. citr. q. s.
 M. f. electuar.
 †
 3) Rec. Rad. vincetox.
 bardan. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 Herb. pyrol.
 fanicul. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 gumm. succin.
 mastich. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 terebinth. coct. gr. xv.
 Sentur, add. mell. de-
 spum. q. s. ad electuar.
 †
 4) Rec. Conferu. rosar. antiq. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 oc. $\mathfrak{v}$. ppt. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 succin. ppt. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 fem. hyperic. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 balsam. Peruvian. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 syrup. de symph. q. s.
 M. f. electuar.
 †
 7. *Adstringentes.*
 1) Rec. Conferu. rosar. rubr.
 heder. $\mathfrak{v}$ str. ana
 $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 corall. rubr. ppt.
 lapid. haemat.
 $\mathfrak{v}$ ae Iapon. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 croc. $\mathfrak{v}$ risaperit. tener. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 M. f. electuar.
 †
 2) Rec. Conferu. absinth.
 visceral. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{vj}$
 cort. cascarill.
 chin. chin. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 extract. gent. rubr. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 syrup. cort. Ornt. q. s.
 M. f. elect. S. Sieber = Lat-
 werge, davon zur rech-
 ten Zeit einer Cassiamen
 groß zu nehmen.
- †
 3) Rec. Conferu. scabios.
 bellid. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 C. C. philosoph.
 vnicorn. fossil. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 $\mathfrak{v}$ ae catechu $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 M. P. de cynogloss. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 syrup. acetos. q. s.
 M. f. elect.
 †
 8. *Roborantes, analepticae.*
 1) Rec. Conferu. flor. tunic.
 pulp. citr. ana
 $\mathfrak{z}\mathfrak{vj}$
 rob. cerasor. acid. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 condit. carn. citr. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 confect. alkerm. inc. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 syrup. acetos. citr. q. s.
 M. f. elect.
 †
 2) Rec. Conferu. rosar.
 acetosell.
 Miuae cydon ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 rob. berb.
 rub. id. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 confect. de hyacinth.
 incomplet. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 syrup. ceras. acid. q. s.
 M. f. elect.
 †
 3) Rec. Conferu. rad. cichor. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 condit. rad. satyr.
 zingib. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 spec. aromat. ros.
 conf. alkerm. compl. ana
 $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 essent. ambr. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 syrup. cinnam.
 succ. gran. cherm. ana
 q. s. M. f.

- M. f. elect. de quo bis per diem ad magnitud. nuc. auellan. fumendum.
†
- 4) Rec. Electuar. diafatyr. ℥j
condit. nuc. mosch.
eryng. ana ℥iij
℞. cinnam.
cardamom. ana ℥j
mosch. gr. ii.
ambr. gr. ii.
succ. gran. cherm. q. s.
M. f. electuar.
†
- 5) Rec. Succolad. ℥j
condit. zingib. ℥℥
rad. pimp. ℥ij
rasur. priap. ceru. ℥iij
sem. pastinac.
eruc. ana ℥j
syrup. cort. Ont. q. s.
M. f. electuar.
†
- 6) Rec. Conseru. menth. crisp.
centaur. min. ana
℥vj
℞. rad. gent. rubr.
ari ana ℥ij
cort. cascarill. ℥j
croc. ℥is fiat. tener. ℥℥
syrup. cydon. q. s.
M. f. elect. S. Magenstär.
Kende Latmerge, da
von einer Castanien groß
eine Stunde vorm Essen.
9. *Linctus.* †
- 1) Rec. ℞ amygdal. dulc. ℥j
syrup. violar. ℥℥
sperm. cet.
sacchar. cand. ana ℥ij
M. detur tertia pars singulis
horis.
†
- 2) Rec. ℞ lini ℥j
syrup. de alth.
erysim. Lob. ana
℥ij
sperm. cet. recent. ℥℥
sacchar. violac. ℥ij
M. d. singulis horis quarta
pars.
†
- 3) Rec. Loch. de farfar. ℥ij
℞. ari
syrup. hyssop. & tusfilag.
q. s.
vt fiat linctus.
S. Zustenstillender Saft,
†
- 4) Rec. Loch. san. & expert.
ad asthm. vsitat. ana
℥j
specier. diar.
succin ppt. ana ℥ij
succ. liquirit.
syrup. heder. ▽str. ana
q. s.
M. f. linctus.

TAB.

TABVLA VI.

DE TROCHISCIS.

I. DEFINITIO.

Trochisci sunt parui orbiculi, qui signo *stellae* signantur, & cum pilulis aliquo modo conueniunt. German. *Stern Röchlein.*

II. DIFFERENTIA

Trochisci differunt

1. Ratione *vsus*, quo respectu alii sunt
  - 1) *sublinguales*, qui leni successiva eliquatione in ore consumuntur, & partim foetoris oris emendando destinantur, partim vero ad praeseruationem in morbis contagiosis ex opinione praescribuntur. Alii sunt
  - 2) *Becchici*, quos adfectibus pectoris, tussiculosis, phthificis &c. vulgo opponunt.
2. Ratione *temporis praeparationis*, quo intuitu alii sunt
  - 1) *Officinales*, qui in officinis praeparati iam prostant, e.g. trochisci bechicij albi, nigri, trochisci de carabe, trochisci alhandal. Alii sunt
  - 2) *Magistrales*, qui a Medico praescribuntur, & in officinis ex tempore praeparantur.
3. Trochisci differunt a *rotulis*; hae enim cum *saccharo*, illi autem cum *mucilagine*, in liquore

conueniente soluta, excipiuntur.

II. MATERIA SEV INGREDIENTIA

1. *Basis & adiuuantia* sunt
  - 1) Pulueres modo inspidi, modo grati saporis.
  - 2) Succij inspissati.
  - 3) Gummata.
  - 4) Resinae.
  - 5) Nuclei.
  - 6) Mineralia.
  - 7) Olea destillata.
  - 8) Electuaria.
  - 9) Non raro, nec incongrue, trochiscis & morsulis fluedo cort. citr. iungitur.
2. *Excipientia*. Haec uti in genere mucilaginosae, ita in specie varia sunt, e.g.
  - 1) Mucilago *tragacanth.* quae omnium frequentissime adhibetur.
  - 2) Mucilago *sem. psyll.*
  - 3) *Succij vegetabilium*
  - 4) *Gummi Arabicum.*
3. Quando ingredientia per se *viscida* iam sunt & *tenacia*, uti gummata, non opus est peculiare viscidum excipiens iungere, sed sufficit, si loco tragacanthae, mel, syrupus, extractum, vel succus quidam inspissatus recipiatur.

F 2

4. D3

4. De ingredientibus in specie ad-
huc notandum est, quod pro

1) *Diuersitate scopi differant*, e.g.
trochiscis *sublingualibus*, qui
correctionem *foetoris* respici-
unt, adduntur moschus, am-
bra, zibeth, $\odot$. lign. Rhod.
caryophyllor. cardamom.
cinnamom.

2) Trochiscis autem, sic dictis
praeseruantibus, adduntur ex-
tracta radicum alexipharma-
carum, item myrrha, aro-
mata.

3) Trochisci *becchici* parantur
potissimum ex speciebus sic
dictis expectorantibus, e.g.
pulvere rad. liquirit. irid. Flor.
helen. benz. flor. $\oplus$ is.

IV. MAGNITUDO ET DOSIS.

1. Veteres trochiscos ita grossos
formabant, vt 3j. pondere re-
ferrent.

2. Recentiores autem pondus tro-
chiscorum vltra 6. grana, aut ad
summum 8ß non extendunt.
Ordinarie & praecipue, quan-
do ambrati sunt trochisci, ad ij.
vel iij. grana tantum illorum
pondus ascendit.

3. In genere obseruandum est,
quod si ex *actiuioribus* consistit
ingredientibus, minore dosi, si
vero ex minus actiuis principiis,
dosi maiore praescribendi sint.

4. Quando *vsui* tantum *externo*,
nempe *suffimigiis* destinantur,
vel etiam in ore detenti, sensim
liquefciendo deglutiuntur, nil
interest, si dosi paullulum ma-
ior sit.

5. Proportio ingredientium & ex-
cipientium determinari quidem
vix potest, sed pharmacopoei
arbitrio illa plerumque relin-
quitur, notare tamen conuenit,
quod *excipientis* quantitas ad *ex-
cipiendos* pulveres & alia crassio-
ra, debeat esse *tripla* vel *quadru-
pla*. In penetrantioribus *dupla*
porrio proficit.

V. REGVLAE.

1. Trochisci apud veteres in fre-
quentiori erant vsu, hodie au-
tem raro praescribuntur, nisi
quidem infantum & puerorum
palato satisfacere velimus.

2. Quoniam in ore detinendi sunt
trochisci, cauendum est, ne in-
grata remedia eorum composi-
tionem ingredientiantur.

VI. FORMVLAE.

1. *Trochiscus sublinguales ad foetorem
oris.*

Rec. $\odot$. rad. irid. Flor. ʒiß.
trochisc. aliptae moschat.
gall. moschat.
ana ʒß

confect. alkerim. (compl. ʒij
sacch. alb. ʒij

M. c. f. q. mucilag. raga-
canth. cum ʒ. rosar. ppt.
f. l. a. trochisc.

S. Mund. Röchlein unter der
Zunge zu behalten.

†

2. *Trochisci sublinguales ad praeser-
uandum in malignis.*

Rec. Specier. liberant. ʒiß
extract. pimp. alb. ʒj
valerian.

theri-

theriacal. ana ℥ss
 ℞. destillat. rut.
 iunip. ana. gtt. iij
 sacch. albiss ℥ij
 M. c. f. q. mucilag. tragacanth.
 cum ∇. scord. ppt. f. l. a
 trochisc.
 S. Mund- & Röchlein in anste-
 ckenden Kranckheiten alle
 Morgen 2. zu nehmen, auch
 eins unter der Zungen zu
 halten.

†
 3. Trochisci *becchici* s. *pectorales*.
 ℞. Succ. liquirit. inspiss.
 rad. irid. Flor. ana ℥ij
 helen. ℥j
 amygdal. ℥ij
 styrac. calamit. ℥j
 flor. ☿ is ℥j
 benz. ℥ss

℞ destillat. anis. gtt. xii.
 sacch. alb. ℥ij
 M. c. f. q. mucilag. tragacanth.
 in ∇. hyssop. f. l. a. tro-
 chisc.
 S. Brust- & Röchlein, wider das
 Reichen und Husten.

†
 4. Trochisci *fumales*, s. *fumifici*
 Rec. Gumm. benz. ℥j
 oliban.
 lign. aloës ana ℥ss
 sanral. flau. ℥j
 sacch. alb. ℥j
 zibeth.
 ambr. ana ℥ss
 Sifata fiant c. f. q. mucilag.
 tragacanth. in ∇. rosar.
 solut. trochisci.
 S. Räucher- & Berglein.

TABVLA VII.

DE

ROTVLIS.

I. DEFINITIO.

Rotulae sunt placentulae mino-
 res rotundae, siccae, ex parte
 vna specierum conuenientium
 & tribus quattuor, immo pluri-
 bus partibus sacchari paratae. Di-
 cuntur etiam *orbiculi*.

II. DIFFERENTIA.

1. Quae differentia sit inter *rotu-
 las* & *trochiscos*, praecedente
 tabula de trochiscis indicaui-
 mus.

2. *Rotulae* & *morfuli* magnam qui-
 dem habent conuenientiam, dif-
 ferunt autem

1) *ratione figurae*: rotulae enim
 ordinarie sunt rotundae, mor-
 fuli autem quadrati & ob-
 longi.

2) *Ratione magnitudinis*: nam
 rotulae sunt minores, morfuli
 autem maiores.

3) *Ratione ingredientium*: mor-
 fulis enim praeter pulueres
 F 3 addun-

adduntur conferuae, condita & fructus, aliaque crassiora, quae in rotulis exfulare debent.

III. MATERIA.

I. *Ingredientia.* Rotulae parantur

1) modo simpliciter ex saccharo, in aqua quadam destillata soluto & inspissato. Ex hoc magmate funduntur postea in marmore polito rotulae, quales sunt illae, quae abusive vocantur: *manus Christi simplex.*

2) Modo ex *solis succis acidulis*, e. g. succ. ribum, berber. cum saccharo coctis & inspissatis. In hoc autem casu, ne sapor acidulus supprimatur, tribus succi partibus vnica tantum sacchari additur. Quod si vero gratiores adhuc desiderantur rotulae, addi potest drachma vna vel altera essentiae ambrae, vel scrupulus olei destillati fragrantis.

3) Modo ex *solis oleis destillatis & saccharo* in aqua destillata soluto, quales sunt rotulae *carminat. Mynsichti.*

4) Reliqua rotularum ingredientia sunt

a) *Pulueres simplices*, e. g. oc. ppt. margarit. ppt. succin. ppt. oliban. mastich. benz.

b) *Pulueres compositi*, e. g. spec. diambr. diamosch. diair. diamargarit.

c) Nonnumquam extract.

vt & conf. alkerm. adduntur.

d) Aliquando pro effectu laxante additur resin. ialapp. ꝯ. dulc. extr. rhabarb.

2. *Excipiens* rotularum est *saccharum simplex* siue rosatum.

IV. DOSIS.

1. *Pondus singularum* rotularum ascendit communiter ad scrupulum vel ꝯss.

2. Tota autem portio, quae pro vna vice paratur, non debet esse infra libram semis. Minor enim portio commode non potest praeparari.

3. Praescribuntur rotulae ab ꝯj ad ꝯss.

V. REGVLAE.

1. Rotularum formulae parum hodie sunt vsitatae, nisi forte ad scopum *analepticum*, vel ad delicatorum aegrotorum palatum ordinentur.

2. Nonnumquam in *ardore & inflammatione faucium*, in *tussitidem pectorali*, & foetida expiratione ordinantur, & dicuntur: *Brust-Rüchlein.* Effectus harum rotularum est leniens, temperans, abstergens & expectorans.

3. Quod sacchari, tamquam excipientis, quantitas ordinarie excipientorum quantitatem debeat superare, suo loco iam dictum est. Quoniam autem consistentia sacchari solida impedit, quo minus commode formari queant rotulae, in aqua destillata

lata prius solui, & ad spissam
syrupi consistentiam coqui de-
bet.

4. Totum artificium consistit in legirima sacchari coctione, daßer flieget oder spinnt. Haec consistentia quando vel actu obrenta est, vel proxime imminet, immiscentur species ad scopum medicum directae.
5. In specie notandum est sub debito hoc momento commixtionis, ne saccharum diutius cum speciebus coquatur, alias solidescientiam suam semi-crystallinam amittit.
6. Rotulae non bene tolerant terreas pulveres, & ingredientia salina. Illi enim consistentiam nimis densam & tenacem, haec autem nimis laxam & fluidam reddunt.

VI. FORMVLAE.

1. Purgantes antihelminthicae.

Rec. Pulu. ialap. ℥j
femin. lanton. ℥ss.
sacchar. alb. in aqua graminis
solut. & inspiss. q. s.
f. l. a. rotulae pro duabus vel tri-
bus dosibus.

†

2. Pectorales.

1) Rec. Specier. diatr. simpl. ℥ss
succ. liquirit. ℥ij
extract. enul. ℥j
flor. benz. ℥j
sacchar. in ∇. tusfilag. so-
lut. q. s.
f. l. a. rotulae.

S. Brust-Rüchlein, davon

Morgens und Abends
etliche so blos zu nehmen.

†

2) Rec. ♂. rad. irid. Flor. ℥ss
succ. liquirit. inspiss. ℥ij
flor. ♀. is. ℥ij
f. c. l. q. sacchar. cand. in ∇.
hyssop. solut. rotulae.

†

3) Rec. Spec. diatragacanth. fri-
gid.
succ. liquirit. ana ℥ij
sacch. in ∇. flor. papau.
errat. sol. q. s.

f. rotulae.

S. Röchlein im schauffen
Schnupfen und Husten
zu gebrauchen.

†

3. Sublinguales, particulariter sal- vantes.

Rec. Rad. pyreth.
zingib. ana ℥j
cubeb.
cardam.
pip. long. ana ℥ss
sacchar. cand. in ∇.
cinnam. solut. q. s.
f. rotulae sub lingua tenendae.

†

4. Cephalicae.

Rec. Spec. diamb.
diamfoch. ana ℥j
cephal. Mich.
confect. alkerm. ana ℥ss
♂ destillat. cinnam. gutt. vi.
f. c. l. q. sacchar. cand. in ∇.
meliss. solut. rotulae.

S. Haupt-stärckende Röchlein.

TAB.

TABVLA VIII.

DE

MORSVLIS

SEV

TABVLIS.

I. DEFINITIO.

Morsuli sunt medicamentum solidum & q̄ adratum, ex pulueribus, conferuis, conditis, confectionibus & sextupla circiter sacchari soluti portione paratum. Germ. *Morsellen*.

II. DIFFERENTIA.

1. *Morsuli* dicuntur, quia mordendo adfumuntur.
2. *Tabulae* autem vocantur a figura.
3. Dicuntur etiam a nonnullis *Electuariis solidum* ob ingredientium conuenientiam.
4. *Morsuli* quo modo a *rotulis* differant, praecedente tabula dictum est.

III. MATERIA.

1. *Basis* seu *ingredientia*.
Praeter *pulueres*, qui rotulas ingrediuntur, *morsulis* addi solent
  - 1) Conferuae.
  - 2) Fructus, e. g. nuclei pin. amygdal. dulc.
  - 3) Radices conditae.
  - 4) Electuaria.
  - 5) Extracta.
  - 6) Oles destillata.
  - 7) Nonnumquam partes animalium, e. g. priapus tauri,

cerui, vti & stincus marinus.

2. *Excipiens*, quod prorsus conuenit cum illo rotularum, nempe saccharum vel simplex vel rosatum.

IV. DOSIS.

1. *Morsuli* infra ℥ss. commodè non possunt praeparari.
2. Praescribuntur autem pro re nata ℥ss. ad aliquot uncias.

V. REGVLAE.

1. Quas regulas de *rotulis* praeparandis dedimus, illae fere omnes valent etiam de *morsulis* formandis.
2. Quamquam autem *morsulorum* vltus hodie rarus sit, praerogatiuam tamen praescribendis & *rotulis* habet.
3. *Iunioribus* pro scopo cathartico & anthelmintico, *adultioribus* autem ad praecoccupandas infectiones malignas vulgo praescribuntur.
4. Praecipue etiam *morsuli* pro scopo *stomachico* solent ordinari, quo nomine apud *acidulas* & *thermas* clarifunt, & vocantur *Magen-Morsellen*, *Brunnen-Morsellen*.

VI. FOR-

VI. FORMVLAE.

1. *Morsuli purgantes.*

1) Rec. Conferu. flor. persic.
rosar. ana ʒij
ʒ. ialapp. ʒj
sem. anis.
cort. cinnam.
N. moschat. ana ʒʒ
f. c. f. q. sacch. in Δ. rosar.
solut. morsuli purgantes
ad pondus ʒʒ

†
2) Rec. Sem. fanton. ʒij. ʒij
ʒij dulc. ʒʒ
resin. ialapp. ʒj
sacch. rosar. q. s. f. l. a.
morsuli.
S. Morssellen wider die Wirt-
me.

2. *Stomachici & cephalici.*

Rec. Conferu. menth. anthos.
condit. nuc. Indic. ana ʒj
rad. acor. galang. ari ana ʒij
zedoar.
cardamom.
cinnamom. ana ʒj
c. s. q. sacch. in ∇. meliss. solut.
f. morsuli.

3. *Roborantes.*

Rec. Condit. cort. ʒnt.
citr. ana ʒj
rad. zingib.
eryng.

conf. alkerm. compl. ana ʒʒ
amygdal. dulc. excortic. ʒvj
M. c. f. q. sacchari optimi, in ∇.
cinnamom. soluti, f. l. a. mor-
suli.

S. stärckende Morssellen, davon
des Tages etliche mal eine
portion zu nehmen.

4. *Confortantes.*

Rec. Spec. diamb.
diamosch. ana ʒʒ.
succin. ppt.
ʒʒ. ʒij ana ʒj
c. f. q. sacchari in ∇. salu. solut.
f. l. a. tab. per vices come-
dendae.

5. *In Soda.*

Rec. Cret. albiss. ʒij
corall. ppt.
conch. ppt. ana ʒj
N. M. ʒʒ.
c. s. q. sacchari, in ∇. portulac.
soluti, f. morsuli.

6. *Fragrantes in Foetore oris.*

Rec. Spec. diacinnam.
aromat. ros. ana ʒij
condit. cort. ʒnt.
pimpin. alb. ana ʒʒ
c. s. q. sacchari, in ∇. nymph.
solut. f. l. a morsuli.

G

TAB.

TABVLA IX.
DE
MIXTVRIS CONCENTRATIS.

I. DEFINITIO.

Mixturae concentratae sunt medicamenta, ex spirituosissimis combinata, & guttulis communiter interne sumenda, vel nonnumquam etiam externe adplicanda.

II. DIFFERENTIA.

1. Mixturae concentratae quomodo a mixturis *diffusis* differant, sequente TAB. indicabimus. Distinguunt etiam inter concentratas & semiconcentratas, quae ex spirituosissimis quidem mixtae, sed ad cochl. s. propinquantur.
2. Hic differentiae loco notamus, quod mixturae concentratae non tantum pro usu interno, sed etiam externo praescribantur. Internae vocantur & subscribuntur: *Schweiß-treibende Blut-reinigende Mixtur*, davon 30-40. Tropfen auf einmal. Externae: *Glieder-Spiritus*, *Nervenstärkender Spiritus*.
3. Quae pro usu interno miscentur, constant vix plurimum ex essentissimis, tincturissimis, spiritibus, oleis, balsamis.
4. Neque Medici, neque pharmaceutae accurate observant differentiam, quae est inter tincturam, essentiam & elixirium;

sed ad appellationem saepe variant, e. g. tinctura succini, essentia succini, tinctura cort. Ont. essentia cort. Ont.

5. Secundum accuratam autem distinctionem sequente ratione differunt:

1) *Tinctura* dicitur, quando menstruum colore diaphano, siue rubro, siue flavo, siue viridi, siue caeruleo tingitur.

2) *Essentia* vocatur, quando color est opacus, turbidus, brunneus, ater.

3) *Elixirium* appellatur mixturae illae, quae vel immediate sub ipso mixtionis actu, vel post aliquam digestionem paulo intimius coeunt, e. g. si aliquot guttae olei cuiusdam miscentur cum essentia quadam, mox ab hac solvuntur & quasi imbibuntur. Quando autem digestionem reponitur talis essentia, plus olei imbibere solet.

6. Denique etiam notandum est, quod mixturae tales concentratae interdum a priori denominentur, e. g. quando miscentur tinct. gii & Ω c. c. vocamus hanc modo mixturam, *germ. vermischte Essenz*, modo tincturam *neruinam*. Ita etiam

iam cum mixtura seu essentia balsamica *Stablii* ferres habet.

III. MATERIA & DOSIS generalis & specialis.

1. *Materia* sub differentia iam nominata est.
2. *Quantitas* accurata non potest determinari.
3. In genere ultra $\mathfrak{zj}$ non praescribi solent, siue pro externo, siue pro interno usu.
4. *Proportio* miscendorum multo minus accurate obseruatur. Possumus tamen sequente ordine incedere, e. g. essent. tinct. & elixir. $\mathfrak{z\beta}$. Ω uum $\mathfrak{z}$. balsam. ol. destill. gutt.
5. *Dose* specialis sunt gutt. xx. xxx. xl. & ultra.

IV. REGULAE.

1. Mixturae, & concentratae & diffusae, multam communiter varietatem redolent, dum innumerae fere species miscentur ad eruditionis ostentationem. Hinc cauendum, ne loco prudentis mixtionis confusa miscellanea congerantur, sed talia seligantur, quae quoad essentiam sibi conueniunt, & morbo ipsi adpropria sunt.

V. FORMULAE.

- 1) *Purgantes.*
 1) Rec. Resin. ialapp. gr. viii.
 solu. in Ω ceras. $\mathfrak{zij}$
 adde iulep. rosae. $\mathfrak{zj}$
 M. d. S. purgarende Mixtur
 auf einmal.
- 2) Rec. Res. scammon. gr. vi.

solu. in Ω foenicul. $\mathfrak{zij}$
 adde iulep. violar. $\mathfrak{zj}$
 M. d. S. vt antea.

3) Rec. MR. simpl. non camphor.
 rat. Div
 extr. panch. *Croll.* $\mathfrak{zj}$
 M. d. S. laxirende Mixtur,
 davon alle 2. Stunden
 ungeruffelt 40. Tropfen,
 bis es laxiret.

4) R. Essent. alexiph. *Stablii* $\mathfrak{zij}$
 spirit. $\mathfrak{z}$ rest. $\mathfrak{zj}$
 extr. cathol. $\mathfrak{zj}$
 M. S. vt antea.

2. Diaphoreticae, alexipharmaciae, bezoardicae.

1) R. Essent. pimpin. alb. $\mathfrak{z\beta}$
 vincetox. $\mathfrak{zj}$
 scord. $\mathfrak{zj}$
 $\mathfrak{z}$ bezoard. *Wedel.* $\mathfrak{zj}$
 M. S. Sieber's Mixtur 30.
 Tropfen auf einmal.

2) Rec. Essent. alexiph. *Stablii* $\mathfrak{zij}$
 Ω Oli $\mathfrak{zj}$
 M. d. 30. gutt. pro dosi.

3) R. Essent. angelic.
 imperator. ana $\mathfrak{zij}$
 dictamn. ala.
 carlin. ana $\mathfrak{zj}$
 Ω $\mathfrak{z}$ restif. $\mathfrak{zj}$
 Oli $\mathfrak{zj}$
 M.

4) Rec. Tinct. bezoard. *Michael.*
 G 2 MR.

- MR. simpl. non camphor.
ana ʒʒ.
- M.
- 5) Rec. Essent. valerian. (E
gent. rubr. ana ʒij
- MR. simpl. ʒj
- M.
- 6) Essentia diaphoretico - diure-
tica.
Rec. Essent. alexiph. *Stabl.*
Tinct. ʒii ʒifaf. ana ʒij
succin. ʒj
M. dos. ʒo. gutt. bis per diem.
- 7) Item.
Rec. Essent. pimp. alb.
scord. ana ʒij
℞. ʒi dulc. ʒj
M. d. ʒo. gutt.
- 8) Item.
Rec. Essent. alexiph. ʒʒ
liq. C. C. succinat. ʒj
M. pro phlegmaticis.
3. *Diureticae.*
- 1) Rec. Tinct. ʒri.
Essent. alexiph. ana ʒij
M.
- 2) Rec. Tinct. ʒii ʒifaf. ʒij
Essent. succin. ʒj
myrrh. ʒʒ
M.
- 3) Rec. Tinct. ʒri acris ʒij
℞. C. C. rectific. ʒj
M.
- 4) Rec. Tinct. ʒii ʒifaf. ʒij
℞. ʒi ʒi
M.
- 5) Rec. Essent. lignor.
pimp. alb. ana ʒj
cort. ʒnt.
adianth. alb. ana
ʒʒ
croci ʒj. M.
- S. Mixture diuretico-tonica
pro phlegmaticis.
4. *Emmenagoga & partum pellentes.*
- 1) Rec. Essent. myrrh.
succin. ana ʒj
tinct. ʒii ʒifaf. ʒij
M. d. l. essentia emmenago-
ga dos. 2ʒ. gutt.
- 2) Rec. Essent. alexiph. *Stabl.*
millefol. ana ʒij
carminat. Wed.
elixir. vterin. ana ʒj
M. S. vt antea.
- 3) Rec. Essent. adianth. alb.
scord.
pimp. ana ʒj
cinnam.
castor. ana ʒʒ
M. S. vt antea.
- 4) Rec. Tinct. ʒis ʒiacris.
ʒtis aperit. *Ludou.*
ana ʒʒ
essent. croc. ʒʒ
M. S. vt antea.

5. *Expe.*

5. *Expectorantes.*

1) Rec. Essent. alexiph. ʒij
succin.

tinct. ʒii ꝑisat. ana ʒi

M.

2) Rec. Tinct. ꝑi acris
essent. amar. ana ʒij

℞ ʒi anifat. ʒʒ

M.

3) Rec. Gumm. ʒci ʒj

galban.

sagapen. ana ʒij

myrrh.

elem.

carann. ana ʒʒ

Rad. helen.

pimpin. alb.

angelic. ana ʒj

Extrahatur cum √ deinde

∇ abstrahatur ad extra-

cti formam. Extractum

autem soluat in f. q.

℞ ʒi vrinosi. Dos.

gtt. xxx. xl. in asthmate

humido.

4) Rec. Essent. pimp. alb. ʒʒ

cafcarrill. ʒj

ʒi anisi gtt. iv.

M.

5) Rec. ʒi amygdal. dulc. ʒj

sperm. ceti rec. ʒij

liq. C. C. fuccinat. ʒʒ.

M. agitur super leni igne.

S. mixtura pectoralis.

Vratislau. hist. in metu suffo-
cationis.

6. *Adstringentes.*

1) Rec. Tinct. corall. ʒj

∇ ac catech. ʒj

M. f. bis per diem 25-30. gtt.

2) Rec. Tinct. corall. ʒij
essent. traumat. Wedel. ʒj

M.

3) Externe Rx. √ Riff. ʒj

℞ terebinth.
gtt. xx.

M.

7. *Resolventes, abstergentes, inciden-
tes, discutientes.*

1) Rec. Essent. pimp. alb.

succin.

tinct. ʒii ana ʒij

M. dos. 30-40. gtt.

2) Rec. Essent. alexiph. *Stabl.*

succin.

tinct. ʒi ʒi ana ʒj

M. S. essentia catarrhalis.

3) Rec. tinct. ʒii ʒij

℞ C. C. rect. ʒj

M.

4) Rec. Essent. lign. sassafr.

pimp. alb. ana ʒij

liq. C. C. fuccinat. ʒj.

M.

5) Rec. Essent. trifol. fibrin.

angelic.

enul. ana ʒj

MR. simpl.

G 3

Tinct.

- Tinct. bezoard. *Mich.* ana
 ʒʒ
 M. S. mixtura discutiens.
 †
- 6) R̄. Essent. alexiph.
 tinct. ʒii ana ʒʒ
 liq. C. C. succinat. ʒj
 M.
- 7) Rec. Tinct. ʒi ʒij
 succin. ʒj
 balsam. de copaiu. ʒj
 M. S. MRa abstergens in
 ischuria, dos. ʒo. gutt. bis
 per diem.
 †
- 8) *Tonicae, neruinae, discutientes,
 roborantes, analepticae, carmi-
 natinae, stomachicae.*
 1) R̄. Tinct. ʒii ʒif. ʒij
 C. C. ʒj
 M.
 †
- 2) R̄. Essent. millefol.
 adianth. alb.
 tinct. ʒis *Ludou.* ana ʒij
 M.
 †
- 3) R̄. Essent. pimp. alb.
 cort. cascar. ana ʒij
 C. C. ʒj
 M.
 †
- 4) Rec. Tinct. ʒis elleborat.
Wedel.
 essent. carminat. eiusd.
 ana ʒij
 M.
 †
- 5) Rec. Essent. gent. rubr.
 absinth.
 cort. Ont. ana ʒj
 macis ʒij
 M.
 6) R̄. Essent. cort. citr.
 Ont. ana ʒij
 destillat. foenic. gutt. xii.
 M.
 †
- 7) Rec. Essent. succin.
 Tinct. ʒii ana ʒij
 C. C. rectific. ʒj
 M.
 †
- 8) Rec. Essent. cort. citr.
 carminat. *Wedel.*
 ana ʒʒ
 C. C. ʒj
 M. S. mixtura anticolica
 gutt. ʒo
 †
- 9) Rec. Tinct. ʒi cum reg. ʒii
 ʒali fixat. ʒij
 C. C. mediocriter
 dephlegmati, probe
 ramen rectific.
 liquor. C. C. succin. ana ʒj
 M. vid. num. i.
 †
- 10) Rec. Essent. pimp. alb. ʒij
 millefol. ʒj
 cascarill.
 C. C. ʒj
 M. S. mixtura hypochondria-
 co-hysterica.
 †
- 11) Rec. Tinct. ʒi ʒij
 spir. C. C. ʒj
 M. S.

M. S. tinctura tonica, vid.
num. I.

12) Rec. Tinct. ꝑii ʒij
liq. C. C. fuccinat. ʒij
M. vid. num. I.

13) Rec. Essent. absinth. compos.
cent. min. ana ʒiʒ

℞ anisi
℞i dulc. ana ʒij
tinct. corall. ʒj
M.

14) Rec. Essent. dulc.
cinnam. ana ʒj
ambr. ʒʒ
tinct. corall. ʒij
M.

15) ℞. Tinct. ʒl. ʒis Zwölf.
liq. ʒae fol. ʒi ana ʒʒ
elix. ʒli Mynsicht. ʒj
M.

16) Rec. Essent. gent. rubr.
myrrh.
cort. cascarill.
lign. aloës.
castor. ana ʒj
Mr. simpl. ʒj
M.

17) *Mixtura resolvens antiu-
nerca.*
Rec. Essent. lign.
pimp. alb.
essent. succin. sine alcal.
ana ʒj
tinct. ꝑii ʒij

℞ terebinth.
balsam. de copaiu. ana ʒʒ

M.

18) *Mixtura resolvens antiſcor-
butica.*

Rec. Tinct. ꝑii ʒij
℞i ʒis Ludou.
essent. trifol. fibrin. ana ʒj

M.

9. *Mixturae concentratae externe
adbibendae.*

1) *Mixtura balsamica Stablii.*
Rec. Essent. myrrh. ʒij
succin. ʒj

ʒo terebinth.
bals. de copaiu. ana gutt.
iii. iv.

M.

S. Balsamische MR. in fleis-
schichten Schäden zu ge-
brauchen.

1) Rec. Essent. succin. ʒij
gumm. elem.
mastich.
myrrh. ana
ʒj

℞ terebinth. gutt. xxx.
M. S. balsamische Mixtur bey
Verletzung ohnblutiger
Theile zu brauchen.

2) *Mixtura odontalgica.*
℞. Tinct. odontalg. Mynsicht.
ʒii

Essent. lign. quaiac. ʒj
M. cum gossypio denti adpli-
cetur.

4) *Mix-*

- 4) *Mixtura neruina.*
 Rec. $\sqrt{v}$ i camph. $\mathfrak{z}$ j
 lumbr. ∇ str.
 formicar. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$
 serpill. abstr. $\mathfrak{z}$ j
 essent. castor. $\mathfrak{z}$ ij
 M.
- 5) *Mixtura resoluens.*
 Rec. Essent. myrrh.
 $\sqrt{v}$ i camph. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$
 tinct. aloës $\mathfrak{z}$ ij
 theriac. *Androm.* $\mathfrak{z}$ j
 $\odot$ cinnam. $\mathfrak{z}$ j
 M. in gangraena.
- 6) Rec. $\_.$ theriac. camph.
 vin. camph. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$
 Essent. fuccin.
 $\_.$ terebinth. ana $\mathfrak{z}$ j
 M. in punctura tendinis.
- 7) Rec. ∇ . apoplect. *Lang.*
 Reg. Hungari ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$
 $\_.$ vin. camph.
 $\otimes$ ci re&tf. ana $\mathfrak{z}$ ij
 $\odot$ destillat. foenicul. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$
 M. applicetur cum linteo.
- 8) Rec. $\_.$ lumbr. ∇ str.
 essent. castor.
 croc ana $\mathfrak{z}$ j
 $\odot$ destillat. N. M. gtt. vi.
 M. applicetur perinaco ad in-
 continentiam vrinac.
- 9) *Mixtura resuscitans in apo-
 plexia lypothym.*
 Rec. $\_.$ lilior. conuall.
 ∇ . Hungar. ana $\mathfrak{z}$ ij.
- $\odot$. Alis vrin. $\mathfrak{z}$ j
 fuccin.
 armen. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$
 M. naribus admoueat &
 pulfui.
- 16) Rec. $\sqrt{v}$ R. alcohol. $\mathfrak{z}$ ij
 $\_.$ C. C. re&tf.
 essent. castor. ana $\mathfrak{z}$ j
 $\odot$. destillat. lign. Rhod.
 grt. iij.
 M. in lypothym. & syncope.
- 11) *Mixtura errhina & ptarmica.*
 Rec. $\_.$ $\otimes$ ci re&tf. $\mathfrak{z}$ ij
 ∇ . Hung.
 essent. castor. ana $\mathfrak{z}$ j
 M.
- 12) *Mixtura ad stomacaten.*
 Rec. $\_.$ cochlear. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.
 essent. fuccin. $\mathfrak{z}$ ij.
 myrrh. $\mathfrak{z}$ ij
 tinct. gumm. lacc.
 languin. dra-
 con. ana $\mathfrak{z}$ j
 M.
- 13) *Mixtura topica in artbritide
 & tumoribus inflammator.*
 alias vocatur *sapo chymicus.*
 Rec. $\ominus$. $\mathfrak{z}$ i $\mathfrak{ss}$
 $\mathfrak{z}$ ij crud. $\mathfrak{ss}$
 $\mathfrak{z}$ is $\frac{1}{4}$ $\mathfrak{ss}$.
 Funde ad scorias; (NB. non
 debet fieri regul.) scori-
 as nondum refrigeratas
 tunde & imbebe $\odot$ iuni-
 peri vel terebinth. q. s.
 ad

ad consistentiam pulmenti. Tum adfundatur $\sqrt{R}$. bis vel ter repetendo infusionem, & denique aliquam Ω .us partem abstrahendo, vt bene saturata

& spissa tinctura, (improprie sapo dicta) superfit. Vfus est externus, quidam interne ad tussim commendant; dos. gutt. xxx.

TABVLA X.

DE POTIONIBVS.

I. DEFINITIO.

Potiones sunt mixturae liquidae, interne vna vel pluribus vicibus fumendae, atque ex variis ingredientibus tam solidis quam fluidis mixtae.

II. DIFFERENTIA.

1. Mixturae liquidae sunt

- 1) Vel *concentratae*, quae in pauca quantitate ex *spirituosis* miscentur.
- 2) Vel *extenuatae*, & *diffusae* quas aquosae etiam species, & quidem maiore quantitate, ingrediuntur, & ad has pertinent *potiones, inlepi*, & aliae formulae.

2. *Potiones* differunt a *inlepi*. Hi enim consistentiae sunt tenuioris, diluitoris & fere diaphanae, ex multa ∇ . & paucio syrupo praecipue constantes. Contrarium in *potionibus* reperitur, quae sunt turbidiores, spissiores, & subinde etiam puluerulenti quid vna continent.

III. MATERIA.

1. *Excipiens*.

- 1) *Aquae destillatae* tam simplices, quam cum vino paratae, vt & compositae.
- 2) Nonnumquam loco aquarum destillatarum sumitur *decoctum* aut *insusum* quoddam, v. g. tamarindorum; id quod potissimum locum habet in *potionibus* purgantibus; item *insusum* sennatum, rhabarbarinum.

2. *Addenda*, quae sunt

- 1) *Pulueres*, tam simplices quam compositi.
- 2) *Extracta*.
- 3) *Essentiae*.
- 4) *Tincturae*.
- 5) *Elixiria*.
- 6) *Spiritus*.
- 7) *Confectiones*.
- 8) *Succi*.
- 9) *Rob*.
- 10) *Salia* omnis generis.
- 11) *Syrupi* aut variae *sacchari* speci.

H

speci.

species, quae edulcorationis gratia reliquis adduntur.

3. Horum omnium *proportio* sequens esse potest.

Aquar. destill. simplic. }
 Infus. } ʒj
 Decoct. }

Aquar. vinosar. vnc. semis.

Aquar. spirituofar. ʒj

Succ. } ʒj-ʒj

Rob. }

Elixir. } ʒʒ-ʒj-ʒij.

Tinctur. }

Spiritus. ʒj ʒʒ.

Electuar. ʒʒ.

Confection. ʒj ʒʒ.

Puluer. ʒj ʒʒ.

Sal. volatil. gr. iv. ʒʒ.

Ol. destillat. gutt. j.

Sirup. ʒj vnc. semis.

Et sic recipiuntur ad quamvis vnciam aquarum succ. ʒij. spiritus ʒʒ. ℞. ard. ʒj. vel tincturae acris ʒʒ. extraet. minoris ʒj. acrioris ʒʒ. ʒʒ. destillat. gutt. v. ʒis ʒis ʒʒ. Alis ʒʒ. Sum ʒj. sirupi ʒj. vel minus, si reliqua non fuerint ingrata. Pro lubitu autem haec proportio potest variari.

IV. DOSIS.

1. Potio pro vna dosi requirit aquae vnc. vnam, pro pluribus sufficiunt vnc. tres. quinque.
2. Si cochlearim sumenda sit potio, necesse est, vt ingredientium dosis respectu aquae duplicetur; artificiose alioquin tot requirun-

tur doses, quot sunt aquarum vnciae.

V. REGVLAE.

1. Mixturae liquidae seu potiones & sirupi prae multis aliis formulis vsu receptae sunt. Gratiore enim sunt & facilius possunt adsumi.

2. *Purgantes* potiuiculae reliquis aliquo modo sunt spissiores, vt eo melius vna vice adsumi queant. Si vero magis dilutae desiderentur, maior aquarum dosis addatur.

3. Quoniam autem in hisce potionibus multiplicia remedia, communiter sine ratione, in vnum quasi chaos confunduntur, *confusiones* a nonnullis dici solent. Hinc prudente selectu talis miscela instituenda est, ne salutaris effectus impediatur.

4. Euitetur fucus ille vanus, qui folia auri hisce mixturis addere iubet.

VI. FORMVLAE.

1. *Emeticae.*

1) Rec. Sirup. de chichor. c. rhab.
 vnc. semis.
 emetic. ʒvj
 ʒis abfinth. gr. v.
 ▽. meliss. ʒij

M.

†
 2) Rec. Oxyfacchar. emetic.
 diacydon. luc. ialapp. ana
 ʒij

▽. borrag.
 bugloss. ana vnc. semis.

M.

3) Rec.

3) Rec. ∇ . rub. id.
 $\dagger$
 cichor. ana vnc. semis.
 cinnam. f. vin. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 $\mathfrak{P}$ i emetic. gr. iii.
 Sirup. cort. Ontior. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 M.

4) Rec. Sirup. ceras. acid.
 $\dagger$
 rofar. solut. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 $\mathfrak{Q}$ ii vitæ gr. iii.
 ∇ . fragor. vnc. semis.
 M.

5) Rec. ∇ . acac. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 $\dagger$
 cinnam. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 $\mathfrak{P}$ i emetic. gr. ii.
 sacchar. perlat.
 $\ominus$ is polychr. ana gr. v.
 M.

2. Laxantes.

1) Rec. Sirup. de pom. lax $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 $\dagger$
 essent. ialapp. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 M.

2) Rec. Sirup. rofar. solut. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 $\dagger$
 diacydon. luc. ialapp. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 ∇ . fragor. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 cinnam. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 M.

3) Rec. Mann. liquid. $\mathfrak{z}\mathfrak{v}\mathfrak{j}$
 $\dagger$
 specif. ialapp. gr. xxv.
 ∇ . rub. id. vnc. semis.
 cinnamom. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.
 M.

4) Rec. Sirup. ceras. acid. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 $\dagger$
 extract. ellebor. nigr. gr.
 xii.

crystall. $\mathfrak{P}$ i gr. vi.
 ∇ . flor. til. $\mathfrak{z}\mathfrak{v}\mathfrak{j}$

M.

5) Rec. Resin. ialapp. gr. viii
 $\dagger$
 sacchar. alb. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$. His tri-
 ris adfund. succ. citr. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$

M.

6) Rec. Mann. calabr. $\mathfrak{z}\mathfrak{v}\mathfrak{j}$
 $\dagger$
 $\ominus$ is $\mathfrak{P}$ i $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 ∇ . rub. id. vnc. vnam.
 M.

7) Rec. ∇ . scorzoner. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$.
 $\dagger$
 magnes. alb. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 sacchar. can. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 M. S. Laxirnde potion, da-
 von alle 2. Stunden 2.
 Löffel voll.

8) Rec. Decoct. tamarind. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 $\dagger$
 mann. calabr. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{ij}$
 M.

9) Rec. Rad. rhabarb. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 $\dagger$
 fol. fenn. f. st p. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 $\ominus$ is card. bened.
 fumar. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$
 ∇ . flor. acac. $\mathfrak{z}\mathfrak{v}\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 Stent infusa per 12. hor.
 S. Laxirnde Potion, davon
 morgens 2. Löffel voll.

10) Rec. Tamarind.
 $\dagger$
 passul. min. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 cinnam. acut. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 coq. in ∇ . fervent. q. s.
 infund. rhabarb. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 fol. fenn. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{i}$
 $\ominus$ is $\mathfrak{P}$ i $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$

H 2

Cole-

Coletur. S. laxirnde Potion,
warm zu trincken.

†
11) R. Decoct. passul. min. ℥v.
infund. cum
rhabarb. elect. ℥j
fol. fenn. ℥ij
stent per ϑ. in digest.
add. mann. elect. ℥i

M. pro dosi.

†
12) R. S. amygdal. dulc. ℥ii
mann. calabr. ℥i
sperm. cet. ℥ss

M. S. laxirnde potion in
warmer Brüh zu nehmen.

†
13) R. Tamarind.
passul. min. ana ℥ss
rhabarb. ℥iβ
¶i solub. ℥i
infund. in f. q. v.
colat. Rec. vncias tres.
sirup. de pom. laxant.
mann. calabr. ana ℥i
clarificentur pro vna dosi.

†
14) Rec. Seri lact. vncias sex.
tamarind. ℥iβ
bulliant in colat. dissolu.
mann. calabr. vnciam vn.
Ois polychrest. ℥i
d. ad vitr.

3. Diaphoreticæ.

†
1) Rec. v. scord.
scorzon. ana ℥iiii
℥ii diaphor. ℥i
oc. ☉. ppt.
sacchar. perlat. ana ℥ii

M. S. 'portion', davon alle
Stunden i. Löffel voll.

†
2) Rec. v. card. bened.
flor. acac.
fambuc. ana ℥i
bezoard. mineral. ℥ii
conch. ppt. Div.
sir. card. bened. ℥ss

M. S. portion, davon alle 3.
Stunden etl. Löffel voll.

†
3) Rec. v. galeg.
C. C. citrat. ana ℥ii
essent. alexiph. Stabl. ℥ii
sirup. contraieru. ℥ss

M.

†
4) Rec. v. hyssop.
meliss.
chaerefol. ana ℥i
MR. simpl. ℥ii
☉. regenerat. ℥i

M.

†
5) Rec. v. vlm. r.
rub. id.
cinnam.
cydon. ana vnciam vn.
theriacal. ℥ss
theriac. *Andromach.* ℥i
sirup. acetos. citr. ℥ss

M.

†
6) Rec. v. fragor.
beccabung.
bellid. ana vnciam vn.
℥ii diaphor.
matr. perlar. ana ℥i
¶i ☉lat.

☉. de.

- ①. depurat. ana ʒij
 sacchar. canar. ʒij
 M.
 †
 7) Rec. ∇. card. mar.
 geran. ana ʒij
 mandib. luc. pisc.
 dent. apr. ppr. ana ʒij
 ʒii diaphor. ʒʒ
 firup. bellid. ʒʒ
 M.
 †
 8) Rec. ∇. ceras. nigr. ʒiiʒ
 prophylact. *Sylu.* ʒij
 matr. perlar.
 bezoard mineral. ana ʒʒ
 ①. antimonial. ʒj
 extract. cascarill. ʒʒ
 firup. ceras. acid. ʒʒ
 M.
 †
 9) Rec. ∇. borrag.
 bugloss.
 cichor.
 scabios. ana ʒij
 essent. scord. ʒʒ
 regul. ʒii medicin.
 ʒʒ. ʒii ana gr. xv.
 M.
 †
 10) Rec. ∇. fumar.
 fragor.
 typhor. ceru. ana ʒij
 cinnam. f. vin.
 succ. citr. recent. ana ʒʒ
 essent. pimp. alb. ʒiiij
 diafcord. *Fracastor.* ʒʒ
 M.
 †
 11) Rec. ∇. millefol.

- cord. frigid. ana ʒij.
 lap. percar.
 C. C. philosoph.
 bezoard. mineral. ana ʒʒ
 ①. perlat. ʒj
 M.
 †
 12) Rec. ∇. card. mar.
 benedict. ana ʒij
 aceri bezoard. ʒʒ
 ①. dulc. ʒi
 ①is abfinth.
 genist. ana gr. vi.
 M.
 †
 4. *Diureticae.*
 1) Rec. ∇. chaerefol.
 petroselin. ana ʒij
 ①is ononid.
 genist.
 ʒi ①lat. ana ʒii
 ①. iuniper. ʒi
 M. dos. gr. lx. oder einen hal-
 ben Löffel voll alle zwey
 Stunden.
 †
 2) Rec. Decoct. rad. vincetox. vi
 nos. ʒbi
 ①is abfinth.
 ①. ʒiat.
 conch. citr. ana ʒii
 firup. acetos. citr. ʒʒ
 M. d. S. Urin befördernde
 potion, davon morgens
 und abends 3. Löffel voll.
 †
 3) Rec. ∇. alkekeng.
 saxifrag. ana ʒii
 ①is polychrest. ʒʒ
 ʒlis ʒi. ʒi
 H 3 lap.

lap. percar. ʒʒ
 firup. fragor.
 heder. ▽str. ana ʒij

M.

†
 4) Rec. ▽. flor. acac.
 fragor ana ʒij
 tinct. ʒi ʒiflat. ʒij
 liquor. ▽ae fo. ʒi
 maluat. iuniper. ʒʒ

M.

†
 5) Rec. ▽. petrefolin.
 chaerefol. ana ʒij
 tinct. ʒi ʒij
 ♂. D. dule. ʒj
 ʒis antispasmod.
 facchar. perlat. ana ʒiʒ

M.

†
 6) Rec. ▽. cichor.
 rub. id. ana ʒij
 tinct. ʒii
 essent. alexiph. *Stabl.* ana
 ʒiʒ

M.

†
 7) Rec. ▽. chaerefol.
 petrofolin. ana ʒij
 essent. succin. ʒij
 ♂. C. C. rectif. ʒj
 ▽. foliat. ʒi
 facchar. canar. ana ʒij

M.

†
 5. *Emimenagogae ʒ partum pellentes.*

1) Rec. ▽. meliff. vinos. ʒiv
 puleg. ʒij
 cinnam. ʒj

tinct. ʒii ʒiflat. ʒʒ
 firup. cort. Onr. ʒvj
 M. S. porton, davon alle 3.
 Stunden 2. Löffel voll.

†

2) Rec. ▽. serpill. vinos. ʒiv.
 vit. mulier.
 artemis ana ʒj
 essent. succin.
 carminat. ana ʒj
 cinnam. ʒj
 firup. cort. citr. ʒʒ

M.

†
 3) Rec. ▽. matricar.
 meliff. ana ʒij
 cinnam. ʒj
 essent. myrrh.
 alexipharm. *Stabl.*
 ana ʒij

hepat. anguill.
 borac Venet. ana ʒj
 firup. artemis. vnc. femis.

M.

†
 4) Rec. ▽. vit. mulier.
 cinnam.
 artemis. ana ʒj
 elixir. vterin.
 essent. myrrh. ana ʒj
 pilul. polychr. ʒʒ
 firup. cinnam. ʒʒ

M.

†
 5) Rec. ▽. mel ff.
 verben.
 puleg.
 cinnam. f. v. ana ʒj
 succin. ppr.
 borac. venet.

hepat.

hepat. anguill. ana ʒʒ
 liquor. C. C. fuccinat. ʒʒ
 firup. artemis. vnc. semis.

M.

†

6. *Expectorantes.*

1) Rec. ∇. veron. vinos. ʒij
 hyffop. ʒʒ
 essent. alexipharm. ʒij
 ℞. ☉*ci anifat. ʒj
 firup. de hyffop. vnc. sem.

M.

†

2) Rec. ∇. tusfilag.
 scord. ana ʒij
 acer. squillit. ʒj
 elixir. pectoral. ʒʒ
 firup. nicotian. ʒʒ
 M. dos. cochlear. ij

†

3) ℞. ∇. tarax.
 scabiof.
 chaerfol. ana ʒʒ
 oxymell. squillit.
 firup. scabiof. ana ʒʒ

M.

†

4) Rec. Gum. ammoniac. ʒj
 solu. in acer. squill. ʒij
 add.

∇. veronic.

tusfilag. ana ʒʒ

MR. pectoral. ʒj

M. dos. aliquot cochlear. in
asthmate.

†

5) Rec. ∇. heder. ∇. str.
 hyffop. ana ʒʒ
 asthmat. ʒj
 oc. ☉ citr.
 ʒij diaphor. ana ʒʒ

gumm. ammoniac. †to
 squill. solut. & inspi-
 sat. ʒj

firup. de erysim. Lobel. ʒʒ

M.

†

7. *Incrassantes.*

1) Rec. ∇. fanicul.
 millefol.
 C. C. citr. ana ʒʒ
 succ. citr. recent.
 †ti rosar. rubr. ana ʒij
 firup. ceras. acid. ʒʒ

M.

†

2) Rec. ∇. tormentill.
 plantag.
 borrag. ana ʒʒ
 tintct. rosar.
 flor. tunic. ana ʒʒ
 rob. berber.
 rib. ana ʒij
 firup. †rosit. citr. ʒʒ

M.

†

3) Rec. ∇. bugloss.
 plantag. ana ʒij
 oc. ☉. citr.
 corall. rubr. ppt. ana ʒij
 firup. granat. acid. ʒʒ

M.

†

8. *Adstringentes.*

1) Rec. ∇. plantag.
 tormentill. ana ʒij
 vnicorn. fossil.
 corall. r. ppt.
 fangu. dracon. ana ʒʒ
 firup. corall. vnc. semis.
 M. dos. singulis horis cochl. ij

2) Rec.

†
2) Rec. ∇. millefol.
equiset. ana ℥ij
succ. cydon. ℥℥
C. C. vlt.
lap. haemat. ana ℥℥
△ae carech. ℔j
syrup. myrtill. vnc. femis.

M.

†
3) Rec. ∇. burs. pastor.
plantag.
cinnamom. cydoniat.
ana ℥j
corall. rubr. ppt.
vnicorn. foss. ppt. ana ℥℥
tinct. corallior. ℥j
theriac. caelest. gr. iiii.
fir. gran. kerm. ℥ij
M. dos. cochl. ij. in abortus
timore.

†
4) Rec. ∇. menth.
meliss. ana ℥ij
cinnam. cydoniat.
†ti ana ℥℥
tinct. corallior.
essent. traumat. *Wedel.*
ana ℥j
extr. tormentill. ℔j
ō. calcarill. ℥℥
firup. papau. ℥℥

M.

†
9. *Resoluentes, abstergentes, inci-*
dentes.

1) Rec. ∇. serpill. vinos.
meliss. vinos. ana ℥℥
hyssop. ℥j
tinct. ℥ii

essent. succin. ana ℥j
firup. cort. Ont. ℥℥

M.

†
2) Rec. ∇. puleg.
menth. ana ℥ij
cinnam. vinos. ℥j
tinct. ℥i.
essent. pimp. alb. ana ℥j
℞. ①. dulc. ℥℥
firup. cinnam. ℥℥
M. dos. cochl. ij. singulis dua-
bus horis.

†
3) Rec. ∇. salu.
maticar. ana ℥ij
asthmat. ℥j
conch. citr.
℥i ①lat. ana ℥j
sacchar. perlat. ℥j
M.

†
4) Rec. ∇. chaerefol.
veronic.
scabios. ana ℥℥
essent. alexiph. *Stabl.*
cort. citr.
cinnam. ana ℥j
firup. cort. citr. vnc. femis

M.

†
5) Rec. ∇. tusfilag.
foenicul. ana ℥ij
hyssop. ℥j
gumm. ammoniac. in ace-
to squillit. solut. &
inspill. ℥j
firup. de erysim. *Lobel.*
oxymel. squil. ana ℥℥

M.

10. *Tem-*

10. Temperantes.

1) Rec. ∇ . eichor.

borrag.

bugloss. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ oc. $\odot$. citr.conch. ppt. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$ $\odot$. depurat. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$ $\odot$ lat. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ sirup. cerasor. acid. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$

M.

2) Rec. ∇ . plantag.

scabios.

card. bened. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ succ. citr. recent. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$

crystall. mont. ppt.

test. oul ppt. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ succ. berb. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$

M.

3) Rec. ∇ . chaerrefol.

veron.

fragor. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$

rob. cydon.

berb.

ceras. acid. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$ sirup. acetos. citr. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$

M.

4) Rec. ∇ . rub. id.

scorzon.

C. C. citr. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ ess. alexiph. *Stabl.*succ. citr. rec. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$ sacchar. perlat. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$

M.

5) Rec. ∇ . galeg.

tarax.

capill. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$ diaphor.conch. ppt. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$ $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$ $\odot$ lat. $\odot$. depurat. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$ $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ sirup. corall. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$

M.

6) Rec. ∇ . petroselin.

foenicul.

scord.

flor. acac. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$ $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$. temperant. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$ anti-spasmod. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$ sirup. e lymph. *Fern.* $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$

M.

7) Rec. ∇ . flor. sambuc.

hyssop.

card. mar.

acetosif. citr. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$

tinct. rosar.

flor. bellid. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ liquor. C. C. succin. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$ $\odot$. $\odot$. dulc. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$ vitriol. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ sacchar. perlat. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$

M.

8) Rec. ∇ . menth.

meliss.

portulac.

cord. frigid. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$

lap. prunell.

 $\odot$. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$ lat. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ crystall. mont. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$ regul. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$ medicin. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$ extr. cort. casc. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$ sirup. berb. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}$

M.

11) An.

11. *Antispastica, antepileptica & anodynae.*

1) Rec. ∇ . flor. samb.
papau. rhead.
ceras. nigr. ana $\mathfrak{z}$ ij
theriac. *Andromach.* $\mathfrak{z}$ ij
 $\mathfrak{z}$. antispasm. $\mathfrak{z}$ j
firup. papau. rhead. $\mathfrak{z}$ ij

M.

2) Rec. ∇ . meliff.
menth.

flor. til. ana vnc. vn.
epilept. *Lang.* vnc. femis
lumbr. ∇ str. ppt.
spec. de hyacinth. ana $\mathfrak{z}$ ij
firup. e poeon. vnc. femis.

M.

3) Rec. ∇ . poeon. vnc. vnam.
 $\ominus$ is Δ lis succin. $\mathfrak{z}$ j
M. pro tribus vicibus.

4) Rec. ∇ . flor. til. $\mathfrak{z}$ ij
 $\mathfrak{z}$. secundin. in vin. lot.
& exficcat. $\mathfrak{z}$ ij
M. versus nouilunium propi-
netur.

5) Rec. ∇ . borrag.
bugloss. ana $\mathfrak{z}$ ij
 $\mathfrak{z}$ ii diaphor.
corall. rubr. ppt. ana $\mathfrak{z}$ ij
matr. perlar. $\mathfrak{z}$ ij
tinct. anodyn. $\mathfrak{z}$ j
MP. de cynogl.
laud. opiat. ana gr. ii.
firup. myrtin. vnc. femis.

M.

6) Rec. ∇ . poeon.
hirund.
ceras. nigr.
epilept. *Lang.* ana $\mathfrak{z}$ j
 $\mathfrak{z}$. epilept. *Stabl.* $\mathfrak{z}$ j
liquor. C. C. succin. $\mathfrak{z}$ j
hrup. e poeon. vnc. femis.

M.

12. *Roborantes, analepticae, nervi-
nae, tonicae, carminatiuae.*

1) Rec. ∇ . card. bened.
borrag.
bugloss.
ceras. nigr. ana $\mathfrak{z}$ j
corall. rubr. ppt.
crystall. mont.
conf. de hyacinth. inc. ana
 $\mathfrak{z}$ ij
essent. cort. $\ominus$ ant. $\mathfrak{z}$ j
iulep. gemmat. vnc. femis.

M.

2) Rec. ∇ . meliff.
cinnam. c. vin.
scorzon.
C. C. citr. ana $\mathfrak{z}$ j
essent. cinnam. $\mathfrak{z}$ j
essent. ambr. $\mathfrak{z}$ j
Conf. $\ominus$ ci gurf. xii.
conf. alkerm. $\mathfrak{z}$ ij
firup. cinnam. $\mathfrak{z}$ ij

M.

3) Rec. ∇ . vlmarr.
cinnamom. cydoniat.
namph.
rosar. ana vnc. vnam.
matr. perlar. ppt.

spec.

spec. de hyacinth. ana ʒiʒ
essent. alexiph. *Stabl.* ʒij

dulc. ʒʒ

fucc. citr. recent. ʒij

sirup. aeteros. citr. ʒʒ

M.

4) Rec. ʒ. pozon.

flor. til. ana ʒj

apoplect. *Lang.* ʒʒ

rob. cydon.

berb.

ceras. acid. ana ʒij

specif. cephal. *Misch.* ʒʒ

sirup. e betonic. ʒʒ

M.

5) Rec. ʒ. salu.

tanic.

pozon.

flor. sambuc. ana ʒj

liquor. C. C. succinat. ʒʒ

essent. dulc. ʒij

ʒʒ. ʒij ppt. ʒj

tab. man. christ. perlat. ʒij

M.

6) Rec. ʒ. galeg.

rosar.

cinnam.

bugloss.

perlat. ʒj

corall. ppt.

smaragd. ppt.

hyacinth. ppt. ana ʒj

extr. cascarill. ʒʒ

sirup. granat."

corall. ana ʒij

M.

7) Rec. ʒ. foenicul.

mellif.

carminat. seu ad flat.

f. v.

chamomill. ana ʒj

essent. carminat. *Wedel.*

alexipharm. *Stabl.*

ana ʒij

℞. ① dulc.

② li dulc. ana ʒʒ

extr. cascarill. ʒj

sirup. cort. ①.

citr. ana ʒij

M.

13. *Mixtura ad lambendum in apthibis.*

Rec. Mucilag. cydon.

psyll.

c. ʒ. maluat. ext. ana ʒij

ʒ. foenicul. vnc. vnam.

prunell. vnciam semis.

mell. rosar. ʒvj

M.

14. *Mixtura abstergens in apthibis
externae adbibenda.*

Rec. ʒ. prunell.

salu. ana ʒij

rob. diamor.

mell. rosar. ana vnc. semis.

alum. vft. ʒj

M.

TABVLA XI.
DE
IVLEPIS.

I. DEFINITIO.

Ivlepi sunt mixturae liquidae, quae consistentiam habent dilutam & fere diaphanam, atque ex multa aqua, paucis vero sirupo constant.

II. DIFFERENTIA.

1. *Iuleporum* differentiam a *potionibus* praecedente tabula monstravimus. His addimus, quod *potiunculae* ex variis consent ingredientibus, *iulepi* autem ex dulcibus tantum & acidis gratioribus.

2. *Veterum iulepi* a *recentiorum iulepi* ratione consistentiae & praeparationis differunt. Illi enim *sirupi* formam exhibent, & mediante coctione praeparantur, e. g. *iulepus rosarum, violarum, gemmatus Norimberg.* &c.; hi autem sunt *tenuis*, & per simplicem sunt *mixtionem*.

III. MATERIA.

Hic notamus

1. *Basin* seu *liquores excipientes*, qui sunt *multiplices*.

1) Modo enim sumuntur *aquae destillatae*.

2) Modo simpliciter *fontanae*.

3) Modo *decocta* varia, e. g. *hordei, tamarindorum, citri, scorzonerae, passularum, cornu cervi, cichorei*.

4) Modo *infusa* ex *floribus*.

5) Modo *phlegma* $\ominus$ li *mediocriter acidum*.

6) Minus autem commode ex *sero lactis*.

7) Modo *vinum* additur.

2. *Addenda* reliqua, quae *alterationem & gratum saporem* adferunt. Haec sunt

1) *Succi vegetabilium*, e. g. *citri, cerasorum acidorum, berberum, ribium, rub. id. cydon.*

2) *Sirupi varii*, in primis qui *gratam habent aciditatem*, v. g. *sirupus acetositis citri, cerasorum, acid. berberum, cydon. rib. rub. id.*

3) *Tincturae vegetabilium*, e. g. *rosarum, violarum, flor. aquileg. bellid. papav. rhead.*

4) *Spiritus acidi*, e. g. $\ominus$ li, $\ominus$ is tam *acidi*, quam cum ∇ *dulces redditi*.

3. Nonnumquam *gelatinae* in *liquore* dissoluntur, e. g. *gelatina cornu cervi*, id quod *plerumque contingit* in *febris* malignis.

4. Immo interdum *conseruae* gratiores cum *aquis destillatis* teruntur, aut etiam in *vaso clauso* coquantur, & deinde *colaturae* tinctura quaedam *acida* vel $\ominus$ li *acidus* additur.

PRO-

IV. PROPORTIO.

Ingruentium proportio sequens est.

1. *Liquor habeat partes quatuor, e. g. ℥iv.*
2. *Sirupus vel succus inspissatus saccharatus partem vnam ℥j.*
3. *Tincturas vegetabilium, praecipue si color iulepi minus est rubicundus, additur pars dimidia ℥℥.*

4. *Spiritus acidorum proportio accurate non potest determinari. Vnde pharmacopoei arbitrio relinquuntur, adiectis verbis: q. s. ad gratam aciditatem.*

V. DOSIS.

1. *Iulepi maiori semper quantitate solent praescribi, nempe ad ℥℥j. ij. ut copiose possit adsumi.*
2. *Quia enim admodum diffusi sunt, maiori dosi, nempe ad ℥j. ℥iij. adsumuntur.*

VI. VSVS.

1. *Iulepi, vti quoad saporem, odorem & colorem ordinarie satis grati, & in praxi familiares sunt, ita vtilitatem etiam suam experientia probant. Ob fluidam enim, quam habent, consistentiam, ad intimiores partes facile penetrant.*
2. *Praecipue autem locum habent in febribus acutis, biliosis, ardentibus &c. quando vires sunt prostratae & omnia pathemata exacerbata, nempe vbi sitis, aestus, anxietas maxime vrgent; modo sapor non adeo dulcis, sed subacidus sit.*

3. *Quando autem pro potu ordinario eliguntur, satis debent esse diluti, & parum acidi, ne aegri damnum inde experiantur.*

IV. REGVLAE.

1. *Quoniam iulepi ordinarie pro scopo recreante & sitim sedante praescribuntur, eo respiciendum est, ut ingredientia huic fini respondeant, & gratissima sint.*
2. *Non ingredientur iulepos obscura, puluerulenta, crassae conseruae, sirupi turbulenti, spissa electuaria,*
3. *Quando sirupi acidi iam praescripti sunt, cauendum est, ne Rus minerales insuper praescribantur, alias iulepus nimis fit austerus, adstringens, & a conueniente sapore, qui inter dulcedinem & aciditatem medium tenere debet, nimium deflectit.*

VIII. FORMVLAE.

1. *Temperantes, analeptici.*

1) Rec. ▽. ceras. nigr.
borrag.
bugloss. ana ℥℥ss
nymph.
cinnam. cydon. ana ℥j
sirup. ceras. acid.
rub. id.
acerosif. citr.
cydon. ana ℥℥ss
clyst. ℥iij. q. s. ad gratam aciditatem.

M. d. S. stärkender Iulep, davon in Hitze und Mattigkeit öfters einen Löffel voll zu nehmen.

I 3

2) Rec.

- 2) Rec. ∇ . scord. scorzon.
 flor. acac. sambuc.
 C. C. citr. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{\beta}$
 sirup. berb. rib. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{v}\mathfrak{j}$
 succ. citr. recent. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{\beta}$
 tinct. rosar. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 M. d. S. vt supra.
 †
- 3) Rec. ∇ . plantag. cichor. galeg. fragar. rosar. namph. ana vnc. j. sirup. acetos. citr. ceras. acid. granat. acid. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{v}\mathfrak{j}$
 conf. alkerm. incompl. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 ℞. $\textcircled{\text{O}}$ li q. s. ad gratiam.
 M. S. vt supra.
 †
- 4) Rec. Decoct. hord. $\mathfrak{h}\mathfrak{j}$ sirup. berber. rib. rub. id. ana vnc. j. tinct. flor. tunic. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{\beta}$
 ℞. $\textcircled{\text{O}}$. dulc. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{\beta}$
 M.
 †
- 5) Rec. Decoct. tamarind. $\mathfrak{h}\mathfrak{j}$ succi citr. ceras. acid. cydon. berber. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{v}\mathfrak{j}$
 sirup. granat. acid. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{\beta}$
 ℞. $\textcircled{\text{O}}$. dulc. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{\beta}$
 M.
- 6) Rec. Decoct. C. C. cum rad. scorzon. succ. ceras. acid. citr. recent. rib. berber. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{v}\mathfrak{j}$
 tinct. viol. vnc. semis. sirup. violar. rub. id. ana vnc. vn.
 M.
 †
- 7) Rec. Flor. rosar. violar. tunic. papau. errat. ana P. ij. infund. in ∇ . calid. $\mathfrak{h}\mathfrak{j}$. colat. add. gelatin. C. C. citrat. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 sirup. cinnam. cydon. viol. rub. id. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{\beta}$
 M.
 †
- 8) Rec. ∇ . simpl. $\mathfrak{h}\mathfrak{j}$ sirup. acetos. citr. rub. id. berb. ana vnc. vn. ℞. $\textcircled{\text{O}}$ li q. s. ad gratum acorem.
 M.
 †
2. Iulepi incrassantes.
 1) Rec. ∇ . sanic. portulac. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{v}$ rob. cydon. granat. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{\beta}$
 succ. citr. rec. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 ℞. $\textcircled{\text{O}}$ li dulc. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$
 M.
- 2) Rec.

1) Rec. ∇ . C. C. citr.
 millefol.
 plantag. ana $\mathfrak{z}\text{ij}$
 rob. rib.

cerafor. acid. ana $\mathfrak{z}\text{ss}$
 tinct. flor. tunic.
 rosar. ana $\mathfrak{z}\text{ij}$
 sirup. acetos. citr. $\mathfrak{z}\text{j}$
 M.

TABVLA XII. DE EMVLSIONIBVS.

I. DEFINITIO.

Emulsiones sunt medicamentum liquidum, album, iucundum, ex seminibus lactescentibus, praecipue autem ex nucleis amygdalatis, mediante aqua simplice vel destillata, paratum.

II. MATERIA.

I. Ad emulsionum compositionem in usum trahuntur *semina lactescentia*, qualia sunt:

- 1) Semen cardui mariae,
- 2) - - cardui benedicti.
- 3) - - citri.
- 4) quatu- } cucurbitae.
- 5) or fri } melonum.
- 6) gida } citrulli.
- 7) semina } cucumerum.
- 8) Semen aquilegiae,
- 9) - - carthami.
- 10) - - papaueris albi.
- 11) - - raparum.
- 12) - - apii.
- 13) - - cannabis. &c.

2. *Nuclei*, quorum praecipui sunt:

- 1) Nucl. amygdalarum dulcium.
- 2) - pineae (Zirbel-Nüsse)
- 3) - pistaceae (Welsche Nimper-Nüsse.)

3. *Liquor emulsionum* variat pro circumstantiarum & morborum conditione.

1) In genere simplex esse debet, ita ut neque colore neque odore ingrato scopum emulsionis peruertat.

2) Frequentissime omnium in usum trahuntur *aquae destillatae* simplices, morborum indoli adpropriae, e. g. quando diaphoresis excitanda est, aquae diaphoreticae, ad diuresin, diureticae sumuntur.

3) Reliqua excipientia usualia sunt: *aqua simplex, decoctum hordei, auenae, cornu cervi &c.*

4. Alia emulsionibus adhuc adduntur. Huc pertinent:

1) Quae gratiam eis conciliant, qualia sunt:

- a) Saccharum canariense perlatum.
  - b) Sirupi albicantes, nempe sirup. de nymph. alth. papauer. alb.
  - c) Iulepi rosarum & violarum.
- 2) Quae

2) Quae vires illarum augent:
sunt haec.

Puluerulenta albicantia, (quae
tamen ordinarie emulsiones
non inurant) e. g.

a) oc. $\mathcal{Q}$. simpliciter ppti &
citriati.

b) Mater perlarum ppt.

c) Magister. dent. apri.

d) - - mandib. lucii
pisc.

e) Cornu cerui philosoph.
ppt.

f) Lapis percarum.

g) $\mathcal{Z}$ ium diaphoret.

h) bezoardicum minerale.

i) spec. de hyacinth.

k) margaritae pptae.

III. ORDO.

1. Praeparantur emulsiones per con-
tusionem & expressionem.

2. Videlicet semina vel nuclei post
excorticationem in mortario
contunduntur. Post ea liquor
conueniens successiue adfundi-
tur, qui partes oleosas seminum
imbibit.

3. Quando semina hac ratione suf-
ficienter contrita sunt, & lau-
dabiles eorum partes sub fre-
quente agitatione per liquorem
adsumum absorptae sunt, liquor
per linteum filtratur, semina
fortiter exprimuntur. Sic pro-
venit liquor lacteus, emulsio
dictus.

4. Haec de ordine praeparandi.
Quod ad ordinem praescribendi
(quae primum locum habeat)
attinet, variat ille pro artificis

voluntate. Nonnulli enim prae-
mittunt liquorem emulgentem,
nonnulli semina emulgenda. Post
ea puluerulentaq; si adsumantur,
subiiciunt, & denique sacchara-
ta formulam claudunt.

IV. DOSIS.

1. Ingredientium portio pro maio-
re vel minore emulsionis quanti-
tate variat.

2. Semina praescribuntur commu-
niter ab $\mathcal{Z}$ ss ad $\mathcal{Z}$ i. immo nuclei
interdum ad $\mathcal{Z}$ ii.

3. Liquoris quantitas reliqua ingre-
dientia plerumque sextupla, im-
mo octupla portione superat,
prout nempe emulsio spissior vel
dilutior desideratur. Immo
nonnumquam dosis liquoris in
formula non definitur, sed phar-
macopoei iudicio relinquuntur,
adpositis signis: q. s.

4. Et sic quaeuis $\mathcal{Z}$ i. seminum re-
quirit fere $\mathcal{Z}$ i. liquoris, & pa-
rum sacchari, ad gratiam obti-
nendam. Quando autem pec-
uliarem effectum a seminibus
exoptamus, maiore portione
adsumuntur.

5. Quando puluerulenta adiacere
placet, cuius viciae emulsionis
adduntur $\mathcal{Z}$ ii $\mathcal{Z}$ is. De pretio-
sis autem, e. g. margaritis, $\mathcal{Z}$ i.
sufficit.

6. Tota emulsionis quantitas subsi-
stet ordinarie intra $\mathcal{Z}$ iii- $\mathcal{Z}$ vi.
Amygdalinae autem, quia ma-
iore dosi propinantur, ad $\mathcal{Z}$ bi-
 $\mathcal{Z}$ ii. interdum praescribuntur.
Caendum autem, ne accescant,
& ita

& ita oblatae, multas turbas excitent.

7. Praescribitur etiam interdum emulsio, quae *uno haustu* sumitur, atque haec $\zeta j. \zeta ij.$ ordinarie continet. Fit hoc, quando scopum emeticum vel catharticum intendimus, ac priore casu, e. g. φ um emeticum, posteriore autem resinam ialappae, cum vitello oui solutam, adiuicimus. Vid. regul.

8. Ceterum emulsiones in morbis ordinarie versus somnum propinquantur, & pro vnica dosi cochl. i-ij. singulis vini vel ternis horis exhibentur.

V. VSVS.

1. Emulsio, tamquam lac artificiale, ordinatur potissimum a Medicis pro scopo analeptico, nutriente & temperante, nonnumquam pro laxante & alio scopo, vti formulae docebunt.

2. Et quoniam non solum iucundissima est formula, sed & ob liquidam sui consistentiam intimiora corporis facile penetrat, tanto magis commendari meretur. In quibus autem casibus noceat, sub regulis indicabimus.

3. Nonnumquam emulsiones pro externo vsu praescribuntur, e. g. ad oculos, quae ex vis ophthalmicis, nucleis lenientibus, & paucis camphorae granis parantur.

4. Sic & linteis mediantibus pro capitis dolore ordinantur, & haec ex vis discutientibus cephalicis,

nucleis persicorum, seminibus sedatiuis & camphora, omisso saccharo, praeparantur.

5. Non minus tales emulsiones loco *gar garismatum*, faucibus inflammatis destinantur.

VI. REGVLAE.

1. Quoniam *laetescencia* tantum semina emulsiones ingredi debent, excludenda sunt talia, quae albicante medulla carent. Hinc semina *anisi, carui, foeniculi &c.* minus commode emulsionibus adduntur, quia liquori albedinem non conciliant.

2. Sic & *mucilaginosi* liquorem tantum mucilaginosum, non autem album reddunt. Hinc exulent semina *cydon. psyll. lini &c.*

3. Semina *rancida* gratiam, quam emulsiones exposcunt, peruertunt.

4. Semina *acria & calida*, vti sunt semen *nasturtii*, quatuor semina *calida maiora & minora*, merito excluduntur. Emulsiones enim non exagitandi, sed temperandi scopo praescribuntur.

5. Vt paucis dicamus: caendum, ne quidquam recipiamus, quod
1) vel colorem lacteum turbare,
2) vel emulsionem praecipitare,
3) vel ingratum saporem & odorem conciliare possit. Itaque puluerulenta non debent esse *salina*, licet *nitrum* pro refrigerandi scopo locum habeat.

6. Hinc *analogi* saltem emulsio est, quae pro scopo purgante ex resina ialappae scammon. item quae

K

ad

- ad aperiendum & expellendum ex gumm. ammoniac. terebinth. myrrh. &c. paratur.
7. *Saccharo* edulcorare emulsiones nemo deterreatur. Quae enim indiuidua non tolerant res dulces, neque emulsiones tolerabunt.
8. *Semina frigida* ad effectum refrigeratorium sterilia sunt, & quoniam emulsiones reddunt mucosas ac magis flatulentas, praescriptio illorum fugiatur, non obstante vulgarissima obseruantia.
9. Corrigitur *flatulentia* emulsionum additione Θ is cuiusdam medii, e. g. Φ i Θ lati, arcan. duplic. Θ i Φ iati; item moderata additione Υ ac cinnamomi, vel alterius conuenientis Ω osa.
10. Emulsiones, quas *acida* ingrediuntur, commode non combinantur cum talibus puluerulentis, quae per acida facile soluntur, sed melius adhibentur ea, quae talem ab acidis solutionem non concedunt, e. g. δ . diaphoret.
11. Sunt, qui ad gratum saporem *manus Christi per latices*, aut *serupos albicantes* recipiunt. Sed uti priores curiositati & splendori magis inseruiunt, ita posteriores emulsionum puritati non respondent.
12. Pro liquore emulsionis non conducit sumere Ω osa, e. g. *vinum, essentias*, sic etiam *serum lactis* minus conuenit, ob Θ inas, quas possidet, particulas.
13. Neque etiam conuenit, emulsiones *nimis saturatas* reddere.
14. *Commixtio oleosorum* subtilium cum *aqueis* immediate fieri non potest, mediate per Θ ia & Ω us ardentis sarris difficulter succedit & limitata existit. Per emulsiones autem & saccharum promte & commode obtinetur.
15. Ita enim cum emulsionibus subiunguntur *olea destillata, campbora, tenaces resinae*, e. g. ialapp. scammon. guaiac. Videlicet resina teritur primum cum paucis amygdalis dulcibus, quibus deinde plures adiciuntur, & ut moris est, sub continua triturati^o, adiecta paulatim liquoris proportionata quantitate, subiunguntur.
16. Mediante autem *saccharo* fit *elaeosaccharum*, nempe guttae iv. v. cum ζ j. vel maiore portione sacchari albisimi subtiliter teruntur. Deinde hoc elaeosaccharum cum aqueo quodam liquore dissoluitur. Hac enim ratione prior pars sine secessione vel supernatatione imbibitur.
17. Emulsiones *puluerulentae*, ex *margaritis* & aliis pretiosis paratae, prae aliis eximiam non habent praerogatiuam. Hinc probe diuidicandum est, num circumstantiae concedant, ob hanc vulgarem persuasionem & credulitatem, exiguam autem utilitatem, sumtus augere.
18. Nocent emulsiones & in *caeleosam crassitiem* degenerant, quando

quando primae viae faburra biliosa & acida occupatae, vel ipsi humores intemperie tali aut plane maligna obfessi sunt.

VI. FORMVLAE.

I. Purgantes.

1) R. Refin. ialapp. gr. viii.
terantur cum vitello oui.
add.

∇. rosar.
flor. acac. ana ℥ss.
cinnam. f. vin. ℥ij

f. l. a. emulsio, colat.
add.

facch. perlat. ℥j

M. d. S. laßende Milch auf
einmal.

2) Rec. Refin. scammon. gr. vi.
terantur cum paucis a-
mydg. dulc. excorciat.
add.

∇. fragor.

rosar.

acac. ana ℥ij

tab. man. christ. perlat. ℥j

M. S. vt supra.

2. Diaphoreticæ.

1) Rec. ∇. card. bened.

scord.

galeg. ana ℥ij

amygd. dulc. excortic. ℥ss

f. l. a. emulsio, colat.

add.

conch. ppt.

℥. diaphor. ana ℥ss

facch. canar. q. s.

M.

†
2) R. Sem. card. mar. ℥ss
aquileg.
citr. ana ℥j

∇. scorzon.

galeg.

rub. id. q. s.

f. l. a. emuls. colat. ℥vij

add.

oc. ∅. ppt.

matr. perlar.

bezoard, mineral. ana ℥j

facch. perlat. q. s.

M. d. S. Schweiß befördernde
de Milch, alle 2. Stun-
den 2. Eßfel voll.

†
3) Rec. Sem. card. bened.
amygd. dulc. ana ℥iij

∇. scabios.

flor. sambuc.

card. bened. q. s.

f. l. a. emuls. colat. ℥vij

add.

mandibul. luc. ppt.

oc. ∅. citrat.

℥. diaphor. ana ℥j

M. d. cochleatim.

†
4) Rec. Amygd. dulc. ℥ss

sem. card. mar.

aquileg. ana ℥ij

mucileg. hord. q. s.

f. l. a. emuls. colat. ℥viij

add.

bezoard. min.

dent. apri.

crystall. mont. ana ℥ss

facch. perlat. q. s.

M.

K 2

Diure.

†
2. Diureticae.

1) Rec. Sem. violar. ℥β
mil. folis.
cartham. ana ℥ij
∇. fragor.
chaerefol.
veron. q. s.
f. l. a. emuls. colat. ℥vij
add.
oc. ☉. citr. ℥j
facchar. canar. q. s. ad
gratiam.

M. S. Urin = beförbernde
Milch, Löffelweiß zu neh-
men.

†
2) Rec. Amygd. dulc.
sem. mil. ☉is
violar. ana ℥ij
∇. petrosel. q. s.
f. l. a. emuls. colat. ℥vj
add.
∩. fragor. ℥j
facchar. canar. q. s.

M.

†
4. Antiphtisicae & vomicar.

1) Rec. Rub. ♁is gr. vj
ballam. gr. xv.
amygd. excortic. no. xx.
∇. hyssop.
scabios.
scord.
tusilag. ana ℥j
f. l. a. emuls. impror.
dicta. c. facch. vel sirup.
de lymph. Fernel. q. s.
edulcoranda.

M.

†
2) Rec. Gumm. iuniper.
massich. ana ℥j
terebinth. coct.
ballam. de copaiu. ana ℥j
terantur c. amygd. excort.
℥j
f. l. a. c. ∇. veron.
hyssop.
chaerefol.
tusilag. ana q. s.
emulsio.

colat. add.
oc. ☉. citr. ℥j
facchar. canar. q. s.

M.

†
5. Abstergens in ulceratione renum
& vesicae.

Rec. Terebinth. ℥ij
vitell. oui.
mell. despumat. ana ℥ij
∇. fragor. q. s.
M. S. zwey Löffel voll täglich
vier mal.

†
6. Resolvens in stasibus inflammato-
riis.

Rec. Sem. card. mar.
pinear. mund.
amygd. dulc. ana ℥ij
∇. card. mar.
chaerefol.
scabios. q. s.
f. l. a. emuls. colat. ℥vj
add. ♂. diaphor.
dent. apri ana ℥β
sir. de alth. Fernel.
q. s. ad gratiam.

M.

7. In-

†
7. *Incrassantes.*

- 1) Rec. Amygdal. dulc. vnc. sem.
sem. cannab.
lactuc. ana ℥ij
decoct. C. C. seu
gelatin. C. C. dilutior. q. s.
f. l. a. emulsio, colat. ℥viij
add.
conch. ppt.
ebor. vlt. ana ℥ij

M.

- †
2) Rec. Nuc. pin.
pistac.
sem. 4. frig. mai. ana ℥iij
▽ plantag.
nymph.
portulac. ana q. s.
f. l. a. emulsio, colat. ℥vj
add.
crySTALL. mont. ℥j
facch. perlat. q. s.

M.

- †
3) Rec. Amygd. dulc.
nuc. pin.
pistac. ana ℥ij
f. c. mucilag. auen. q. s.
emulsio.
colat. add.
facch. q. pl.
detur cochleatim.

†
8. *Temperantes, anodynae.*

- 1) Rec. Amygd. dulc.
pinear. mund.
sem. papau. alb.
citriana ℥ij

- ▽. rub. id.
portulac.
cichor.
nymph. ana q. s.
f. l. a. emuls. colat. ℥viij.
add.
matr. perlar.
crySTALL. mont. ana ℥ij
facch. perlat. q. s.

M.

- †
2) Rec. Sem. 4. frig. mai.
hyoscyam. alb.
cannab.
agn. cast. ana ℥ii
f. l. a. emulsio c. s. q. mu.
cilag. hord. colat. ℥viii
add.
conch. ppt.
℥. diaphor. ana ℥ii
facch. canar. q. s.

M.

†
9. *Analepticae.*

- 1) Rec. Amygd. dulc. ℥ss
pinear. mund. ℥ii
f. c. f. q. decoct. C. C.
emulsio. Add.
▽. cinnam.
bugloss. ℥i. edulcoretur.
facch. perlat. q. s.

M.

- †
2) Rec. Crust. pan. superior. ad-
fund. per. dimid. hor. ▽.
simpl. calid. mens. i.
filtrerur, coquatur cum
modica portione auen.
excortic. contus.

K 3

Rec. Co-

℞. Colat. ℥viij
 amygdal. dulc. ℥j
 f. l. a. emuls. adfund.
 Δ. 4. flor. cordial. ℥j
 cinnam. f. vin. ℥℥

M.

- †
 10. *Emulsiones pro externo usu.*
 1) Rec. Nucl. persicor. ℥℥
 sem. papau. alb.
 hyoscyam. ana ℥℥
 camph. c. amygd. aliquot
 excortic. tritae gr. viij.
 f. l. a. c. v. verbea. betonic.
 plantag. flor. nymph.
 ana q. s. emulsio.

D. S. befänstigende Milch;
 darin bey Kopf-Schmer-
 zen Tüchlein zu befeuch-
 ten, und an die Schläfe
 und Stirn zu legen.

- †
 2) Rec. Camph. c. amygd. excor-
 tic. tritae gr. vj,
 v. euphras.
 rosar.
 calcatrip.
 cyan. ana ℥j
 f. l. a. emulsio. S.
 zertheilende Emulsion, Tro-
 pfen-weise in die Augen
 zu adpliciren.

TABVLA XIII.
 DE
 I N F U S I S.

I. DEFINITIO.

Infusa sunt medicamenta liquida
 seu liquores, in quibus radices,
 herbae & alia, ad infundendum
 apta, macerantur, ut horum vir-
 tute imbuantur.

II. DIFFERENTIA.

1. *Infusa*, quam parum a *decoctis*
 differant, sequens tabula do-
 cebit.
2. Distinguunt auctores infusa in
 1) *calida*, quando certae specie-
 rum dosi proportionata por-
 tio vae feruentis adfunditur,
 & post aliquam digestionem,
 instar infusi thee, calide su-

mitur. German. vocatur:
 ein Kräuter-Thee. Haec
 autem calida infusa, quoniam
 communiter leni coctione
 parantur, ab aliis *decocta per*
infusionem vocari solent. Et in
 2) *frigida*, quando toti specie-
 rum portioni vinum frigi-
 dum adfundunt, & post viri-
 um extractionem successiuis
 dosibus frigide bibunt. Ger-
 man. vocantur: Kräuter-
 Weine. Quando autem
 tales species linteolo aut
 sindoni includuntur, latine
noduli, german. Kräuter-
 Büschel

Büffel oder Kräuter-
Säckel. adpellantur.

- 3) Dantur quoque infusa, quae ex solis cineribus & vis convenientibus praeparantur, & *lixivia* vocantur, qualia in hydrope praecipue adhibentur.

III. MATERIA. Hic notamus

I. *Ingentia*, quae, licet ex triplici regno sumi soleant, potissimum tamen ex vegetabili petuntur, de quo *selectu* sequentia obseruanda sunt:

1) Tales sunt eligendae species, quarum virtus medicamento-
sa a menstruo vinoso facile solui & imbibii potest. Huc praecipue pertinent vegetabilia, quae principia habent leniter aërea, resinosa, non aequae mucilaginosae, e.g. herbae, flores, & nonnullae radices; quae non adeo compactae sunt.

2) Quae vero species *magis compactae* sunt, e.g. ligna, radices compactiores, metalla &c. fortiori indigent coctione, atque hinc ad infusa eligi non debent.

3) Quando infusum *laxans* praescribitur, radices rhabarb. bryon. agric. polypod. querni, fibr. ellebor. nigri, & fol. fennae eliguntur, coniunctis corrigentibus, praecipue carminatiuis.

6) Infusa *emetica* simpliciter parantur ex gr. iv. vi. vitri ζ ii, cum aliquot vnciis vini

adfusis, & leni digestionis expositis.

2. *Liquorem seu menstruum:*

1) Menstruum infusorum frigidorum ordinarie est vinum. In laxantibus autem infusis species *aqua feruida* prius humectari, & quando refrigerant, vinum adfundi debet, ut virtus specierum hoc modo facilius extrahi possit.

2) Hoc vinum debet esse *subacidum*, e.g. Rhenan, Mosellan.

3) *Dulcia* autem *exotica* & *generosa* vina ob pinguedinem suam principia specierum aërea commode non soluunt, atque hinc infusis parandis non conueniunt.

4) Praeter ea *sal* quoddam *digestinum* in vino tali subacido soluitur, e.g. crem. ζ i, ∇ fol. ζ i, crystalli ζ i, arcenum ζ i. Hac enim ratione menstruum altius in remedia penetrat.

5) Infusa *calida* menstruum exposcunt *aquosum*.

IV. ORDO ET DOSIS.

I. Infusa hoc ordine praescribuntur, ut primo loco radices, deinde herbae & folia, tum flores & semina, postea aromata, & denique, si laxantem finem habemus, laxantia cum salibus & aliis digestiui sponamus. Hae species partim inciduntur, partim contunduntur. Vnde formulae subiiciuntur: incis. contus. gross. mod. d. ad ch. &c.

2. *Hsr-*

2. *Herbae, folia & flores*, quicopiosius haberi possunt, praescribuntur ad M. j. - l. j. Folia autem *sennae* vnciatim.
  3. *Flores autem aromatici & rariores* ad P. j. - ij.
  4. *Radices & fructus* ad ℥j. - ij.
  5. *Semina acriora, aromata & salia* ad ℥j. - ij.
  6. *Infusum vomitorium*, ex g^lialibus paratum, ad vnciam vnam.
  7. *Infusum purgans* vix ad Mj. e. grad. ℥j. - ℥i℥. herbarum collectim M℥ - ij. flor. p. iv - vi. sem. ℥ij. - ℥℥. aromat. ℥j. - ij. purgant. ℥vj. - ℥j.
  8. *Infusum alterans* ad Mj.
  9. Adfunditur vini sextuplum aut octuplum, vel ad ℥iv. specierum, vini ad minimum mens. j.
  10. *Species concisae & contusae* praescribuntur
    - 1) vel ad *chartam*, vt domi sacculo aut nodulo includantur.
    - 2) vel in officinis statim *sacculo* immittuntur, & tum formulae subiicitur: incis. contus. gross. mod. includ. sacculo ex sindone rubra.
  11. *Signatura infusorum varia est.*
    - 1) Vel enim simpliciter signatur: *Species zum Kräuter Säckgen*, & tum reliqua, quae ad vltiorem praeparationem pertinent, aegrotorum adstantibus praecipiuntur.
    - 2) Vel praeparatio prolixius signaturae adiicitur, v. g. S. *Species zum laxirenden*
  12. *Species liquori infusae* aliquamdiu in *digestione* relinquuntur. Hinc formulae subiicitur: *relinquatur in digestionem per 6. horas, per noctem &c.*
  13. Post sufficientem autem extractionem infusum in *cella* adseruatur. In calido enim loco quando diutius manet, facile fermentescit.
  14. *Aestino* tempore species quidem sufficiente quantitate praescribuntur, ob facilem autem infusi acescentiam non tota portio, sed aliqua tantum illius pars pro vna vice infunditur.
  15. *Dosis* Infusorum subscriptione hac vulgo notatur: *Ein Spiß Glas voll morgens und nachmittags zu nehmen.*
  16. Atque haec dosis vel decantando, vel, praecipue sub finem, *trancolando* a reliqua portione sumitur.
- V. *VSVS.*
1. *Infusorum formulae* vti satis sunt familiares, ita & in variis adfectionibus, si prudente ratione & selectu paratae sint, efficaciam exerunt insignem. Liquida enim talia egregie penetrant, aperiunt, attenuant, resoluunt, & abstergunt.

2. Hinc

2. Hinc in *menſum* & *haemorrhoidum* obſtructione, in *ictero*, *ſebre quartana* & aliis *intermittentibus* ſalutariter praefcribuntur.

3. Praecipue autem familiariffimus eſt vſus illorum infuſorum, quae *vernali* tempore ad *ſanguinem mundificandum* ordinantur, & in nonnullis Germaniae regionibus die *Mälz = Träncke* vocantur. Haec infuſa ita communiter concinnantur, vt non ſimpliciter per catharſin operentur, ſed ſimul incidendo, reſoluendo & corrigendo efficaciam ſuam exſerant. Hinc a ſchola medica *laxantia*, ſeu *infuſa per epicraſin*, adpellantur.

4. Eundem ſanguinis mundificandi finem habent *vina herbacea*, infuſa illa, quae cum magna vini quantitate, adiectis aromatibus, paſſulis maioribus, ſaccharo, pomis dulcibus, radicibus & herbis antiſcorbuticis, ſtomachicis &c. parantur, & in futuros vſus conſeruantur. Germ. dicuntur: *Gebräuterte Weine*, *Magen = Wermuth = Löſſel = Kraut = Allant = Weine*.

5. Res ipſa loquitur, quod Infuſa, quae ſunt *aduerſi ſaporis*, magis adultis quam infantibus conueniant.

6. Pro *uſu externo* infuſa non praefcribuntur.

IV. OBSERVATIONES.

1. Infuſa cum *ſero lactis* parare, vel *ſirupos* aut *ſuccos*, v. g. de po-

mis *borsdorffianis*, iisdem addere, minus conuenit. Quando cum cereuiſia fermentante ſpecies infunduntur, liquor vocatur: *Kräuter = Bier*.

2. Tama infuſorum quam decoctionum commendatio eſt, vt non ſapore tantum, ſed & colore non adeo inamoena ſint.

3. Caueatur autem, ne, dum amarum ſaporem corrigere intendimus per *ſaccharata*, flatulenta & colica pathemata in primis viis excitemus. Tacemus, quod ſaccharum ſaporem aduerſum penitus non auferat.

4. *Radix ari* numquam omittatur, quando infuſum ad menſes provocandos praefcribendum eſt.

5. *Terrea, pinguis & mucilaginosa* infuſis minus conueniunt.

6. *Emetica* infuſa *ex ſto parata*, ante adſumptionem per chartam emporeticam filtrantur, ne quid de ſubſtantia ſui hauriatur, & hyperemeſis inducatur.

VII. FORMVLAE.

I. Emeticae.

1) Rec. Vitr. ſii pellucid. gr. viii. infund. cum vin. Rhenan. ſij.

ſtent. per noct. filtr.
S. Brech = Träncklein auf einmal.

2) Rec. Croc. metallor. gr. vi. infund. per noct. c. vin. Rhen. ſij. filtr. S. vt antea.

L

2. Laxant.

2. *Laxantes.*

1) Rec. Rhabarb. elect. ℥j
 fol. fenn. f. stip. ℥ij
 cryftall. ꝑi
 femin. caru. ana ℥j.
 Infund. per noct. in f. q.
 ∇. feru. mane parum
 bulliat. Colat.
 add.
 mann. elect. ℥vj
 d. pro dosi.

2) Rec. Mann. elect. ℥iij. solu.
 in ∇. feru. ℔ij. in
 colat. infund.
 rad. cichor.

polypod. ana ℥j
 summit. cent. min.
 abfinth. ana M℥

fol. fenn. ℥vj
 rhabarb. elect. ℥ij
 erem. ꝑi.
 cort. Ont. ana ℥j
 stent in digest. per 9. mane
 col. c. leui expresione
 d. ad vitr. S. laxiren-
 der Trandē, davon
 alle 3. Stunden ein
 Epitz-Glas voll warm
 zu nehmen.

3) Rec. Rad. 5. aperient. mai. ℥ij
 ononid.
 scorzoner. ana ℥j
 summit. card. bened.
 cent. min. ana
 M℥

fol. fenn. ℥i℥
 fibr. elleb. nigr.

rhabarb. elect. ana ℥ij
 cort. Ont.

tamarisc. ana ℥iij

⊖ abfinth.

genist.

ꝑi ana ℥i℥

adfund. ∇. feru. ℔i℥

refrigerat. add. vin Rhen.
 ℔iv. dos. ℥vj. in hy-
 drope.

4) *Infusum laxans in ictero.*
 Rec. Rad. cichor.

tarax.

vincetox.

pimp. alb. ana ℥iij

Herb. capill. ven.

marub. alb.

abrotan.

summit. cent. min. ana
 M℥

sem. foenic.

caru. ana ℥i℥

fol. fenn. f. st. ℥j

rhabarb. elect.

fibr. elleb. nigr. ana ℥ij

ꝑi solub. ℥i℥

Inc. adfund. ∇. feru. ℔j

& quando refrixit, add.

vin. Rhenan. ℔iv.

Dos. ℥vj. & vltra.

5) *Infusum laxans carminativum.*

Rec. Rad. gent. rubr.

caryophyllat. ana

℥iij

galang. ℥ij

ari ℥i℥

Herb. meliss.

ment. crisp.

summit.

summit. cent. min. ana
Mß

rhabarb. elect. ʒß

fibr. ellebor. n. ʒij

sem. foenic.

cort. winteran. ana ʒij

cinnam. ʒj

⊙is ʒi ʒj

Incis. contus. infund. in vin.

bon. alb. ʒiv. Dos. ʒvj

†

6) *Infusum laxans in quartana.*

Rec. Rad. ari ʒij

pimp. alb.

vincetox.

irid. Flor. ana ʒiij

Herb. cuseut.

epithym.

summit. cent. min.

marrub. alb. ana

Mß

fol. fenn. Alexandr. ʒvj

fibr. ellebor. n. ʒiij

rad. bryon.

polypod. ana ʒij

cort. citr.

⊙nt.

ʒi ⊕lat. ana ʒij

Incis. adfund. l. a dos. ʒvj.

mane.

†

7) *Nodulus laxans in hist. morb. Vratislau. ad hydropem laudatus.*

Rec. Rad. enul.

asar. ana ʒß

Herb. salu.

eupator.

cichor.

veron.

cuseut. ana Mj

gran. parad. ʒß

mac. ʒj

sem. cartham.

anis.

petrosel. ana ʒij

rhabarb. elect. ʒij

Coq. in vin. mens. iij

colat.

R. ʒiij. add.

sirup. Byzanth. ʒiij

M. f. potio, prorobustis dos.

ʒvj.

NB. Hæc form. ad potiones referatur.

†

8) *Nodulus laxans in hie venerca.*

Rec. Rad. bardan. mai. ʒj

chin.

fersap. ana ʒß

lign. iuniper.

guaiac. ana ʒß

lassifr. ʒj

herb. saponar. Mij.

fol. fenn. l. st. ʒß

fibr. ellebor. n. ʒß

ʒi solub. ʒiij

Incis. contus. infund. in

v. feru. ʒij

refrigerat. add.

vin alb. ʒij

Dos. ʒvj viij. mane

†

9) *Nodulus laxans antispasticus.*

Rec. Rad. polypod. querni

angelic.

valerian.

poeon. ana ʒß

L 2

Herb.

Herb. hyssop.

adianth. alb.

aur.

anagal. ana Mß

Com. millefol.

Flor. lil. conuall.

til.

calendul.

anagall. punic. ana

Pij

Fol. fenn. f. ft. ʒiß

Fibr. ellebor. n.

rhabarb. elect. ana ʒß

arcan. ʒi ʒiij

incis. contus. infund. l. a. c.

∇. simpl. & vin. q. s.

Dos. ʒvj. alternis diebus.

†

10) *Nodulus antispasmodico-artbricus.*

Rec. Rad. cichor.

vincetox. ana ʒß

sarsaparill.

chin. ana ʒiij

Herb. chamaedr.

chamae pyt.

agrimon.

organ. ana Mß

Flor. genist.

tunic.

sambuc.

verbasco. ana Pij.

Cort. ʒant.

citr. ana ʒiß

fol. fenn. f. ft. ʒvj

Rad. rhabarb. elect.

polypod.

fibr. ellebor. n. ana ʒij

hermodactyl. ʒj

crystall. ʒi ʒij

Incis. contus. infund. l. a. c.

∇. f. & vin. generos.

†

11) *Nodulus laxans cephalicus.*

Rec. Rad. imperator.

zedoar.

calam. aromat.

polypod. ana ʒß

Herb. beronic.

meliss.

puleg.

rorismar. ana Mß

Flor. anth.

lauendul. ana Pij

cardamom.

cubeb. ana ʒj

fol. fenn. f. ft. ʒj

rhabarb. elect.

fibr. ellebor. n. ana ʒ

agar. mund. ʒij

ʒis polychrest.

crystall. ʒi ana ʒiß

Incis. contus. infund. l. a. c.

∇. feru. & vin. q. s.

†

3. *Diaphoreticae.*

1) Rec. Rad. scorzoner.

imperator. ana ʒß

Herb. scord.

scabios. ana Mß

Incis. infund. in ∇. feru. q. s.

leniter ebullierend.

†

2) Rec. Rad. pimp. alb.

vincetox. ana ʒß

Herb. galeg.

bellid. ana Mß

Incis. infund. in ∇. feru. su-

matur calide.

4. *Diu.*

4. Diureticae.

†
 1) Rec. Rad. petroselin.
 apii.
 ononid.
 caryophyllat. ana
 ℥iij

herb. chaerefol.
 capill. ven.
 virg. Or.
 petroselin. ana Mß
 flor. bellid.
 violar. ana Pij
 cort. cappar.
 tamarisc. ana ℥ij
 bacc. alkekeng. no. viij

⊖ is ☿ i
 genist. ana ℥ij
 Incis. infund. in vin. alb. l. a.
 Dos. ℥iv. c. succ. raphan.
 ℥ij. ter per diem repe-
 tenda.

†
 2) Rec. Rad. helen.
 cichor.
 vincetox.
 bryon. ana ℥ß
 herb. nasturt.
 lign. ceruin.
 scabios. ana Mß.
 summit. cent. min.
 bellid. ana Pij
 cort. Ⓞant. ℥iij
 ciner. genist.
 iuniper. ana Mj

Incis. infund. l. a. in ∇. feru.
 & vin. alb. Dos. ℥iv. ter
 per diem.

†
 3) Rec. Ciner. bryon.

Aspit. fabar.

abfinch.

ebu.

iuniper.

genist. ana Mj.

Adfund. vini vel potus ordi-
 narii mens. v.

†

5. Emmenagogae.

1) Rec. Rad. ari

pimp. alb.

irid. Florent.

rub. tinctor.

caryophil. ana ℥ß

Herb. meliss.

artemis. rubr.

puleg.

rorismar.

marrub. alb. ana

Mß

Flor. calend.

borrag.

bugloss. ana Pij

Incis. contus. d. ad chart. S.

Species, davon I. Löffel

voll in siedend ∇. zu in-

fundiren, u. wenns gnug

sam extrahet, gleich ei-

nem Th. é zu trincken,

morgens und nachmit-

tags.

†

2) Rec. Rad. bryon.

caryophyllat. ana

℥iij

Herb. trifol. fibrin.

artemis.

card. bened. ana Mß

Flor. calendul. P. iv

cent. min. P. iii

fibr.

L 3

- fibr. ellebor. nigr.
fol. fenn. f. st. ana ʒiij
crem. ꝑi ʒiʒ
- Incis. M. f. spec. mit halb ▽
und Wein ana menf. fe-
mis zu kochen. Dos. tag-
lich Mʒ.
- Plures formulae petantur ex in-
fusis per epicrasin laxantibus,
†
6. *Pectorales.*
- 1) Rec. Herb. veron.
Heder. ▽str.
rusfilag. ana Mʒ
Flor. bellid.
scabios.
violar. ana Pij
Incis. d. ad chart. S. Species
als einen Thee zu gebrau-
chen.
†
- 2) Rec. Rad. polypod.
liquir. t.
bryon. ana ʒʒ
Herb. veronic. Miv.
basilic.
thym. ana Mʒ
Lign. fallastr. vnc. vnam.
Cinnam. elect. ʒj
Sem. anis.
foenic. ana ʒij
Concis. contus. S. vt supra.
†
- 3) *Infusum Paracelsi correctum.*
Rec. Rad. ari.
pimp. alb. ana ʒj
Herb. pyrol.
fanicul.
heder. ▽str.
- veron. ana. Mʒ
Flor. cent. min.
bellid. ana Pij
- Incis. contus. vsurpentur vt
thee.
†
- 7) *Adstringentes.*
- 1) Rec. Herb. heder. ▽str.
fanicul.
virg. Or. ana Mj
Summit. hyperic.
millefol. ana Mʒ
Incis. d. ad chart. vsurpentur
ad thee.
†
- 2) Rec. Rad. symph. mai.
tormentill. ana ʒʒ
Herb. veronic.
vine. per vine. ana
Mʒ
Flor. cent. min.
bellid. ana Pij
cort. balust. ʒij
Incis. cont. S. vt supra.
†
8. *Resoluentes.*
- 1) Rec. Rad. pimp. alb.
menth. crisp.
puleg.
serpill. ana Mʒ
Cort. citr.
Oant. ana ʒij
cinnamom.
cubeb. ana ʒj
sem. foenic.
Ois ꝑi ana ʒiij
Inc. infund. in vin. alb. q. s.
†
- 2) Rec. Rad. caryophyllat.
bryon.
irid.

- irid. Florent.
 bardan. mai. ana ʒiʒ
 Herb. meliff.
   hyffop.
   origan.
   rorismar. ana Mʒ
 Cort. Winteran.
   cinnam. ana ʒij
 Sem. dauc.
   cardamom. ana ʒiʒ
 Ois ʒi ʒiij
 Inc. infund. in vin. alb. q. s.
   dos. ʒiv. ter per diem.
   †
 3) Rec. Rad. aristoloch. rot.
   imperator.
   carlin.
   dictamn. alb. ana ʒiʒ
 Herb. scord.
   chaerefol.
   hepatic. nob.
   capill. ven. ana Mʒ
 flor. laucndul.
   scabios. ana Pij
 fem. anis. ʒiij
 rasur. lign. sassifr. ʒiʒ
 passul. min. ʒiʒ
 hord. excortic. ʒiij.
 Inc. cont. infund. in ∇. feru.
   q. s. leniter bulliant, bi-
   bantur quotidie bis ʒvj.
   ad resoluendum & expecto-
   rationem promouendam.
   †
 4) Rec. Rad. tarax.
   cichor.
   gramin.
   tusfilag. ana ʒiij
 Herb. adianth. alb.
   epithym.

- cuscute.
   acetos. ana Mʒ
 Flor. rosar. rubr.
   cheir.
   anagall. punic. ana
   Pij
 Cort. citr. ʒij
   ʒi solub. ʒiij
 Inc. infund. ∇. feru. q. s.
   Dos. ʒv. ter per diem.
   †
 5) Rec. Rad. gent. rubr.
   curcum.
   galang.
   zedoar. ana ʒiʒ
 Herb. chaerefol.
   geran.
   agrimon.
   beccabung. ana Mʒ
 Flor. stæchad. Arab.
   galeops. ana Pij
 Cort. Ont.
 Cryfall. ʒi ana ʒiij.
   †
 6) Rec. Rad. leuistic.
   petasit.
   enul. ana ʒiʒ
 Herb. pulmon. maculos.
   cent. min.
   fumar. ana Mʒ
 Flor. anth. Pij
 Cort. cinnam. ʒij
 Inc. infund. in ∇. f. feru. &
   vin. alb. l. a.
   †
 9. *Roborantes, tonicae, nervinae.*
 1) Rec. Rad. caryophyllat.
   rub. tinctor.
   gent. rubr.
   ari ana ʒiʒ
 Herb.

Herb. scolopendr.	cost. veri.
agrimon.	zedoar.
card. bened.	bistort. ana ʒʒ
epithym. ana Mʒ	Herb. serpill.
Flor. spic.	puleg.
schoenanth.	thym.
borrag. ana Pij	betonic. ana Mʒ
Cort. Oant.	Flor. anch.
Citr. ana ʒij	rosar.
Inc. infund. in f. q. vin. alb.	tunic. ana Pij
Dos ʒiv. vi.	Lign. albës ʒijj
†	Sem. foenic. anif. ana ʒij
2) Rec. Rad. galang.	Inc. infund. l. a.
fragar.	†
valerian.	4) ʒ. Rad. pimp. alb.
helen. ana ʒʒ	tormentill.
Herb. abrotan.	chelidon. mai. ana
scord.	ʒʒ
meliss.	Herb. cent. min.
verben. ana Mʒ	rorismar.
Flor. calend.	fanicul.
bugloss.	virg. Or. ana Mʒ
anagall. punic. ana	Flor. cyan.
Pij	lil. conuall.
Cort. cascarill.	calcatripp. ana Pij
Winteran. ana ʒijj	Cort. Oant. ʒʒ
Incis. infund. l. a.	Sem. caru. ʒij
†	Inc. infund. l. a.
3) Rec. Rad. cyper. rotund.	

TABVLA XIV.

DE

DECOCTIS.

I. DEFINITIO.

Decoctum est medicamentum;
ex variis speciebus mediante
menstruo adpropriato per

conuenientem coctionem pa-
ratum. Dicitur graece ἀπό-
ζημα, ἀφέζημα, ἀφελάω
decoquo.

II. DIF.

II. DIFFERENTIA.

1. Decocta ab infusis non tantum coctione, sed & materiis aliquo modo differunt. Ad *infusa* enim eliguntur tales species, quae minus sunt compactae, & atque hinc virtutem suam medicamentosam cum liquore facilius communicare possunt. Ad *decocta* autem spectant, quae materiae magis compactae sunt, & coctione indigent, e.g. ligna, radices compactiores.
2. De *decoctis per infusionem, seu infusis calidis* praecedente tabula iam diximus.
3. Ad decocta etiam referri possunt *gelatinae*, item *iniectiones*, nempe *chyliferae* & *gargarizatae*. quoniam autem de *iniectionibus tab. chirurg.* LXXIV. iam dictum, & de *gelatinis* nihil peculiariter notandum est, hoc loco formulas tantum gelatarum & iniectionum addemus.
4. Non minus ad decocta pertinent antiquae illae formulae, quando ex ∇ . & melle per coctionem parant medicamentum, *hydro-mel* dictum, vel quando mel cum aceto coquunt, & sic remedium, quod *oxymel* dicitur, parant. Talia oxymellita & hydro-mellita in pharmacopoeis varia profant.

III. MATERIA.

1. *Decoctorum* materiae quam parum ab ingredientibus *infusorum* differant, elucescit ex iis, quae sub *differentia* n. I. dicta sunt.

Hinc superfluum iudicamus ea; quae praecedente tab. hac de re diximus, hic reperere.

2. *Loco menstrui* aquosi, quod vfatissimum est, alia interdum vsurpantur, e.g. cereuisia, serum lactis, iusculum gallinaeum.
3. *Gelatinae pharmaceuticae* parantur ordinarie ex C. C. in libero aëre, vel clibano tepido siccato, & post ea raso. Vstum autem C. C. & alia sicca ∇ ea, e.g. oc. Θ . corallia, Φ ialia, nisi quidem menstruum salinum adhibeatur, absurde praefcribuntur. *Culinariae gelatinae* e variis carnibus, it. ex ossibus, vt satis constat, parantur.
4. Sic etiam *spirituosa, volatilia*, & alia, quae sub decoctione enervantur, ad hanc formulam non adhiberi, vel ad minimum igne lenissimo tractari, debent. e.g. herbae antiscorbut. Θ ia Δ lia, essentiae, vinum, nisi in vase clauso coctio fiat.
5. Neque conueniunt decoctis *oleosa, pingua, resinosa, gummatosa*.
6. *Mineralis* regni subiecta merito etiam excluduntur, vt ex *animali* regno nonnulla tantum, eaque rarius, ad decocta recipiuntur.
7. Pro *grato sapore*, facta decoctione interdum modice adduntur sirupi acidi, spiritus acidi, vel aromata.

IV. ORDO ET DOSIS.

1. Quae tab. praeced. de *infusis* hac de

M

de

de re dicta sunt, huc referantur. Non semper autem necessarium est, ut singulae species, ibidem notatae, ad formulam decocti vel infusi sumantur.

2. Nimia quantitate decocta praescribere non conuenit, ne corruptionem incurrant. Sufficit vna vel altera mensura, quae in locum frigidum collocanda est.
3. Vnciae duae specierum exposcunt ordinarie menstrui Mj.
4. Reliqua ex ipsis formulis patefcunt.

V. VSVS.

1. Vfus decoctorum conuenit in genere cum infusis. Quoniam enim efficaciter ad humores penetrant, eosque diluunt, in multis adfectibus laudabilem effectum praestant. Hinc in praxi medica commendari merentur.

2. Ordinantur autem decocta:

- 1) Modo pro scopo *purgante*, ac tum quidem rhabarbarum, folia fennae, polypodium, quernum, bryonia & nonnulla salia recipiuntur, & cum speciebus resoluentibus nonnullisque roborantibus combinantur.
- 2) Modo pro effectu *diaphoretico, mundificante, resolvente, abstergente, temperante* &c.
3. De vsu decoctorum illorum, quae extrinsecus adplicantur & iniiciuntur, legatur *tab. chirurgica de iniectionibus*.

VI. OBSERVATIONES.

1. Gradus coctionis differunt:

- 1) Modo enim species cum li-

quore tantum ebullire debent, & tum sufficit, liquorem in tanta quantitate sumere, quanta ad paranda infusa sumitur.

2) Modo coctio tam diu continuatur, ut dimidia, tertia vel minor portio remaneat, quo casu liquor proportionate debet augeri.

2. Cauendum est, ne decocta ingratarum *saporem* nanciscantur, & quando *turbulenta* sunt, clarificari debent, per albumen oui, nisi quidem repetita transcolatio sufficiat.

3. Quo *compactiores* sunt species, eo diutius coctio est continuanda. Hinc in decoctis primum radices coquantur: post ea adduntur herbae, & denique flores, aromata & *liquiritia*. Haec enim, si sub initium cum reliquis coquitur, decocto amaritiam, vtut dulcis sit, conciliat.

4. *Menstruum* extrahendis particulis debet esse proportionatum. Hinc in decoctis resinosa frustra praescribuntur, quando menstruum aquosum sumitur.

5. *Portio liquoris*, quoniam adeo praecise non potest determinari, arbitrio pharmacopoei vulgo relinquitur.

6. Quando *digestione* vel *maceratione* opus habent species, digerantur prius, & formulae subiungantur: infund. in ∇ . s. q. s. digerantur per noctem, & mane coquantur.

7. Fiat

7. Fiat enim mentio *vasis*, videlicet num coctio fieri debeat in vase aperto, an in clauso, an in diplomate seu lagena, an in cucurbita, caeco alembico munita, an vero in balneo mariae.
8. Adiciatur quoque formulae *tempus*, quam diu coqui debeant species, item num ad consumptionem dimidia, tertia vel quarta partis continuanda sit.
9. Praeterea *colaturae* quoque mentio fiat, num scilicet simpliciter, vel cum expressione peragi debeat.
10. Species incisae & contusae praescribuntur, vel ad chartam, vel in officinis sacculo, ex sindone rubra confecto, includuntur. Priore casu formulae subiicitur; incisis. contus. gr. mod. d. ad chartam; posteriore autem: includantur sacculo ex sindone rubra.

VII. FORMULAE.

I. *Laxantes.*

1) Rec. Decoet. prunor.

citri ana ℥iij

fol. fenn. f. st. ℥ij

rhabarb. elect. ℥j

crem. ꝑi. ℥ij.

M. stent per ꝑ. mane leuiter

bulliant in vase clauso.

Colat. add. man. calabrin.

℥j. Coletur de nouo, & calide bibatur.

†

2) Rec. Decoet. scorzoner. ℥iv. in

quibus dissolu. mann.

elect. ℥j

Colat. add. diacyd. luc.

ialap. ℥j

v. cinnam. ℥ij

liqu. v. foliat. ꝑi ℥ss

M.

†

3) Rec. Decoet. tamarind. ℥v

in quibus solu. mann. ca-

labr. ℥j. sirup. de pom.

laxant. ℥ij

M.

†

4) Rec. Rad. cichor.

tarax. ana ℥ss

herb. bellid. min. Mj

tamarind. ℥ij

Coq. in f. q. v. f. ad remanent.

℥vj. col. Dos. ℥vij

†

5) Rec. Decoet. passul.

tamarind. ana ℥ij

col. infund. fol. fenn. ℥j

rhab. elect. ℥j

ꝑi ꝑifar. ℥ss

Leniter bulliant & calide bi-

bantur pro dosi.

†

6) Decoetum *Epiphan. Ferdinand.*
antihydropicum.

Rec. Rad. cucum. asinin.

ireos.

herb. soldanell.

cort. med. sambuc. ana ℥ij

Inc. cont. inf. per ꝑ. & l. in vin.

alb. ℥vj. ebulliant in vase

clauso, ad consumptionem ꝑ

Dein. add. sem. cumin.

aneth. ana ℥iss

Cort. citr. ℥j

Gumm. lagapen.

mastich.

ana ℥ij

Ebul-

M 2

Ebulliant. l. a. col. & seruentur.
Dos. ℥vj. & ultra, post inter-
vallum aliquot dierum repe-
tenda.

†

2. *Diaphoreticæ.*

1) Rec. Rad. scorzon,

angelic.

enul.

sarsaparill, ana ℥j

passul. min. ℥vj

caric. ping. no. vj.

Incis. coq. in f. q. v. s. ad rema-
nent. mens. ij. seu ℥biv.

†

2) Rec. Rad. carlin.

imperator.

chin. ana ℥j

Rasur. C. C.

lign. sassafr. ana ℥iſs

daçtyl. no. xvi.

Coq. l. a. ad remanent. mens. ij.

†

3. *Diuresicæ.*1) Decoctum diureticum ad ex-
ulcerationem hepatis & lienis
ab *Ettmullero* laudatum.

Rec. Rasur. lign. iunip. ℥ij

sassafr. ℥j

Macerentur per s. in v. f.

℥biv. mane add.

Herb. veronic.

heder. v̄str.

alchymill. ana Mj

rasur. C. C. ℥vj

Coq. inuicem ad consumtionem

℥ vel medietatis. Colat. add.

sirup. de symph. *Fernel.*

hyssop. ana q. s. ad

grat. saporem.

†

2) *Decoctum nephriticum Foresti.*

Rec. Sem. malu.

alth. ana ℥ij

cicer. rubr. ℥iij

4. frigid. mai. ana ℥ij

hord mund. ℥ij

caric. pingu. no. viii.

sebesten. no. vii.

rad. liquirit. ℥vj

Coq. in v. f. ℥biv. ad consum-
tion. ½ p. col. Dos. ℥iij. iv.
binis vel ternis horis repe-
tenda.

†

4. *Ad saluationem particularem.*

Rec. Rad. pyrethr. ℥iij

cyclamin. ℥ij

Herb. nicot.

piperit. ana Mj

Sem. eruc.

sinap. vna ℥ij

Coq. in v. f. ℥biv. & ℥ ℥biv.

Col. add. oxymel simpl. ℥iij

M. teneantur calide in ore.

†

5. *Expectorantes.*

1) Rad. pimp. alb.

ari ana ℥ſs

Herb. veronic.

heder. v̄str.

sanic.

pyrol. ana Mj

Coq. in v. f. q. s. ad remanenti-

am mens. j. Col. add. sirup.

heder. v̄str. ℥iij. d. ad vitr.

Dos. ℥vj. calide sumendæ.

†

2) Rec. Rad. enul.

vincetox.

chin.

chin. ana vnc. semis.
Herb. scabios.

bellid. min.

virg. aur.

tusilag. ana Mj

Incid. d. ad chart. S. species zum
Trancf, davon der 4te Theil
in einer Kanne ∇ . gelind zu
kochen, und tägl. 3 mal ζ iv.
warm zu trincken.

†

3) Rec. Rafur. lign. sanct.
saffaffr.

rad. chin. ana vnc. j.

Infund. per ρ . mane coq. in ∇ . f

q. s. sub fin. coct. add.

Rad. liquirit. ζ ß

herb. marrub. alb.

erysim. ana Mß

Col. d. ad vitr. Dos. ζ v. in *tusfi*
venerca.

†

6. *Incrassantes & adstringentes.*

1) Rec. Rad. alth.

tusilag.

liquirit. ana ζ ß

fol. quere.

summit. millefol. ana Mj

flor. balust.

hyperic. ana Pij

iulub.

sebest.

fic. ana no. vi.

hord. excortic. ζ ij

Coq. in f. q. ∇ . Colat. add.

sirop. cerafor. uncias tres.

M.

†

2) Rec. Rad. tormentill.
bistort.

symph. mai.

plantag. ana ζ ß

Herb. ianicul.

pyrol.

alchymill.

virg. aur. ana Mß

Flor. millefol.

rosar. rubr. ana Pij.

Coq. in f. q. ∇ . f. Colat. Ib. j. add.

Sirop. corall.

plantag.

de symph. *Fernel.*

ana ζ ß

Mj

†

3) Rec. Rad. consolid. mai.

dictamn. alb. Ib. j. add.

tormentill.

bistort. ana ζ ij

Herb. herniar.

pilosell.

stellar.

burs. pastor.

polygon. ana Mj

flor. rosar. rubr. Pij

nuc. cupress. no. iv.

f. decoctum cum vino rubr. in
vase opt. clauso. *Hoc decoctum*
Mussitani ad procidentiam v-
teri laudatur.

†

7. *Emollientes.*

Rec. Rad. alth.

lilior. alb.

liquirit. ana ζ ß

Herb. malu.

branc. vrsin.

absinth. ana Mß

Flor. chamemill.

violar.

M 3

meli.

melilot.
 verbasc. ana Pij
 sem. foenu gracc. $\mathbb{Z}\mathbb{J}$
 dactyl.
 fic. pingu. ana no. iv.
 Incisf. coq. in lacte q. s. & adpli-
 centur calide pro vsu externo.
 †
 8. *Incidentes, resolutentes, abstergen-
 tes, mundificantes.*
 1) Rec. Rafur. lign. sassifrr. $\mathbb{Z}\mathbb{J}$
 guaiac.
 Rad. chin.
 suraparill. ana $\mathbb{Z}\mathbb{J}$
 cinnamom.
 sem. foenicul. ana $\mathbb{Z}\mathbb{J}$
 Incisf. contus. infund. in f. q. ∇ .
 f. per ρ . mane. coq. ad rema-
 nent. $\mathbb{H}\mathbb{I}\mathbb{J}$. Dos. $\mathbb{Z}\mathbb{V}\mathbb{J}$
 †
 2) Rec. Lign. pin.
 iuniper. ana $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 Rad. pim. alb.
 bardan. ana $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 herb. saponar. Mj
 sem. anis. $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 Coq. vt antea.
 †
 3) Rec. Rad. enul.
 imperator.
 vincetox.
 angelic. ana $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 Herb. capill. ven.
 marub. alb.
 chaerefol.
 scord. ana Mß
 Sem. anis.
 foenic. ana $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 Cort. Winteran. $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 Coq. in ∇ . f. q. s.

†
 4) R. Rad. dictamn. alb.
 caryophyllat.
 irid florent.
 lapath. acut. ana $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 Herb. hyffop.
 scabiol.
 bellid.
 virg. aur. ana Mß
 Sem. caru.
 Cort. $\odot$ ant ana $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 Conc. contus. coq. in f. q. ∇ . f.
 †
 5) R. Rad. ari.
 pimp. alb.
 scorzon. ana $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 rasur. C. C. $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 Incisf. d. ad chart. S.
 Species zu gesotttenem Wasser.
 †
 6) Rec. Rad. apii.
 cichor.
 tarax.
 aristoloch. rot.
 gramin.
 valerian. ana $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 Conc. contus. gr. m. d. ad ch. S.
 Species, davon täglich zweymal
 einen Löffel voll in $\mathbb{H}\mathbb{I}\mathbb{J}$ ∇ zu
 kochen, und warm zu trincken.
 †
 9. *Temperantes.*
 1) Rec. Pom. citr. no. II.
 Inc. coq. in ∇ . f. $\mathbb{H}\mathbb{V}\mathbb{J}$
 Colat. add.
 sirup. acetos. citr.
 cydonior.
 ceras. nigr. ana $\mathbb{Z}\mathbb{I}\mathbb{J}$
 M. d. S. Kühlendstärckender
 Franck.
 2) R. De-

2) Rec. Decoct. tamarind. Mens. j
 †
 ⊕. jat. ℥℥

⊖. prunell. ℥ij

M. S. temperirender Trancf,
 davon den 8ten Theil ei-
 ner Ranne aufeinmal zu
 trincken.

3) Rec. Rad. scorzoner.

rasur. C. C.

ebor. ana. ℥ij

Conc. contus. coq. in v. f.

℥ij

Sub fin. coct. add.

pafful. min. Mj

sem. foenic. ℥ij

flor. papau. rh.

rosar. rubr. ana Pj

bulliant. col.

†

4) *Gelatina temperans.*

Rec. Rasur. C. C. ℥iv

ebor. ℥ij

Coq. lento Δ. in vase vitrea-
 to c. v. f. q. s. ad rema-
 nent. ℥ij. Col. exprima-
 tur, cum album. oui clari-
 ficetur, add.

facch. alb. ℥v.

vin Rhen. ℥iv.

succ. citr. ℥j

Redigantur in consistent. ge-
 latinae.

†

5) *Gelatina temperans & nutriens.*

R. Auen. excort. ℥℥

paffular. mund. ℥ij

rasur. ebor.

C. C. ana ℥j

Carn. vitulin. (einen gan-
 gen Kalbs-Schenkel)
 in minutissima con-
 tritae.

Coq. c. ℥vj. v. s. in olla be-
 ne lutata, bulliant per 4.
 hor. sub frequente valis
 agitatione, (daß es nicht
 anbrenne) transprimatur
 & reponatur. Dos cochl.
 ij. in iusculi gallinacei ℥j.
 soluta, & mane adu-
 menda.

*DECOCTA EXTERNE ADPLI-
 CANDA.*

1) *Clyster emolliens.*

Rec. Rad. alth.

℥il. alb. ana ℥℥

Herb. malu.

branc. vrsin.

Flor. chamomill. ana M℥

Inc. coq. in v. f. ad remanent.

℥℥. Add.

℞. oliuar. cochl. ij.

verbase. ℥℥

vitell. ouor. no. i.

⊖. comm. ℥j

Adplicetur vt mortis est.

†

2) *Clyster emolliens in adfecti-
 bus calculosis.*

Rec. Herb. veronic. Mij

parietar. Mj

Coq. in v. f. ad reman. ℥j

add. ℞. chamomill.

℥il. alb. ana ℥℥

electuar. lenitiu. ℥ij

virell. ou. no. j.

⊖. depurat. ℥℥.

3) *Alius*

†
 3) *Alius clyster emollient.*
 Rec. Rad. melilot. ℥j
 Herb. violar.
 mercurial.
 parietar. ana Mj
 Flor. melilot.
 verbasc. ana M℥
 Sem. foen. graec.
 lini ana ℥ij
 Coq. in f. q. lactis ad remanent.
 ℥j. add.
 vnguent. clysmat.
 mell. rosac. ana vnc. semis.
 ☉. gemm. ℥ij
 M. d.

†
 4) *Clyster emolliens & carminatius.*
 Rec. Decoct. emollient.
 carminat. ana ℥v.
 MP. *Beccber.* ℥j
 ☉. chamomill ℥j
 aneth. vnc. semis.
 ☉. comm. ℥j
 vitell. ou. no. j. M. d.

†
 5) *Alius carminatius.*
 Rec. Decoct. carminat.
 furfur. tritic. ana
 ℥v
 terebinth. vnc. semis.
 vitell. ou. no. i. M. d.

†
 6) *Clyster acris seu stimulan.*
 Rec. Herb. rut.
 salu.
 rorismar. ana Mj
 Fol. tabac. M℥
 fenn. ℥ij

Coq. ins. q. ∇. ad remanent.
 ℥x. Colat. add.
 electuar. diacolocynth. ℥j
 mell. mercur. vnc. semis.
 ☉. gemm. ℥ij.

M.

†
 7) *Alius.*
 Rec. Rad. aristoloch.
 cyclam. ana vnc. j.
 Herb. serpill.
 origan. ana Mj
 agaric. ℥ij
 Coq. in ∇. f. ad remanent. ℥x
 Colat. add.
 electuar. hier. picr. ℥℥
 extr. ellebor. nigr. ℥℥

M.

†
 8) *Alius.*
 Rec. ☐. san. ℥vij
 extr. cathol. vnc. j.
 mell. rosac. vnc. semis.

M.

†
 9) *Alius ad haemorrhoides pro-*
mouendas.

Rec. Rad. bryon. ℥j
 ellebor. nigr.
 Herb. cent. min. Mj
 Coq. in ∇. simpl. ad rema-
 nent. ℥x. Colat. add.
 MP. *Beccber.* ℥j
 extr. cent. min.
 ellebor. nigr. ana ℥℥
 ☉. gemm. ℥ij
 vitell. ou. no. j.

M.

10) *Cly-*

†
 10) *Clyster pblegmagogus.*
 Rec. Rad. bryon.
 esul. ana vnc. semis.
 herb. gratiol.
 agrimon. ana Mj
 flor. genift.
 sambuc. ana Pij
 bacc. iuniper. vnc. semis.
 Coq. in □. san. Colat. ℥x.
 add. electuar. hier. picr. ℥j
 ☉. commun. ℥j
 M.

†
 11) *Clyster antihelminicus.*
 Rec. Rad. gramin.
 filic. ana ℥ss
 herb. tanacet. Mj
 summitat. absinth. Mss
 Coq. in lacte ad remanent. ℥x
 Col. add. mell. rosac. vnc. j.
 fell. taurin. ℥j
 ☉. absinth. ℥vj
 ☉. commun. ℥j
 M.

†
 12) *Clyster uterinus ad molam
 educendam. Eitm.*
 Rec. Herb. artemis.
 sabin. ana Mj
 ☉. Fi ℥ss
 Coq. in f. q. v. f.
 Col. add.
 essent. myrrh.
 asae foetid.
 castor. ana ℥ss
 ☉. laurin.
 irid.
 lil. alb. ana ℥vj

vitell. ou. no. i.
 sirup. de artemis, vnc. j.

M.
 †
 13) *Gargarisma resoluens.*
 vid. tab. med. p. 251.

†
 14) *Adstringens.*
 vid. tab. med. p. 252.

†
 15) *Decoctum ad achores abster-
 gendor.*
 Rec. Rad. lapath. acut.

enul.
 aristoloch. rot. ana
 vnc. semis.

Herb. nicotian.
 saponar.
 chelidon. mai. ana
 Mss.

Coq. in lixiuio vel □ post ab-
 lutionem adhibeatur ole-
 um ouorum vel cerac.

†
 16) *Decoctum ad apthas abster-
 gendas.*

Rec. Rad. aristoloch. rot.
 ari.

pimp. alb. ana ℥ss
 Coq. v. f. sub fin. coct. add.

Herb. agrimon.
 hyssop.
 prunell. ana Mss

bulliant. colat. ℥vj. add.
 mell. rosat. ℥ij

Hoc decocto calide imbuatur
 linteum, quo lingua & fau-
 ces fricentur.

N

17) De-

†
17) *Decoctum abstergens, ulceribus
fistulosis iniiciendum.*

R. Rad. ari.

aristoloch. rot.
bardan. mai. ana ℥j

Herb. pyrol.

fanicul.

heder. ∇str. ana

M℥

nicotian. Mj

Coq. in ∇. s. q. s.

Colat. ℥iij. add.

℞. myrrh. per deliq. ℥j
M.

18) *Aliud.*

R. Herb. virg. ℞.

veronic.

scord.

chelid. mai. ana Mj

Coq. in ∇. calc. viv. ℥ij

Col. add.

mell. ℥ial. ℥i℥

vnguent. Aegypt. ℥vj

M. calide iniiciatur.

TABVLA XV.

DE

BALNEIS.

I. DIFFERENTIA

1. **L**otio totius corporis *balnei* vel *balines* nomine venit.

2. Lotionem autem inferioris tantum corporis *inseffum* vel *semicupium* vocamus.

3. Pedum lotio pediluuium, capitis autem capituluuium seu embrocatio audit. Huc spectant *lixivia sapientiae*, quae deliriosis ordinantur pro capite lauando.

4. Balnea sunt 1) vel *secca*, quae ex cineribus, salibus, arena, segmentis coriariis &c. parantur.
2) vel *humida*.

5. *Humida* sunt 1) vel *naturalia*, quae thermae vocantur, & de quibus h. l. non agimus, 2) vel *artificialia*.

6. Balnea *humida artificialia* sunt

1) vel *vaporosa*, quando vapor tantum ex decocto quodam corpori admittitur, vt diaphoresis hac ratione excitatur. Huc praecipue pertinet cista illa, quae *stupa Laconica*, Germ. der *Schwitzkasten* adpellatur, cui patientes nudo corpore insident, & deinde vel ∇. accensum, vel decoctum quoddam, praecipue antiuenerenum, lapidibus candentibus adfusum, adhibent, vt vapor superficie corporis attingat.

2) Vel *aquea*, quae sine peculiari artificio parari solent ex simplicissimis speciebus sic dictis domesticis, nempe ex emol-

emollientibus, resoluentibus
& nervinis.

II. *VSVS.*

1. Balneorum vsus medicus non exiguus est, quoniam autem multrae ambages, quas praeparatio & applicatio requirunt, multos patientes ab iisdem detinent, pauciores tantum vtilitatem inde capiunt, nempe illi, qui famulatio suo praeparationem tradere possunt.
2. Maximus eorum vsus redundat in corpora illa, quae *obstipationibus viscerum & glandularum abdominis, motibus spasticis, contracturis & ariduris occupata sunt.*
3. Obseruandum autem est, quod tam vniuersaliorum, quam particulariorum balneorum applicatio debeat esse *tepida*: Calida enim nocet.
4. Praeterea *ahus* ante illorum vsu aperta esse debet.

III. *FORMVLAE.*1. *Balneum emolliens.*

Rec. Rad. alth.

lilior. alb. ana ℥ij
Herb. { malu. }
          { alth. }
5. { violar. } ana Mij.
emol- { Gal. }
lient. { pariet. }

Flor. chamomill.

lilior. alb. ana Mij

Coq. in s. q. ∇. f. f. balneum.

†

2. *Balneum resoluens & discutiens.*

Rec. Rad. aristoloch. rot.
          valerian.

bryon.

helen. ana ℥j

Herb. puleg.

artemis. rubr.

matricar.

meliss. ana Mij

Flor. melilot.

sambuc.

ros. rubr. ana Mj

Sem. lini.

scen. graec. ana ℥ss

Bacc. iunip.

laur. ana ℥j

Inc. cont. includ. sacculo coq.

in ∇. f. q. s. pro balneo.

†

3. *Balneum abstergens in scabie.*

R. Rad. lapath. acut.

bardan. ana ℥ij

Herb. saponar.

fumar.

nicotian.

chelidon. ana Mj

ciner. sag. Miv.

Coq. in f. q. ∇. f. pro balneo.

†

4. *Species pro balneo in suore albo simplice.*

Rec. Herb. chamomill.

rorismar.

salu.

origan.

puleg.

pol. montan. ana Miv

Coq. in f. q. ∇. f.

†

5. *Species pro balneo ad foetum mort. expellendum.*

Rec. Rad. lil. alb.

aristoloch. rot. ana ℥ij

N 2

Herb.

Herb. malu.

rorismar.

puleg. ana. Mij

flor. chamomill.

cheir. ana. Pijj

sem. lin.

baec. laur. ana. Jj

Inc. cont. M. pro balneo.

TABVLA XVI.

DE

TOPICIS,

SEV

EPITHEMATIBVS

IN GENERE.

I. DEFINITIO.

Sunt remedia externa, quae certo cuidam corporis loco, pro scopo modo leniente, modo discutiente, modo roborante &c. applicantur. Derivatur a $\tau\acute{o}\pi\omicron\varsigma$, locus; it. ab $\epsilon\pi\iota$ & $\tau\acute{\epsilon}\theta\eta\mu\iota$, super impono.

II. DIFFERENTIA.

Ad topica remedia sequentia referuntur:

I. *Fomenta* seu *fotus*, a fouendo. Hae enim diversae corporis partes fouentur. Germ. *Baehungen*. Varia autem dantur fomenta.

1) *Fotus vaporosus*, quando vapor & suffitus decocti alienius ad partem adfectam admittitur. Analogiam habet cum balneo vaporoso. Huc etiam referri possunt suffitus, seu suffimenta illa, quorum species carbonibus iniiciuntur, ut vapor illarum excipiat.

2) *Fotus humidus*, quando liquo-

rem quendam calidum spongia vel linteaminis excipimus, atque illa adfecto loco imponimus & saepius repetimus.

3) *Fotus sicus*, quando species quaedam sine coctione, faculo inclusae, applicantur.

Dicuntur etiam *epithemata sicca*, seu *faculi sicci*.

4) Quando capiti imponuntur, *cucuphae*, *Bräuter-Müßgen* audiunt.

5) *Hydroleon*, quando fomentum ex oleis emollicentibus paratur.

6) Locum praecipue habent fomenta in stagnationibus, fistibus, tumoribus &c. e. g. in oralgia, (in qua mediante infundibulo vapor admitti solet) ophthalmia, haemorrhoidibus caecis, mensium ataxia, infarctu hepatis, lienis, aridura & adfectibus paralyticis.

7) Pa-

7) Parantur fots ex vegetabili-
bus, indicationi nostrae con-
venientibus.

8) Pro indicationis huius varie-
tate variat etiam liquor, in
quo species coquuntur, ita
aut modo γ . si modo vinum,
modo lac, modo acetum ad-
sumatur.

2. *Cataplasmata*, Germ. Umschlä-
ge vocant, & nonnumquam
epitheton addunt: *breychte*
Umschläge, habent enim pul-
menti consistentiam.

1) Usam habent frequentem
apud chirurgos, a quibus ad
tumores inflammatorios &
scirrhosos, item ad contra-
cturas, ariduras &c. adhiben-
tur. Immo, præter scopum
hunc emollientem, matu-
rantem & discutientem, la-
xante, rubefaciente, vesican-
te & anodyno sine subinde
parantur.

2) Pro scopi huius varietate va-
riant species & liquores.

3) Ad cataplasmata etiam refe-
runtur domestica illa, quae
e crusta panis & admixtis ole-
osis balsamicis, aromatibus
Oisatis &c. ex tempore quasi
parantur, & modo ventericulo,
sub denominatione *scuti sto-
machalis*, modo grauidarum
regioni hypogastricae, cum
additione decantati balsami
embryonis, imponuntur.

4) Reliqua ex ipsis formulis elu-
cescent.

3. *Emplastrum*, Germ. *Salb*,
De his *tab. chirurg.* iv. dixi-
mus.

4. *Linenta*, x. *Reipus* (C)

5. *Vnguenta*.

6. *Balsama*, *Collig.*

Haec tria topica, vti nullam ha-
bent convenientiam, ita diffe-
runt gradu consistentiae. *Lin-*
imenta enim fluidiorem, *balsa-*
ma solidiorem, *vnguenta* medi-
am inter haec habent consisten-
tiam.

1) *Linenta* parantur vel sim-
pliciter ex oleis infusis & ex-
pressis, cum additione modi-
cae portiois oleorum destil-
latorum, vel ex mixtione
vnguenti alicuius cum oleis
volatilibus, & momento cam-
phorae, vel oleis expressis
mod cum sebi aut ceræ ad-
miscetur.

2) *Vnguenta* rarius ex tempore
praescribuntur.

3) *Balsama* parantur ex oleis
suaveolentibus, sufficiente
quantitate olei nucistae, vel
alius convenientis excipien-
tis, quibus moschus, ambra,
ziberti, vel adduntur, vel, si
subiecta horum odorem per-
ferre non possunt, omittun-
tur. Nonnumquam castori-
nas, crocata vel succinata ad-
duntur.

4) *Linenta* & *vnguenta*, nisi
ex penetrantibus ingredien-
tibus parata sint, inertis sunt
efficaciae.

N 3

5) Bal-

- 5) *Balsama* pro scopo roborante & neruino praecipue ordinantur.
- 6) Reliqua ex formulis petantur.
7. *Collyria*.
Collyria hodierno sensu sumta, (olim enim pessos, turundas, praecipue denotabant) sunt re-
media media, quae oculis adplicantur, eaque duplicis consistentiae:
1) Alia enim sunt *liquida*, quae guttatim instillantur, e. g. ∇ e ophthalmicae, linimenta
2) Alia sunt *sicca* seu *solida*, Barbara voce *sies* dicuntur.
3) *Sicca* fiunt
a) ex cadmia, tutia, pomphol. nihil. alb. pro scopo leniter constringente & exsiccante.
b) Ex saccharo, & io dulci, legitime praeparato, pro scopo abstergente & leniter septico.
c) Tales sunt subtilissime laevigatos alcohol vocant. Sed haec consistentia vult subtilissima, vellicat tamen nonnihil oculos.
d) Compinguntur in trochiscos, mediante modico gummi tragacanth. vel albumin. ou. & deinde ∇ . quadam ophthalmica, e. g. rosar. euphras. chelidon. mai. flor. cyan. calcatripp. foenic. resoluuntur.
- 4) *Liquida* collyria parantur ex ∇ is ophthalmicis cum momento sacchari hi, vel albi, vel denique cum tenuissimis ramentis pompholygis, nihili albi &c.
- 5) *Collyria*, praecipue *fluida*, variant adplicatione. Alia enim in ipsum oculum immittuntur, alia peripheriae illius extrinsecus illinuntur, alia tam ipsi oculo instillantur, quam eidem imponuntur.
- 6) *Pingua*, quando oculis immittenda praescribuntur, debent esse recentia, antiqua enim sunt acria, & hinc sensibilia.
8. *Suppositoria*, Germ. Stuhlzäpfgen. De his tab. chirurg. lxxiv. actum est.

III. FORMVLAE.

A. Fomentorum seu fotuum & suffurium.

1. Fotus vaporosus.

Rec. Rad. alth.

lil. alb. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$

Herb. malu.

melilot.

branc. vrsin.

 $\mathfrak{z}$ ial. ana Mj

flor. chamomill.

sem. fen. gr.

lini ana $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$ Inc. contus. coqu. ∇ . f. ad mou. vapor ter per diem.

2. Suffimigium uterinum.

Rec. Rad. galang. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$ fol. fabin. M $\mathfrak{ss}$

flor. calend. Pij

macis,

lign.

lign. aloës ana ʒij
 trochisc. alhand. ʒj
 M. iiii. carbon. & fumus
 excipiatur.

†

3. *Suffitus in melancholia yster bica*

Rec. Fell. carpiou.
 mastich. ana.
 sem. milii ʒj
 flor. sambuc.

hyperic.

facch. alb. ʒiv.

Incis. contus. M. d. ad ch.

S. Räucher Pulver.

†

4. *Suffitus ad saluationem particularem.*

Rec. Fol. nicot. Mij

Herb. rorismar.

salu.

maioran. ana Mʒ.

Flor. tunic.

rosar.

lauendul.

lil. conuall. ana Pij

cort. cascar. ʒj

sem. anis. ʒij.

Incis. contus. M. adspergan-
 tur c. essent. storac. cala-
 mit. d. ad chart.

S. Räucher Taback.

5. *Suffitus nervinus in ¶ae incon-*
tinencia.

Rec. Rad. cyper. rot.
 angelic.

caryophyllat. ana

ʒʒ

Herb. puleg.

maioran.

serpill. ana Mʒ

Gumm. mastich.

tur.

storac. calamit. ana

ʒj

M. f. ʒ. grossus.

6. *Alius nervinus ¶ adstringens*
in prociencia ani ¶ vteri.

Rec. Gumm succin.

racamahac.

sarcocoll.

sangu. dracon. ana

ʒij

Flor. rosar. rubr.

lauendul.

cort. cinnam.

caryophyllor.

N. mosch. ana ʒʒ

croc. orient. ʒʒ

M. f. ʒ. d. ad chart.

†

7. *Forus humidus emolliens.*

Rec. Rad. alth.

liquirit.

flor. alb. ana ʒʒ

Herb. malu.

tusilag.

scabios. ana Mʒ

Flor. viofar.

chemomill.

papau. rh. ana Pj

Sem. foen. graec.

lini ana ʒj

Coq. ¶. f. excip. liq. lint. &

imponatur.

8. *Alius forus humidus, resoluens*
¶ discutiens.

R. Rad. sigill. Salom.

irid. Florent.

angelic.

- angelic.
 Caryophyll. ana $\mathbb{3}\mathbb{8}$
 Herb. chamaedr.
 chamaepit.
 origin.
 serpill. ana $\mathbb{M}\mathbb{8}$
 Flor. chamomill.
 calendul.
 stoech. Arab. ana $\mathbb{P}\mathbb{j}$
 Sem. dauc.
 foenic. ana $\mathbb{3}\mathbb{j}$.
 Inc. contus. includ. sacculis,
 vino calido imbutis, &
 adplic.
 †
9. *Alius fons humidus adstringens.*
 Rec. Rad. symph. mat.
 tormentil.
 bistort. ana $\mathbb{3}\mathbb{8}$
 Herb. alchymill.
 pyrol.
 millefol. ana $\mathbb{M}\mathbb{8}$
 Flor. balast.
 rosar. rubr. ana $\mathbb{P}\mathbb{j}$
 gallor. vnc. semis.
 Incis. contus. gr. mod. coq.
 c. vin. rubr. vel ∇ . ferra-
 rior. calide adplicandus.
10. *Epithema anodynum & discutiens.*
 Rec. Theriac. Andromach. $\mathbb{3}\mathbb{j}$
 succin. pp. $\mathbb{3}\mathbb{8}$
 camph. $\mathbb{3}\mathbb{8}$ ∇ .
 croc. orient. gr. vi.
 Diss. in ∇ . Hungar. & med.
 linteamentis impone.
 †
11. *Fons seu sacculus siccus resolvens & discutiens.*
 Rec. Rad. irid. Florent.
 aristoloch. rot.
 caryophyllat.
 bryon.
 sigill. Salom. ana $\mathbb{3}\mathbb{8}$
 Herb. adianth. alb.
 marrub. alb.
 cuscute.
 chaerefol.
 menth. crisp. ana
 $\mathbb{M}\mathbb{8}$
 Flor. sambuc.
 chamomill.
 rosar. rubr. ana $\mathbb{P}\mathbb{j}$.
 Sem. foenicul.
 caru. ana $\mathbb{3}\mathbb{j}$
 gumm. camphor. $\mathbb{3}\mathbb{8}$
 Conc. contus. includ. sacculis,
 calide imponendis & ∇ .
 camph. subinde irrorandis.
 †
12. *Alius talis.*
 Rec. Rad. pimp. alb.
 valerian.
 vincetox. ana $\mathbb{3}\mathbb{8}$
 Herb. chamaedr.
 chamaepit.
 serpill. ana $\mathbb{M}\mathbb{8}$
 Flor. calendul.
 stoech. Arab. ana $\mathbb{P}\mathbb{j}$
 farin. auen. $\mathbb{M}\mathbb{j}$
 camph. vnc. semis.
 M.
 †
13. *Alius in cephalaea & c.*
 Rec. Rad. Rhod.
 calam. aromar.
 valerian. ana vnc. j.
 Herb. verben.
 betonic.
 origin.

origan.
 puleg. ana Mß
 Flor. lauendul.
 salu.
 lil. conuall. ana Pj
 Sem. aneth.
 caru. ana Zij
 Gumm. camph. ʒß
 M. vt supra.
 †
 14. *Species pro cucuphis in adfect.*
soporosis & paralyt.
 Rec. Herb. rorismar.
 maioran.
 hyffop.
 salu.
 lauendul. ana Mß
 Flor. anthos.
 lauendul.
 cheir.
 melilot. ana Pj
 Storac. calamit.
 benz. ana Zij
 Bacc. laur.
 iuniper.
 Sem. sinap. ana Zij.
 Incis. contus. includ. saccul.
 †
 55. *Sacculus stomachicus.*
 R. Rad.
 acor.
 zedoar.
 galang.
 gentian. rubr. ana
 ʒj
 Herb. absinth.
 menth. crisp.
 meliff.
 rut. ana Mß.
 Sem. caru.
 anis. ana ʒj

Incis. contus. irror. ☉. destil-
 lat. menth. crisp. foenicul.
 cort. citr. ana lgr. vj. in-
 clud. sacculis.

B. *Cataplasmatum.*1. *Cataplasma emolliens.*

Rec. Rad. alth.

lilior. alb. ana ʒij

liquirit. ʒj

Herb. |
 | malu.
 | alth.

5. | violar.

emoll. | ʒial

| parietar. ana Mß

Flor. chamomill.

verbasf.

melilot.

linar. ana Pij.

Coq. in f. q. lact. vaccin. ad
 consistientiam cataplasmat.

Pulp. traiect. add.

☉. sem. lin. ʒij

☉. chamomill.

lilior. alb. ana ʒß

M.

†

2. *Aliud emolliens & dolores se-*
dans.

Rec. Mic. pan. albiff. ʒiv.

coq. in lact. vaccin. q. s. ad

consistent. cataplasmat.

add. vitell. ou. no. iij

croc. ʒij

☉. scorpion. ʒß. M.

†

3. *Aliud.*

Rec. Cepar. contus. no. iij

butyr. rec. ʒj

axung. capon. ʒj

O

☉. sem.

- ꝑ. sem, scen, graec.
 lini ana ʒj
 pulp. caric. pingu. ʒij
 croc. ʒj
 Coq. in ol. oliu. q. s. ad form.
 catapasm. d. ad fietil. S.
 Hievon warm aufjule-
 gen, um die suppuration
 zu befördern.
 †
- 4. Cataplasma resoluens, ad
 scirrhus.**
 Rx. Farin. hord.
 auen. ana ʒij
 fterc. caprill. ʒij
 Flor. chamomill.
 melilot. ana Mʒ
 Coq. cum. s. q. lixiui ad for-
 mam catapasm. Add.
 ꝑ. fœnicul. ʒij
 M. adplicetur.
 †
- 3. Aliud resoluens in oedemate.**
 Rx. Rad. chelidon. mai.
 bryon. rec.
 irid. florent. ana ʒvj
 herb. bardan. mai.
 sed. vermicul. ana Mj
 Inc. cont. coq. ∇. s. ad molli-
 tiem, & deinde irrorentur
 ∇i, ac calide adplicentur.
 †
- 6. Cataplasma rubefaciens.**
 Rx. Rad. pyrethr.
 sem. sinap.
 nasturt. ana ʒj
 herb. rut.
 lupul. rec. ana Mj
 c. †. & fermento acerrimo f.
 catapasm. plantis pedum
 aliquoties adplicandum.
- †
- 7. Cataplasma stomachale.**
 Rec. Crust. pan. madefiat in vin.
 rubr. calefacto, adsparg.
 ꝑ. cinnam.
 piper.
 caryophyllor. ana ʒʒ
 ꝑ. fœnic.
 N. M. ana ʒj
 Calide imponatur.
 †
- 8. Cataplasma pro gravidis &
 parturientibus.**
 Rec. Pan. mellit. vel alium, dis-
 sect. madefiat in vna regi-
 one cum balsam. embryo-
 on. vel vin. generos. ad-
 sparg.
 ꝑ. cinnamom.
 N. mosch.
 caryophyll.
 macis ana ʒʒ
 Adplicetur tepide.
 †
- 9. Cataplasma ad foetum mor-
 tuum.**
 Rec. Medull. colocynth.
 succ. colocynth. virid. ana
 ʒj
 succin. ʒij
 myrrh. ʒij
 ꝑ. castor.
 rut. ana ʒj
 Coq. ad succi consumptionem;
- C. Emplastorum.**
1. Emplastr. emolliens & discutiens.
 Rec. Empl. de melilot.
 sperm. ran. ana ʒʒ
 Malax. c. ∇. camphorat. q. s.
 extend. super. alutam.
- 2. Ali-**

2. *Aliud.*

Rec. Emplastr. de ammon.
 cicut.
 hyosc. ana ℥ss
 Malax. ℞. cappar.
 chaerefol. ana
 q. s.

3. *Aliud.*

Rec. Emplastr. de galban.
 racamahac.
 sapon. *Barbette.*
 Malax. c. √. camphorat.

4. *Aliud.*

Rec. Empl. diachyl. f.
 Gumm. ❄ci, +to solut. &
 inspiss.
 galban.
 succ. cicut. ana ℥ss
 M. f. empl.

5. *Emplastrum maturans.*

Rec. Empl. de sperm. cet.
 diachyl. c. gumm.
 ana ℥ss
 Malax. c. ℞. ouor.

6. *Sparadrapum emolliens.*

Rec. Seu. hircin. vnc. semis.
 cer. virg. ℥ij
 ℞ chaerefol. ℥ijj.
 Liquefactis intingatur linteam
 & adplicetur.

7. *Emplastr. nervinum.*

Rec. Empl. e galban. ℥j.
 Malax. c. ℞. scarab. q. s.
 add. camph. ℥j
 M. impon. cervici.

8. *Embl. roborans stomachale.*

Rec. Empl. de crust. pan. ℥j
 racamahac. ℥ss
 Malax. c. bals. Peruv. q. s.
 Induc. sup. alutam, irroretur
 ℞. caryophyll.
 N. M. ana gutt. vj.

9. *Aliud.*

R. Empl. stomach. *Crat.* ℥j
 neruin. *Vigon.*
 oxycroc. ana ℥ss
 ℞. aneth. q. s. add.
 camph. ℥j
 M. f. *scutum stomachale.*

10. *Emplastrum emmenagogum.*

R. Empl. matrical. de galb. ℥j
 galban. +to solut. & ad
 pultis consistentiam red-
 act. ℥ss
 Extract. castor.
 croc. ana ℥ij
 Malax. c. ℞. fuccin.
 spic.
 cheirin. ana
 q. s

Induc. super alutam, & regioni
 vteri vel umbilico calide im-
 ponatur.

D. *Linimentorum.*1. *Linimentum emolliens ad par-
tum facilitandum.*

R. ℞. amygdal. dulc.
 lilior. alb.
 cappar.
 laur. ana ℥ij
 axung. anserin.
 gallin. ana ℥j

M.

O 2

2. *Aliud*

- †
2. *Aliud.*
Rec. Vnguent. dialth.
axung. human. ana ℥ii
℞. verbasf.
lumbric. ℥str.
ouor.
vulpin. ana ℥i℥.
M.
- †
3. *Linimentum diueticum.*
Rec. Vnguent. de alth. ℥vj
℞. scorpion.
petrol. alb. ana ℥iij
aneth. ℥i℥
anis. destillat. ℥℥
M. adplicetur calide regioni re-
num, pectini & perinaeo.
†
4. *Linimentum carminatiuum.*
Rec. ℞. absinth.
N. M. express.
menth. crisp.
matricar.
castor. ana ℥ij
destillat. cort. Ont.
caru. ana ℥j
M. vngatur calide abdomen in
*colica, flatibus, doloribus post
partum.*
†
5. *Linimentum antihelminthicum.*
Rec. Vnguent. de arthanit. ℥℥
fell. taur. inspiss. ℥ij
℞. colocynth. q. s. vt fiat
linimentum.
†
6. *Liniment. abstergens & conso-
lidans.*
Rec. Liquam. myrrh. e vitell.
ouor. conquassat. ℥ij
- ℞. philosoph.
cer.
ouor.
lumbr. ℥str. ana ℥j
M.
- †
7. *Linimentum septicum Syden-
ham. ad ulcera venerea.*
Rec. Vnguent. basilic. ℥vj
nicotian. ℥ij
℞. præcipitat. ℥. rosar. lot.
& opt. laeuigat. ℥℥
M. adplic. c. lint. rafis.
†
8. *Linimentum ad gingiuas.*
℞. Mell. rosar. ℥j
succ. cochlear. ℥ij
N. M. ℥i℥
liq. myrrh. ℥j
M.
- †
9. *Liniment. abstergens & sic-
cans.*
Rec. Lytharg.
ceruss. ana ℥ij
f. c. f. q. ℞. ouor. linimentum.
†
10. *Aliud abstergens.*
Rec. Vnguent. c. min. camph.
℥℥
liquam. myrrh. ℥j
balsam. Peruv. ℥℥
M.
- †
11. *Linimentum antispasticum.*
Rec. Vnguent. alabastrin. ℥iij
anodyn.
℞. express. nucl. persic.
papau. ana ℥℥
hyoscyam. ℥j
M.
12. *Lini-*

12. *Linimentum antipodagricum.*

Rec. Sapon. Venet. ℥ij
 camph. ℥ij
 solv. in s. q. $\mathcal{V}$. Add.
 Ω $\otimes$ ci ℥ss.
 M. & adplic. calide.

13. *Linimentum paregoricum & discutens.*

Rec. $\mathcal{O}$. lumbr. ∇ str.
 verbasc. ana ℥ss
 laurin. ℥ij
 destillat. foenic. ℥ss
 Gum. camph. $\mathcal{D}$

M.

14. *Linimentum ad haemorrhoid. coecas.*

Rec. Rad. irid. Florent.
 sem. psyll.
 cydon. ana ℥ss
 f. c. ∇ . rosar. mucilago. Add.
 vitell. ouor. no. j.
 tinct. opii ℥j
 camph. $\mathcal{D}$

M.

15. *Aliud.*

Rec. Cancr. fluu. rec. no. xii.
 Contuf. coq. in butyr. rec.
 q. s. Colat. add.
 $\mathcal{O}$. verbasc. tertiam part.

16. *Linimentum stomachicum.*

Rec. $\mathcal{O}$. stomach. Crat. ℥ss
 N. M. expr. ℥j
 destillat. menth. crisp.
 caru.
 absinth. ana $\mathcal{D}$

caryophyllor.

macis ana gtt. v.

balsam. Peruv. $\mathcal{D}$

M. inungat. serobic. cord.

17. *Linimentum neruinum.*

Rec. Axung. castor. ℥j
 bals. Peruv. ℥ss
 zibeth. gr. xii.
 mosch. gr. viii.
 ambr. gr. iv.

 $\mathcal{O}$. destillat. caryophyll.

gtt. xii.

cinnamom.

gtt. vi.

(M.

18. *Linimentum in dentitione difficili.*

Rec. Sem. psyll.
 cydon. ana ℥ss
 extrah. c. ∇ . malu. q. s.
 f. mucilago.
 Add. cuius vnciae muc.
 lagnis
 $\mathcal{O}$. verbasc. $\mathcal{D}$. j. M.

E. *Vnguentorum.*1. *Vnguentum emolliens.*

Rec. Vnguent. dialth. ℥j
 pingued. hum. ℥ss
 $\mathcal{O}$. scorpion.
 petrol. ana ℥ij
 cappar.
 laurin. ana $\mathcal{D}$
 M. adplicetur calide.

2. *Aliud pro vnguib. oculorum.*

Rec. Pingued. asc. pisc. rec.
 viperar. ana ℥ij
 $\mathcal{O}$. rutac. ℥ss
 M. applic. guttatim.

P

3. *Aliud*

3. *Aliud in dystocia.*
 Rec. Vnguent. dialth. ℥j
 axung. anferin. ℥ss
 ℞. chamomill.
 lil. alb. ℥i
 verbasf. ana ℥ij
 M. †
4. *Aliud emolliens ad gingivas infantum.*
 Rec. Pingu. gallin.
 lepor. ana ℥ij
 mell. rec.
 ℞. amygdal. dulc.
 lil. alb. ana ℥j
 M. †
5. *Emolliens in atroph. & scirrbo- sis adfectibus.*
 Rec. Gumm. ❄ci, †to solut.
 & inspiss. ℥j
 aloes gummatos.
 terebinth. ana ℥ss
 seu. ceruic.
 butyr. rec. ana q. s.
 M. f. vnguent. abdom. calid.
 adpl. †
6. *Vnguent. ad dysuriam.*
 Rec. Vnguent. dialth.
 martial.
 aggrippin. ana ℥ss
 ℞. laurin.
 aneth. ana ℥ij
 destillat. foenic. ℥j
 M. pectini & perinaeo calide
 adplicetur. †
7. *Vnguentum opht balmicum.*

Rec. Tut. ppt. ℥j
 corall. rubr. ppt. ii
 camphor. ℥ss
 sacchar. saturn. ana ℥ss
 nihil. alb. ℥ij
 virid. aer. g. xii.
 M. f. c. butyr. martial. illot. ℥iv
 vnguentum.

8. *Vnguentum digestivum in lac- tionibus exsanguibus.*

Rec. Terebinth. ℥j
 mastich. i
 coliban. ℥ss
 elem. ana Div
 mell. ℥ss
 vitell. ouor. no. ii.

M. f. l. a. vnguentum. †

9. *Vnguentum digestivum in part. sanguin. laef.*

Rec. Mell. ℥j
 terebinth.
 myrrh. rubr. ℥ij
 vitell. ouor. no. ii.
 M. †

10. *Vnguentum ad scabiem & salivationem.*

Rec. ℞. vii.
 saturn. ana ℥ss
 f. aaa. Add.
 terr. tripol. ℥ij.
 subigantur c. s. q. vnguent.

rosac. †

11. *Aliud.*

Rec. Axung. porcini. ℥j
 ℞. vii. ℥ss.

M. †

12. *Vnguentum Foresti ad achores.*
 Rec. Vitell. ouor. ad duritiem
 coct. No. xvi.

myrrh. ʒj

rad. ari ʒʒ

ellebor. nigr. gr. iv.

Coq. in ferrea sartagine absque
 flamma, donec spumam emit-
 tant, tum exprime ꝑ. de-
 nuo coque & exprime, donec
 spumam non amplius emit-
 tat, post ea feces abiciantur,
 & oleum in vase clauso ser-
 vetur.

13. *Vnguentum in impetigine be-
 nigra.*

Rec. ꝑ. per deliq. ʒij

ꝑ. dulc. ʒʒ

Subigantur c. f. q. vnguent. po-
 mat. d. ad fictil.

14. *Vnguentum ad fissuras mam-
 marum.*

Rec. Vngt. c. min. camph. ʒj

decoct. flor. calendul. me-
 diante butyr. rec. ʒʒ

ꝑ. per deliq. ʒij

M.

15. *Vnguentum emmenagogum &
 ad partum.*

Rec. Vnguent. dialth. ʒj

axung. anserin. ʒij

serpent. ʒj

croc. ʒʒ

ꝑ. destill. spic.

labin. ana gtt. vi.

M. adplic. regioni vteri & var-
 bilici.

16. *Vnguentum antispasmodicum.*

Rec. Vngu. alabastr. ʒj

populeon. ʒʒ

anodyn. ʒij

ꝑ. nucl. persic.

menth. crisp.

hyoscyam. ana ʒij

op. in ʒ. solut. ʒʒ

camph. ʒj

croc. orient. ʒʒ

M. f. vngu. fronti & temporibus
 adplicandum.

F. Balsamorum.

1. *Balsamum stomachicum & car-
 minatiuum.*

Rec. ꝑ. N. M. expr. ʒʒ
 destill. menth. crisp.

aneth.

tacamahac.

absinth.

rut. ana ʒʒ

citr.

caryophyl. ana

gtt. iv.

balsam. Peruv. ʒj. M.

†

2. *Balsamum apoplecticum.*

Rec. ꝑ. N. M. expr. ʒj

destill. lauendul.

maioran.

caryophyllor.

cubebat.

cardamom.

citr. rec. ana ʒj

macis. ʒij

cinnam. gtt. xxiv.

rut.

succ. alb. ana. ʒʒ.

M.

P 2

G. Col.

G. Collyriorum.

1. Rec. ∇. flor. cyan.
 euphras.
 calcatripp.
 chelidon. mai. ana
 ʒj

Ⓞ. alb.
 sacch. hni ana gr. vi.
 filtr. & guttatim ter per ʒ.
 infill.

2. Aliud.

Rec. ∇. foenicul.
 plantag.
 rosar. ana ʒʒ

Ⓞ. depur. ʒj
 M. adplicetur tepide guttatim,

3. Aliud acrius.

Rec. ∇. chelidon. mai. ʒj
 croc. metallor. subtiliss.
 ʒifat. & edulcorat. gr. vi.
 aloës hepatic.

Ⓞ. alb. ana. gr. iii.
 M.

H. Suppositoriorum.

1. Suppositorium anthelminticum.

Rec. Aloës.
 myrrh.
 fell. taur. inspiss. ana ʒj
 extr. tanacet.
 absinth. ana ʒj

M. f. c. s. q. mell. suppositor.

2. Suppositorium ad haemorrhoides prouocandas.

ʒ. ʒ. jalapp. ʒj
 extr. ellebor. n. ʒʒ
 mell. despum. q. s.
 M. ad suppositorium.

3. Suppositorium stimulans & excitans.

Rec. Spec. hier. picr. ʒj
 ʒ. agaric.
 colocynth. ana ʒʒ
 scammon. ʒʒ

f. c. l. q. mell. suppositorium.

4. Lenta suppositoria sunt globuli. ex saccharo moschati, vel ex sapone, simpliciter confecti.

NB.

Suppositoria tantum in motum agunt, non in materiam, hinc circumspicte adhibenda, quia saepius, praecipue in infantibus, conuulsiones causari possunt.

AB 13 16 11

ULB Halle
005 508 738

3

CONSPECTVS
FORMVLARVM
MEDICARVM,

EXHIBENS
TABVLIS XVI.
TAM METHODVM RATIONALEM, *QVAM*
REMEDIORVM SPECIMINA,

EX
PRAXI STAHLIANA
POTISSIMVM DESVMTA,
ET
THERAPIAE GENERALI,
ACCOMMODATA.

AVCTORE
D. JOANNE JUNCKERO,
PROF. PVBL. ORD. ET MEDICINAE PRACTICO
ORPHANOTROPHI HALENSIS.
EDITIO TERTIA.

HALAE MAGDEBVRGICAE,
LITTERIS ET IMPENSIS ORPHANOTROPHI M DCC XXXIX.

